

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

РД 19-3 / 12.01.2021 г.

УТВЪРДИЛ:

Д-р Лозана Василева

заместник-министър и заместник-председател на ТРГ

12.1.2021 г.

Signed by: Lozana Ilieva Vasileva

„ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ“

ПЕТО ЗАСЕДАНИЕ

на

Тематичната работна група за разработване на Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони за програмния период 2021 – 2027 г. проведено дистанционно чрез видеоконферентна връзка

11 декември 2020 г.

Заседанието на Тематичната работна група започна 9.00 часа и бе открито и ръководено от г-жа Вергиния Кръстева – заместник-

министър на земеделието, храните и горите и от г-жа Лозана Василева – заместник министър на земеделието, храните и горите.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Колеги, добро утро!

Добре дошли на Петото заседание на Тематичната работна група за разработване на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони.

Колеги, ще започнем с проверка на кворума.

Сребрин Илиев вместо Беата Папазова, инж. Стилиан Баласопулов, инж. Петър Велчев, проф. д-р Христина Янчева, д-р Илияна Тодоровска, Емилия Георгиева – присъства, инж. Бистра Павловска – присъства, д-р инж. Любчо Тричков, Даниела Фърцова, Пенка Манева-Кънева, Иванка Тодорова, Петко Симеонов – присъства, Рангел Матански – присъства, Ирина Матеева, д-р Евгения Ачкаканова Димитрова, Боян Костадинов, Светла Боянова, Емил Дърев, Николай Колев, Лора Жебрил – присъства, инж. Тихомир Томанов, Жеко Жеков, Стоянова, Камен Макавеев, Магърдич Хулиан – присъства, Илиас Сарнук – присъства, Георги Грънчаров – присъства.

Минахме по процедурата, а сега ще видя и тези, които нямат микрофони и са написали, че са налични. В чата имаме десет.

Маргарита Стоянова, Стоян Котов, Елена Иванова – присъства, Дора Ненова, Диана Атанасова, Павлин Белчев, Мария Асенова – присъства, Десислава Василева, инж. Спас Тодоров, Михаела Урманова, Невена Петрова, Илияна Илиева, Иван Попов, Далила Факирова, Юлия Григорова, Димо Димов, Ивайло Стойнов, Весела Данева, Християна Грозданова, Милена Маринова, Петър Михайлов, д-р Иво Атанасов, Андреана Каишева, Пламен Панов, Виктория Рачева Славкова, Маноела Милошева, д-р Надежда Йонкова, Богдан Балашев, д-р Ивелина Гецова,

Мирослав Петров, Милена Недева, Бисер Михайлов, Недялко Славов, Владимир Крумов, Георги Георгиев, Соня Хорозова е със заместник, Димитър Иванов, Мирослав Тончев, Венцислав Върбанов, Любка Георгиева, Николай Николов, д-р инж. Стилиан Баласопулов, инж. Петър Велчев, проф. д-р Христина Янчева, д-р инж. Любомир Тричков, Даниела Фърцова, Иванка Тодорова – присъства, Ирина Матеева, д-р Евгения Ачкаканова-Димитрова, Боян Костадинов, Светлана Боянова, Емил Дърев, инж. Тихомир Томанов, Жеко Жеков, Дима Стоянова и Камен Макавеев, Пенка Манева – БАБХ – присъства.

Това беше списъка.

За кворум са ни необходими 43 човека, вероятно включването все още ще продължи, тъй като по заповед за момента са 85 човека в тази връзка днес присъстват от членовете, които проверих 35, и Светла Боянова се включи, станахме 36.

В този случай, съгласно правилата, можем да изчакаме един час или можем да продължим заседанието в този формат.

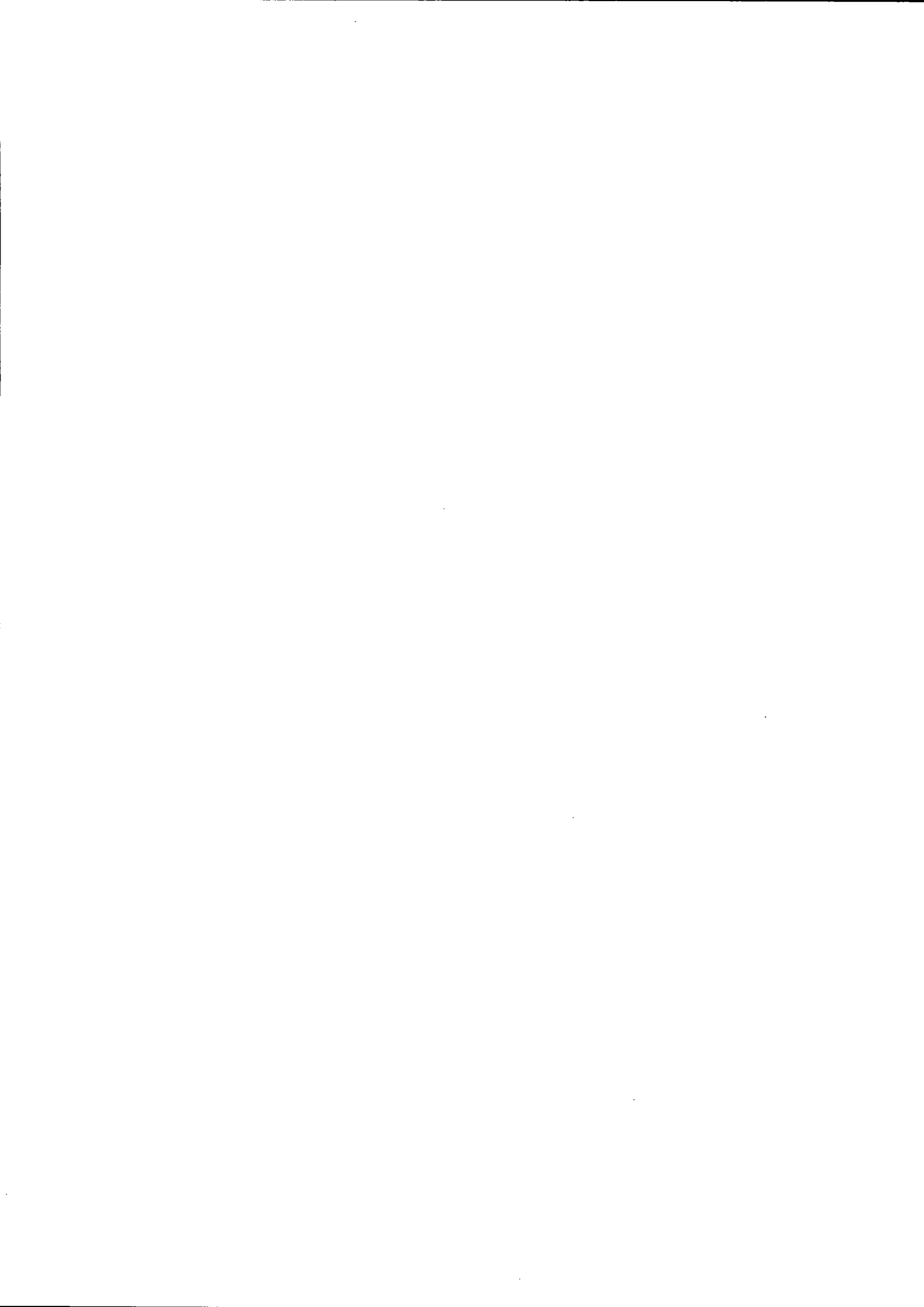
Има ли някой, нещо против да продължим заседанието в този формат, някой ако има „против“ да се обади?

Не виждам индикация.

Колеги, както знаете днес ще обсъдим постъпилите становища и коментари по проектите на интервенции, които ви бяха изпратени съгласно дневния ред на Петото заседание на Тематичната работна група.

Благодаря Ви, за участието и за постъпилите коментари и предложения. Вярвам, че по този начин ще успеем съвместно да изготвим интервенциите в Стратегическия план, които в максимална степен да отговарят на нуждите на заинтересованите страни.

В тази връзка ви информирам, че по проектите на интервенции постъпиха общо 14 коментари и предложения. Същите са разгледани

подробно и смятам, че можем да започнем конструктивна дискусия по тях, след като първо ние представим накратко това, което сте получили като интервенция, след това ще ви дам думата за коментари, въпроси и ще открием дискусията.

След като бъдат отразени бележките коментарната таблица с мотиви за приемане или не ще ви бъде изпратена както и до момента.

Постъпилите становища по проектите на интервенции, са както следва:

По проект на интервенция за „Основно подпомагане на доходите за устойчивост“ – едно становище.

По интервенция „Допълнително преразпределително подпомагане на доходите за устойчивост“ – едно становище.

По интервенция „Допълнително подпомагане на доходите на млади земеделски стопани“ – едно становище.

По проект на интервенция „Консултантски услуги“ – три становища.

По проект на интервенция „Обмен на знания и информация“ – шест становища.

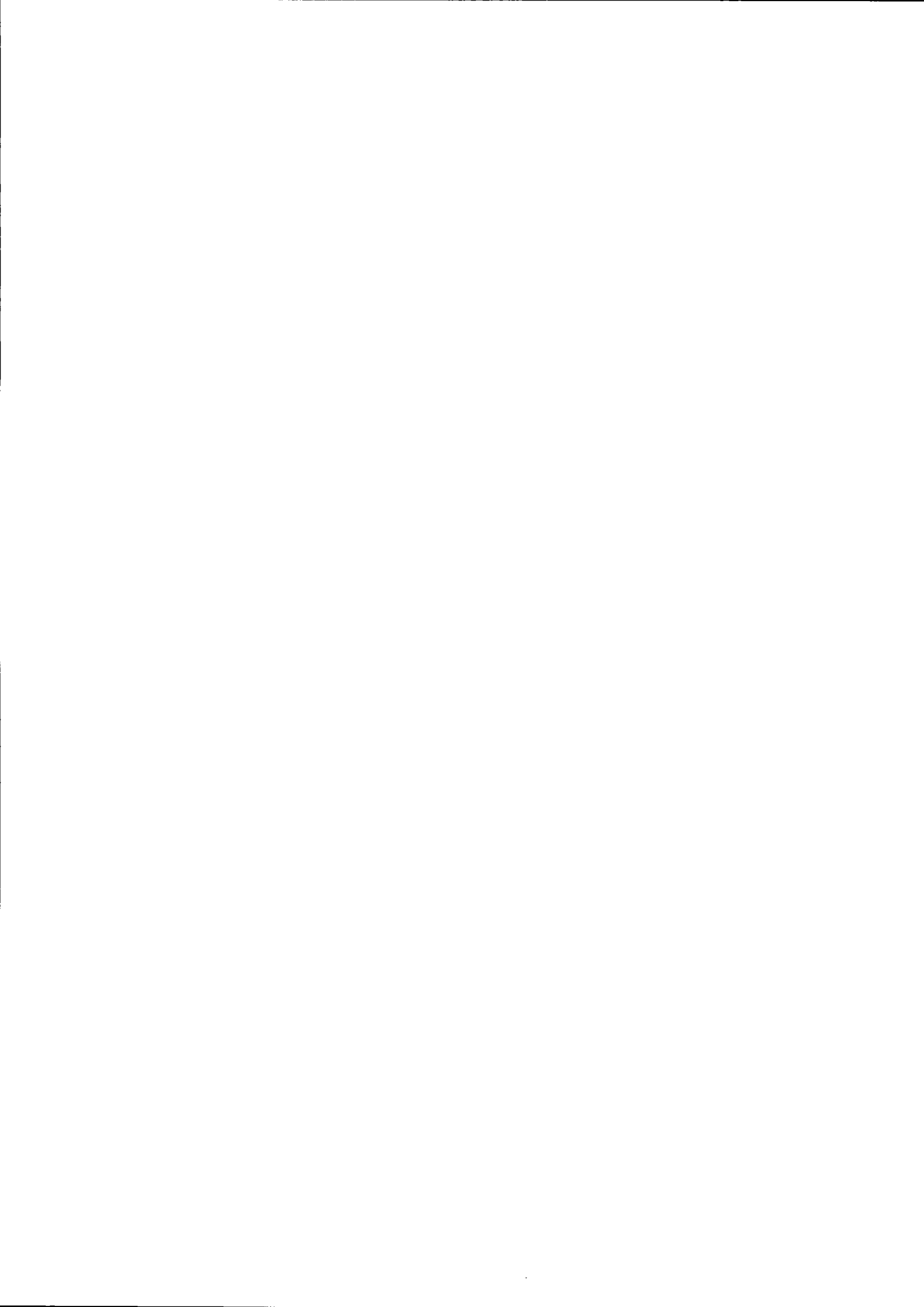
Постъпили общи коментари в рамките на процедурата два, с което общо постъпилите становища са както вече ви казах четиринадесет.

Предлагам да пристъпим към точките от дневния ред.

Точка 1

Обсъждане и коментари по проект на интервенции:

- **„Основно подпомагане на доходите за устойчивост“**
- **„Допълнително преразпределително подпомагане на доходите за устойчивост“.**
- **„Допълнително подпомагане на доходите на млади земеделски стопани“.**

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Интервенция „Основно подпомагане на доходите за устойчивост“ ще представи Аделина Стоянова, заповядайте!

АДЕЛИНА СТОЯНОВА: Добро утро и от мен!

С днешното заседание на Тематичната работна група започваме последователно представяне на интервенциите, които са по стълб 1 – директни плащания и започваме с интервенцията „Основно подпомагане на доходите за устойчивост“.

Преди да започна представянето, бих искала да направя няколко уточнения по отношение на разработването на интервенциите, които следва да имаме предвид в резултат на формата, в който те са представени и пълнотата на информацията, с която разполагаме към момента.

В момента както знаете все още нямаме гласуван ... (няма ясна чуваемост за протокола поради прекъсване на връзката) работим с предложението от общия подход, което в момента е в процедура на триалог, така че всички интервенции, които ще представим в рамките на тази тематична работна група и на следващите такива се базират на общия подход на Съвета, такива каквито бяха поставени на масата на преговорите за триалога.

В конкретика интервенцията за подпомагане на доходите за устойчивост на земеделските стопани е в резултат на получените анализи в рамките на направения SWOT анализ, данни от прилагането на схемата за единно плащане на площ до момента такава, каквато я познаваме и прилагаме. Имаме и идентифицирана ясна потребност необходимост от подпомагане на доходите на земеделските стопани с цел сближаване на средното равнище на доходите в другите сектори на икономиката. Така,

че тази най-често и най-всеобхватна схема прилагана в рамките на директните плащания е основната, по която най-голям брой земеделски стопани получават подпомагане по линия на стълб 1.

Разработването на тази интервенция е в съответствие с цел 1 на регламента, а именно подпомагане на достатъчно надеждни земеделски доходи и устойчивост в целия Европейски съюз с цел подобряване на продоволствената сигурност.

В резултат на прилагането на новия модел е необходимо и отчитане на съответни индикатори по прилагане на конкретните интервенции. Индикаторът, който е съотносим към тази интервенция е индикатора R4 – обвързване на подпомагане на доходите със стандартите и добрите практики.

В конкретика разглеждаме делът на използваната земеделска площ обхваната от подпомагане на доходите и свързана с прилагане на предварителните условия.

Знаете, че в новия модел на прилагане всичко това, което до момента се изпълнява под формата на мерки и мерки свързани с кръстосано съответствие, законоустановени изисквания за управление и стандартите за добри земеделски практики вече представлява една предварителна условност, която е и условие за подпомагане по схемата за базово плащане и стои в основата на изискванията за подпомагане по тази схема.

В конкретика самата схема не променя своята същност, не променя и своята структура. Запазва се като необвързано с производството плащане. Предоставя се на всеки допустим за подпомагане хектар, който е деклариран от бенефициентите през съответната година и не е обвързано с количеството на произведената продукция. Декларираните от земеделския стопанин хектари по схемата

трябва да отговарят на изискванията за подпомагане – хектар и трябва да бъдат на разположение на кандидата така както се прилагаше схемата и до момента.

По отношение на основните характеристики на схемата в рамките на обсъждането, в рамките на съгласувателната процедура получихме коментар във връзка с определението за истински земеделски стопанин, което не се разглежда от тази интервенция и то не е част от тази интервенция. Съгласно регламента за Стратегическите планове всички държави членки са задължени в Стратегическите си планове да определят дефинициите, които ще прилагат във връзка с прилагането на цялата политика в това число и определението за истински земеделски стопанин.

Това, което искам да кажа най-напред е, че всички дефиниции, които ще бъдат разглеждани и включени в рамките на Стратегическия план ще бъдат дискутирани като отделен документ в някои от следващите заседания на тематичната работна група. Но по-конкретно за да отговорим на питането за истински земеделски стопанин зададено в рамките на съгласувателната процедура трябва да кажем, че изключително много се доближава до определението за активен земеделски стопанин, което прилагаме и до момента. Не предвиждаме утежняващи условия по отношение на определението за истински земеделски стопанин. Това, на което трябва да отговори като цяло истинския земеделски стопанин са две условия, които се прилагат и до момента.

Земеделският стопанин да е регистриран по Наредба № 3 и същевременно да извършва земеделска дейност.

По-конкретни характеристики на тази дефиниция ще дадем тогава, когато приключим работата по документа за дефинициите и ще

представим на някои от следващите заседания на Тематичната работна група.

По отношение на останалите характеристики на схемата в момента, както знаете ние не разполагаме с Многогодишна финансова рамка и ни е много трудно да представим каквито и да било цифри по всяка една от интервенциите, не само по тази, но и по следващите интервенции, които ще коментираме.

Това, което можем да кажем предварително на база на предварителните разчети, които са наистина много предварителни, тъй като все още не е ясно разпределението в отделните финансови инструменти, както за млади земеделски стопани, така и за зелени директни плащания. Знаете, че има различни предложения между Комисията, между Съвета и между Парламента в тези два основни аспекта.

В общи линии, това което предварително сме направили като разчет не предвиждаме намаляване на ставката по схемата за това базово плащане в сравнение със ставката, която плащаме към момента по схемата за единно плащане на площ.

Малко статистическа информация.

От прилагането на схемата до момента за 2020 година имаме заявени за подпомагане площ малко над 3 милиона 840 хиляди хектара, която е заявена от около 58 хиляди бенефициента. Тази площ в годините се увеличава плавно, като цяло, но в общи линии запазва един постоянен темп на растеж.

По отношение на общия пакет съвсем схематично във финансова рамка това, което имаме като пакет за директни плащания нараства в годините като това нарастване със сравнително еднакъв темп на нарастване се дължи на влиянието на конвергенцията, тоест

сближаване на плащанията между държавите членки, от което сближаване ние получаваме съответно и малко по-висок пакет по отношение на директните плащания.

В общи линии това е съвсем накратко представяне на интервенцията, която вие вече сте получили с основните акценти и елементи в нея.

Ако има други въпроси по отношение на тази интервенция и по отношение на базовите параметри, за които в момента можем да дадем по-конкретна информация можете да ги зададете. Ще се опитаме да отговорим на всичко това, което в момента ни позволява законодателството европейското такова каквото стои на рамката и на масата за преговорите в триалога.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСЕВА: Благодаря.

На практика с представяне на схемата за единно плащане на площ се опитахме да отговорим и на постъпилите питання или коментари, но все пак заповядайте, имате думата за бележки и коментари.

СОНЯ МИКОВА: Ние на предните заседания поставихме въпроса за стратегията, липсва ни стратегията за да можем да гледаме интервенциите и да виждаме как се допълват.

В случая разглеждаме една важна интервенция и според мен, тя е твърде обща и схематична. Не мога да видя с какво се различава от това на друга страна членка. Твърде малко информация имаме ние с тази интервенция. Както каза и колежката представяща интервенцията вие предвиждате на по-късен етап да бъдат дадени дефинициите и общите изисквания, които касаят повече интервенции. Макар, че по логика това би трябвало да следва преди самите интервенции.

Искам да чуя отговор поне по регламент, би трябвало да имаме дефиниран в Стратегическия план праг на помощта за подпомагане. Хектар отговарящ на условията за подпомагане.

Какви са идеите за тези дефиниции за да добием по-конкретна представа за интервенцията?

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Други въпроси и коментари?

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ: В същия дух, който каза и Соня Микова за праговете искаме да ви попитаме, все пак излезе регламент за таваните, къде са таваните тук в схемата?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Не мисля, че е излязъл регламент за таваните. Нека да си зададете всички въпроси, след това ще отговорим.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Мога ли да направя едно предложение и уточнение?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Да.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Може би в самото начало, както започна Аделина Стоянова да представи на колегите, защото предполагам, че не всеки следи в детайл процеса как се развива на европейско ниво във връзка с преходните правила, с проекто-регламентите след 2023-та, наистина да маркира за да няма, а по-скоро като идея за всяка една ТРГ, кои са в случая като коментираме директни плащания стълб 1, да се обобща основно по кое се очаква развръзка на европейско ниво, за да е ясно по-нататък който има въпроси това би отговорило предварително във връзка с диалозите. Аделина Стоянова маркира, че вървят тристранните преговори между институциите, но пак казвам не всеки е длъжен и има възможност в детайл да следи къде са точно основните

ключови моменти, по които чакаме развързка, това всъщност са и тавани и някои дефиниции.

Другото, което според мен, може би в бързината на писане в самото посочване на самата интервенция, в случая е изпуснато, да се реферира към съответния член на проекто-регламент за Стратегическите планове, така както спазвате практиката по предложените други проекти на интервенции.

Това е от мен.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Други въпроси и коментари? Не виждам.

Ще кажа няколко думи, след което ще дам думата на Аделина Стоянова, за да ви даде информацията, която и Таня Георгиева съвсем логично предложи.

Предложенията, които правим са на база постигнатия общ подход, тоест ние работим с тези текстове в регламента. Общият подход, който е постигнат по време на Съвета на министрите. Много от темите, тоест всички теми в момента все още са на триалог, но по някои от тях Парламента и на различно мнение. Например с бюджета за зелените знаете, тоест ние ако определяме в момента някакъв бюджет по СЕП, както имаше такъв коментар, че без бюджет какво сме тръгнали да правим, бюджета за СЕП много зависи от бюджета за зелени. В момента ние работим с 20 % зелени, но както иска Европейския парламент да станат 30, ако това в крайна сметка се приеме това ще има отражение по бюджетите и по останалите схеми, тъй като те са фиксирани в рамките на Пакета за директни плащания.

За дефинициите сте абсолютно права, че логично е първо да представим дефинициите и след това да вървим по-нататък, но тъй като имаме още някои незавършени дефиниции за това се стараем да

отговорим на тези дефиниции, които касаят в момента разглежданата интервенция, както и госпожа Стоянова направи, даде пояснение в каква посока работим по отношение на понятието „Истински фермер“, тоест ние там не предвиждаме никакво усложняване. Напротив, ще вървим в посока да го приравним на сегашното понятие „Активен земеделски стопанин“, тоест нито един от участващите в момента по схемите и мерките за директни плащания земеделски производител няма да бъде изключен на база понятието „Истински фермер“.

Регламент за даваните аз не знам да има такъв регламент за таваните.

Госпожо Стоянова, моля ви да дадете яснота по процеса на преговорите, както и да кажете и таваните докъде са, но и те не са финални в момента.

Заповядайте!

АДЕЛИНА СТОЯНОВА: Това, което трябва да кажем още в самото начало, както отбеляза госпожа Кръстева, има няколко ключови теми, по които предстоят по-сериозни дебати в рамките на триалога. Една от ключовите теми това са зелените изисквания и бюджета за екосхемите.

Знаете, че в момента по общия подход държавите членки се обединихме около пакет от 20 % за екосхеми. Настояването на Европейския парламент е за доста по-голяма амбиция по отношение на зелената архитектура и там настояването е за повишаване на процента на 30 % за екосхеми за да може да се отговори на завишената екологична амбиция.

Тази неяснота по отношение на процентите не може да ни даде и абсолютно основание да направим разчети по отношение на подпомагането за основното плащане, тъй като всички тези проценти, които се движат нагоре и надолу по-скоро нагоре са част от пакета за

директни плащания. В момента на триалога се обсъжда зелената сделка. Всички екосхеми като цяло, зелената амбиция като цяло и това е първата тема, която стои на масата на преговорите между Съвета, Европейската комисия и Парламента.

По отношение на останалата част от темите, които все още стоят дискуссионни, по които се очаква да има някакво развитие може би различно от общия подход, може и такова каквото общия подход предлага е амбицията по отношение на финансирането на младите земеделски стопани.

В момента общият подход предвижда около 2 % от пакета на директни плащания изчислено като финансово изражение и като сума да бъдат заделени за млади земеделски стопани. Предложението на Парламента е тази амбиция да бъде увеличена двойно предвид на застаряващата част от населението, която се занимава със земеделие. Предвид и очакванията за това, че в земеделието трябва да се внедряват все повече нови технологии и иновации, които предимно се възприемат по-добре от млади хора. Разбира се, има и много други аспекти, които могат да доведат до това пакета за директни плащания за млади земеделски стопани с цел създаване на устойчивост на сектора да бъде завишен.

Така, че това е следващата тема, която стои за обсъждане на европейско ниво.

Все още не е ясен процентът по отношение на обвързаната подкрепа. В момента държавите членки се обединиха около пакет 13 плюс 2 % за обвързана подкрепа, но знаете, че предложението на Комисията и парламента имат друга позиция на тази тема, така че там също очакваме развой по отношение на финансовите параметри.

В общи линии имаме абсолютно не твърда, и не абсолютно ясна финансова рамка, за да можем да кажем повече подробности по тази тема.

По темата с таваните в регламента за Стратегическия план там стоят текстовете, които са свързани с прилагането на таваните. В предложението на Комисията първоначално идеята беше с тавана на директни плащания да бъдат сложени всички получавани суми по директни плащания без значение в съответствие на коя политика е насочен този финансов инструмент. В процес на преговорите и в резултат на обединението в позициите на държавите членки първо бяха изключени необвързаните плащания, в последствие бяха изключени и младите, и зелените плащания от тавана. В момента като предложение на Съвета стои налагането на таван, който да е върху схемата за основно базово плащане.

В крайна сметка все още нямаме финален базов документ, на база на който да можем да вземем национално решени или да дадем малко повече яснота по отношение на това как би се отразило влиянието на налагането на таваните върху сектора предвид интервенцията, която обсъждаме в момента.

В отговор на въпроса на госпожа Микова по отношение на конкретните параметри и прагове по схемата за единно плащане на площ, ние не предвиждаме нито увеличение, нито намаление на минималния праг, който в момента прилагаме от 0,5 хектара за допустимо за подпомагане по схемата, и съответно размер на парцел от 0,1 хектар, но в допълнение на всичко това бих искала да обърна внимание, че след приемане на базовия акт предстоят приемане на делегирани актове, в които ще бъдат дадени повече подробности по отношение на условията за отделните интервенции и връзката помежду им, разбира се пряко отношение тук имат и индикаторите, и изпълнение на целите, и

приоритетите, които ние сме си поставили, но до момента, докато не бъде приет базовият акт не може да започне работа по делегираните актове, от които ще имаме по-голяма яснота по отношение на бъдещото прилагане, и които съответно ще отразим като условия в самите интервенции.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Надявам се, изяснихме въпросите.

Има ли други желаещи за думата?

Заповядайте, госпожо Попова!

ЯНКА ПОПОВА: Във връзка с таваните, бих искала да отворя скоби, защо задаваме отново тази тема, защото първо, ние като асоциация сме изразявали мнения в тази връзка. По-късно в контекста на тези разговори, които водим с другите приоритетни сектори, отново сме заявили нашето мнение по повод на таваните, защото всъщност според нас това е вариант, с който могат да се насочат директни плащания към нас уязвимите сектори и оттам евентуално и целеви бюджети по втори стълб, като говорим за тавани тук възможностите за тавани са най-различни. Въпрос е на държава членка, кой и какво ще реши, но във всеки случай дори и с намаление могат да се генерират едни по-големи бюджети, които да бъдат насочени, както по линия на директни плащания към нас, така и ако има неусвоени такива по целеви приеми за уязвимите сектори по втори стълб.

За това темата за таваните за нас е изключително важна и ние винаги я акцентираме и наистина очакваме да видим и ние като държава какво ще предложим за земеделските стопани.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

В момента госпожа Стоянова каза, че темата е извън нас, нека да видим какво ще остане в регламента за да се прави вече делегиран акт и

след това национално законодателство там където се изисква национално решение.

Така, че няма лошо, че я поставяте, но е постигнат общ подход на Съвета на министрите по темите по регламента за Стратегическия план и този общ подход в момента е на триалог.

Оттук нататък, който говорил – говорил, зависи вече на триалога какво ще бъде. След като приключат триалозите Аделина Стоянова каза, че ще има делегирани актове и ще има национално законодателство. По всички тези интервенции, които ви представяме е очевидно, че ние ще се връщаме още веднъж.

В момента се опитваме да изговорим рамката, основните параметри, но по всички теми ще трябва да се върнем още веднъж най-малкото като излезе Многогодишната финансова рамка, но и абсолютно задължително и след делегираните регламенти, защото в тях е детайла.

Други желаещи за думата? Не виждам.

Преминаваме към следващата интервенция обсъждане на предложението по проект на интервенция за „Допълнително преразпределително подпомагане на доходите за устойчивост“.

Това е схемата за преразпределително плащане, както е известна до момента.

Заповядайте, госпожо Стоянова!

АДЕЛИНА СТОЯНОВА: Интервенцията за преразпределителното плащане не е нова интервенция за нас. Ние я прилагаме и в сегашния програмен период когато тя беше избираема за държавите членки. Приложихме я, поради няколко причини по отношение на това да можем да осигурим по-балансирано разпределение към по-малките земеделски стопанства и да направим очакванията на

земеделските стопани по-предвидими по отношение на сумите, с които биха разполагали за допълване на дохода на своите стопанства.

В досегашния период схемата работеше чрез подпомагане за първите 30 хектара на всички стопанства, които са заявили площи по схемата за единно плащане на площ, разбира се допустими за подпомагане, на разположение на земеделския стопанин и отговарящи на условията за допустимост, като използвахме пакет, който се равняваше на приблизително около 7 % от общия пакет за директните плащания.

По отношение на бъдещия период на прилагане на схемата за преразпределително плащане тя намира все по-значима роля по отношение на изпълнение на целите и приоритетите на политиката на съюза към насочване на по-висок по размер подпомагане към малките и средните земеделски стопанства по няколко причини и с цел създаване на устойчивост, с цел повишаване на тяхната конкурентоспособност и с цел запазването им в сектора. Всичко това е насочено към един общ пакет, който има за цел да подпомогне най-голямата част от земеделски стопанства, които представляват малки и средни земеделски стопанства като цяло.

В рамките на новата обща селскостопанска политика преразпределителното плащане е съотнесено към цел 1 „Подпомагане на надеждни земеделски доходи и устойчивост“ с цел да се подобри продоволствената сигурност и индикатора, с който измерваме влиянието на този инструмент е преразпределяне на подпомагането към по-малки земеделски стопанства.

Земеделските стопани, които ще имат право да участват за подпомагане с преразпределително плащане през следващия програмен период предвиждаме да бъдат земеделски стопани, които имат максимален праг на стопанството до 500 хектара, като получават

подпомагане за първите 30 допустими за подпомагане хектари в рамките на стопанството.

Причината да формираме интервенцията по този начин, да я насочим по този начин е първо, по отношение на изводите в SWOT анализа за необходимостта от допълнително насочване на средства към малки и средни земеделски стопанства.

От друга страна, препоръките на Комисията по нашите първоначално изпратени към нея цели и посочените към тях потребности като препоръка от страна на Комисията получихме насока да насочим повече средства чрез преразпределително плащане към малки и средни стопанства.

Разбира се, за да определим този праг от 500 хектара ние направихме множество анализи, които имаха за цел да покажат какво е влиянието на преразпределителното плащане общо върху стопанството, тоест как се преразпределят тези суми получени за първите 30 хектара върху цялото стопанство и така изчислихме, че всъщност влиянието на преразпределителното плащане е значително или имащо същественост по отношение на стопанствата, които са до 500 хектара, поради което беше и нашето предложение такова каквото вие виждате в момента в тази интервенция, да бъде въведено ограничение стопанствата над 500 хектара да не се възползват от този инструмент за подпомагане.

По отношение на останалите изисквания, които са валидни по схемата за преразпределително плащане тази предварителна условност тя е валидна разбира се и по схемата за преразпределително плащане, тъй като условието е там земеделските стопани да са заявили основната схема, базовата схема за устойчивост СЕП, който прилагаме в момента.

Така, че спазвайки изискванията за условност по основната схема земеделските стопани автоматично отговарят на условията за

прилагане на това условие за допустимост и към схемата за преразпределително плащане.

Като цяло това са мотивите ни да предложим този модел на интервенция. Още веднъж подчертавам насоките на Комисията дадени в препоръките. Резултатите от SWOT анализа, приоритетите и потребностите към насочване на този инструмент към малкия и средни стопанства такива, каквито бихме могли да ги определим и в сегашната структура на земеделието в България.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Давам думата за въпроси и коментари.

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ: Считам, че предложението за въвеждане на изисквания по интервенцията за максимален размер на земеделски стопанства до 500 хектара е дискриминационно. Не е достатъчно аргументирано и икономически необосновано. Ако спрем и се опрем на опита на прилагането на схемата през 2014 – 2020 година ще установим, че именно по тази схема има най-много злоупотреби. Бяха създадени изкуствени условия и разделяне на стопанствата с цел облагодетелстване на по-голям размер от схемата.

Именно при по-малките и средните стопанства се наблюдава по-голям икономически ефект от разделянето на стопанството на няколко по-малки стопанства. Този факт не допринася за балансирано разпределение на подпомагането на хектари и не постига по-висок преразпределителен ефект на подпомагането.

В допълнение, както е разписано в самата интервенция малките и средни стопанства са най-голямата група стопанства в страната. Тоест и дори да се ограничи достъпа на интервенцията на стопанства на 500 хектара средствата за малките и средните стопанства няма да нараснат толкова, че да се постигне по-висока финансова устойчивост.

В тази връзка от НАС категорично се противопоставяме на предложението за ограничаване на обхвата на интервенцията за допълнително преразпределително подпомагане.

Благодаря ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Други коментари?

Заповядайте, госпожо Георгиева!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Искам да взема отношение във връзка какво показва настоящия програмен период от прилагането на този вид подпомагане и в другите страни членки. Има страшно много икономически анализи и те са научни и не са на национално ниво, а са на международно ниво, французите и много примери могат да бъдат посочени, които се занимават именно с преразпределящия ефект на прилаганите схеми по стълб 1 в настоящия програмен период и естествено тук държа да подчерта, че в контекста на сегашното законодателство, в което е посочено, че държавите имат възможност при стълб 1 да използват като алтернатива или кумулативно тавани, процентно намаляване под определен праг, или преразпределително плащане.

И една проста справка със статистиката на Европейската комисия, коя държава членка какво е избрала да прилага при директните и при преразпределителното плащане се вижда, че не всички страни са избрали подхода да прилагат тавани, но при тях елемента на преразпределянето като най-голям ефект идва именно през преразпределителното плащане.

Това беше много важно да го уточним.

И в настоящият програмен период например една Франция не е единственият пример разбира се, имат доста по-гъвкава схема на избора си, в който да се направи при преразпределителното плащане.

Първо, че хектарите не са само до 30.

Второ, между тази цялата скала от първите 50 има вътре модулация и има по-голямо насочване, тъй като действително е оценена ефективността на преразпределителния елемент когато се прилага едно преразпределително плащане.

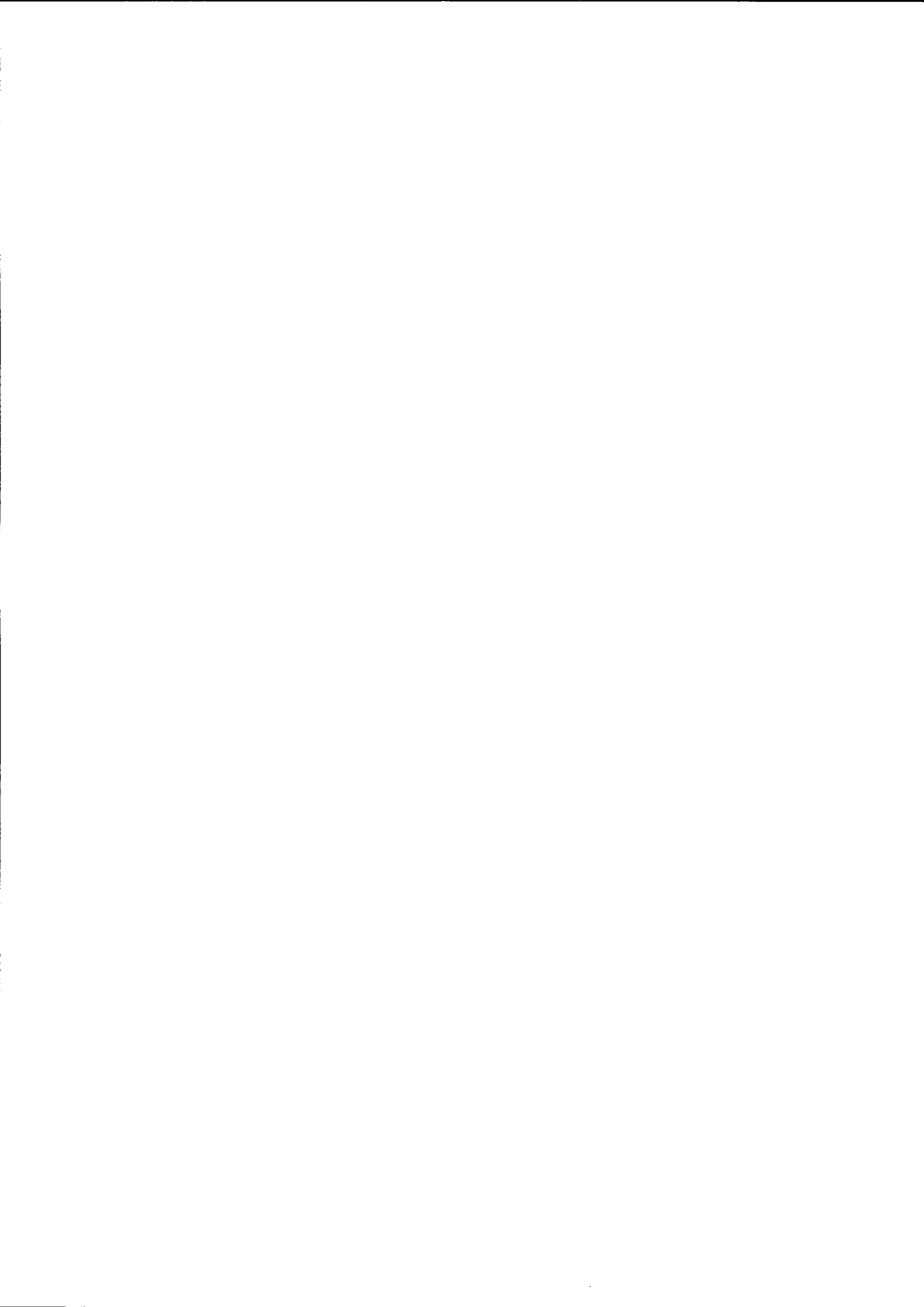
И тук по-скоро имам един въпрос и по-скоро и тема за размисъл към колегите от уязвимите сектори от другите браншове да помислят.

Единият ми въпрос е, как точно спряхме отново на тези 30 хектара и дали сте разигравали модел и ако сте го разигравали какво показва той, дали ако са 50 и в тях има някаква модулация за насочване към определени сектори например, както Янка Попова се намеси, животновъдите, които са по-малките да имат друга скала с друга ставка на подпомагане. Това е единият въпрос, който е съществен и е удачен да се обсъжда в настоящия момент.

Другото, с което действително бих искала да провокирам колегите, които за втори програмен период ще се вторачат в тавана. Действително да видят данните на европейско ниво и нашите национални данни какво показва прилагането на един таван и какво показва прилагането на преразпределителния ефект?

Доказано е, не от мен и не от вас, на европейско ниво, на ниво всички държави членки, че действително най-големият ефект за преразпределяне и по-справедливо преразпределяне на тези плащания е именно преразпределителното плащане.

Мисля, че последните данни бяха за прилагания таван в страната. Кумулативно откакто го прилагаме в настоящия програмен

период са около 26 или 27 милиона лева, сумарно които се насочват по тематичната подпрограма – какъв е ефектът?

Така, че нека да можем да оценяваме двете неща.

От една страна, какъв е резултатът и какво би могло да се получи, ако ние разиграем или разгледаме други разигравани сценарии при преразпределителното плащане, за да има по-голям ефект, който се търси?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте!

ТЪРПАНОВА: Здравейте, естествено че в уязвимите сектори сме го обсъждали, даже сме разигравали цифри. Нашето предложение, всички знаем, че преразпределителното плащане не може да надвишава базисното и понеже смятахме на база данни 2016 година въздържахме се да дадем предложение, но нашето мнение също е, че тези 30 хектара са доста малки, както по отношение на малките зърнопроизводители, така и по отношение на производителите от уязвимите сектори.

Нашето искане би било, не сме предложили цифра, защото все пак това е въпрос на анализи. Но да се помисли наистина върху увеличаване по възможност на подпомаганите площи с това да се подпомагат производители до 5 хиляди декара – 500 хектара сме съгласни и така наистина средствата ще бъдат насочени към малките производители, но ако има възможност да се заложи на база на анализите разбира се и на цифрите и на база на остатъчния бюджет, който ще остане евентуално при налагане на тавана да се помисли върху увеличаване хектарите за подпомагане на малките производители.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Други въпроси и коментари?

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: По-скоро ако може едно уточнение.

Единият въпрос за размисъл действително е до кои хектари точно да е тавана на прилагане на тази помощ?

Друго съществено е, тъй като говорим за малки и средни стопанства за различните сектори, може да има в рамките на тези първи хектари, които ще се подпомагат да има например още една или още два типа с различни ставки, било по размер или насочени към даден сектор. Да имаме гъвкавост да коментираме и да го решим това, разбира се.

Така, че като говорите за насочване към малките точни, е важно. Ако до първите 15 за уязвимите сектори или за всички малки, които са до първите 15 хектара е по-голяма ставката, с която те се подпомагат, а от 15 до 30 е друга, изобщо това са варианти, които си струва да се видят и да се обмислят и да могат да се оценят разбира се.

И тук искам да припомня на всички, които сте били част от процеса, като говорихме за дизайна на сегашната структура по стълб 1 имахме много добра работна група в Министерството на земеделието, където ги гледахме всички тези анализи и всички тези разиграни сценарии, така че според мен този добър пример, който е установен можем да продължим да го следваме.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Добре, благодаря и за този коментар.

Други коментари? Не виждам.

Госпожо Стоянова, имате думата за коментар по поставените не толкова въпроси, колкото коментари.

Заповядайте!

АДЕЛИНА СТОЯНОВА: Много благодаря за поставените въпроси и коментари в рамките на това обсъждане.

Разбира се, в рамките на един конструктивен диалог и една дискусия могат да се намерят най-добрите решения по отношение на

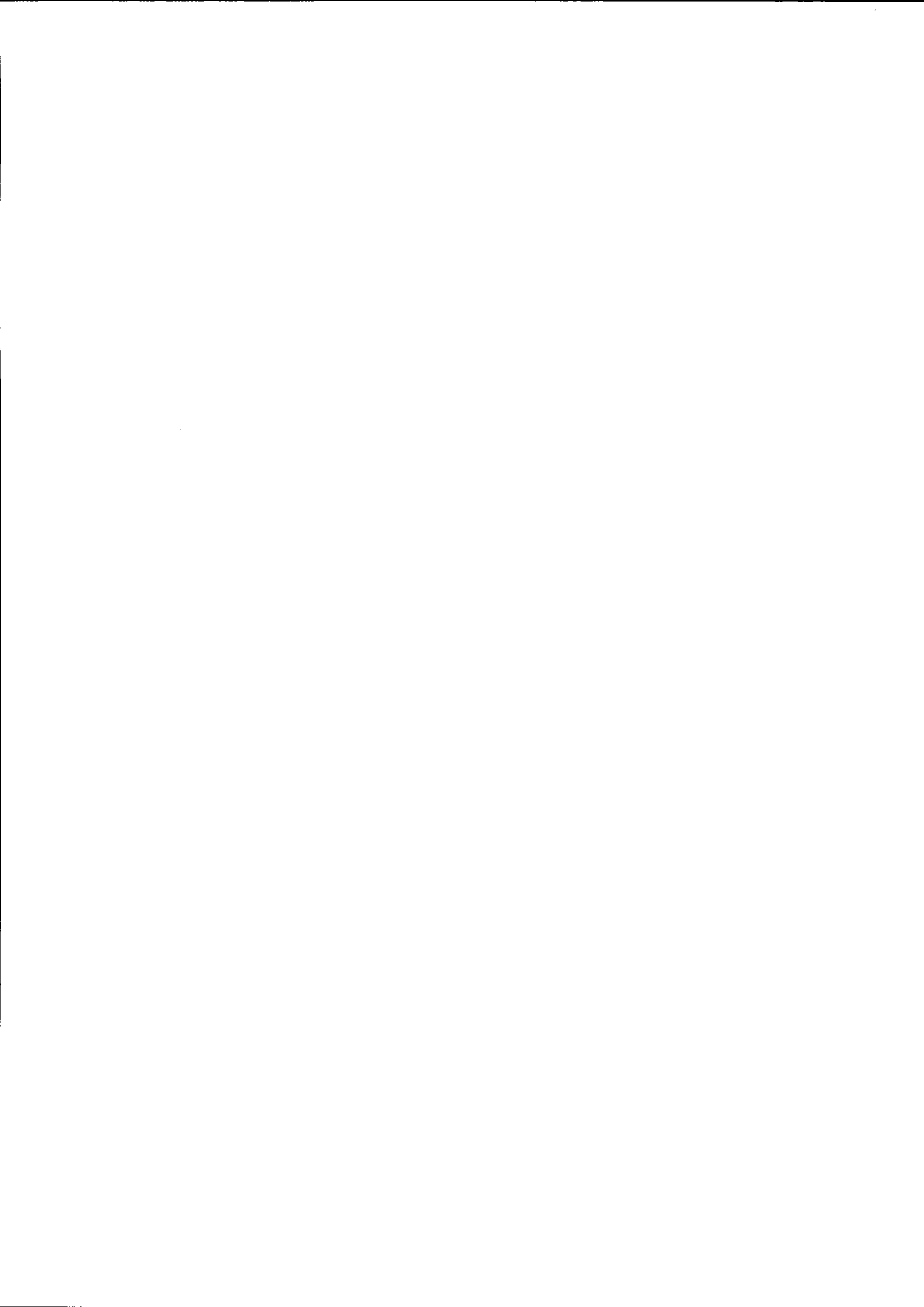
прилагането. Това, което каза госпожа Георгиева по отношение на настоящия период е абсолютно вярно.

В настоящия период ние избрахме да прилагаме едновременно схемата за преразпределително плащане и налагане на таваните, като сумата, която се формира от налагане на таваните още през 2014 година с национално решение беше прехвърлена в стълб 2.

По отношение на възможностите, които в момента дава регламента за преразпределяне на сумите от таваните колкото и да не са в рамките на тази дискуссия и да стоят на дневен ред за обсъждане на един по-късен етап, това което трябва да кажем предварително е, че очакваният резултат от намалението на плащанията за държавите членки, които ще прилагат намаление на плащанията в формата, в който го прилагат разбира се, се използва първоначално за подпомагане на доходите за преразпределително плащане и след това за други интервенции, които принадлежат към необвързаните директни плащания или втори вариант прехвърляне на сумата или на част от нея за финансиране по втори стълб.

Това е по отношение на рамката, какви биха били възможностите за използването на сумите, които се формират от намаление на плащания, тъй като отношението е към преразпределителното плащане.

По отношение на втората част на коментарите за анализите, разбира се ние сме направили много анализи и в SWOT анализа се съдържат данни. Ние правим допълнителни анализи в резултат на прилагането на преразпределителното плащане в настоящия програмен период и за да формираме сумата от първите 30 хектара ние сме направили и съответните изчисления.

Това, което показват изчисленията на база на структурата на стопанствата такава, каквато в момента съществува в последната кампания е, че средният размер на стопанството от всички стопанства, които заявяват схемата за единно плащане на площ е около 60 хектара, малко над 60 хектара.

В същото време обаче таргет групата върху, която ние се фокусираме стопанства, които са до 500 хектара, средния размер на стопанството в тази група представлява около 29 хектара и за това ние се фокусирахме върху цифрата 30 хектара, която съвпада със сегашните 30 хектара, които подпомагаме по преразпределително плащане, за да сложим преразпределително плащане за първите 30 хектара.

По отношение на това колко бенефициенти са включени в схемата за преразпределително плащане това е половината от въпроса, който си задаваме защото зад тези бенефициенти стоят определени площи.

Така, че когато говорим за преразпределяне, от една страна трябва да имаме предвид разбира се бенефициентите, които представляват малки и средни стопанства, като отделни икономически единици, но по отношение на ефекта на преразпределянето трябва да имаме предвид и площите върху, които правим това преразпределяне така, че да може то да изиграе своя ефект.

Разигравали сме най-различни варианти. Обсъждали сме най-различни варианти, но в крайна сметка за да можем да изберем и да предложим най-подходящия вариант трябва да се съобразим първо с изискванията на регламента такъв, какъвто той е в момента, с националната специфика по отношение на структурата на стопанствата и не на последно място по отношение на приоритетите, които си поставяме за подпомагане на малки и средни стопанства.

По отношение на дефиниране на ставките в рамките на една интервенция това в момента е допустимо в сегашния програмен период и някои държави членки го прилагат, като прилагат различна ставка за първите 30 хектара например една ставка, за до 49 хектар друга ставка такава каквато е практиката в Германия и над 50 хектар вече не плащат преразпределително плащане.

По отношение на сегашния финансов механизъм за определяне на подпомагането знаете, че в рамките на сегашния програмен период ние трябва да определим юнита маунт една ставка, която да бъде приложима за съответната интервенция, като съответно можем да имаме и вариация на ставката в зависимост от това дали повече или по-малко площи или животни ще се появят в дадена интервенция.

Във връзка с прилагането на модулацията ние си задаваме много въпроси, понеже липсва делегиран акт, който да даде абсолютна яснота по това какви са възможностите за гъвкавост на финансовите инструменти, ние зададохме въпрос към хъва, който работи към Европейската комисия, с който ние комуникираме по отношение на интервенциите, за малко повече яснота по отношение на приложимата гъвкавост за прилагане на модулациите и различни ставки в рамките на една интервенция.

Така, че не спираме да работим по тази тема. Това, което ви предлагаме в момента е първи драфт на интервенция за преразпределително плащане такава каквато ние сме видели, а в резултат на научените уроци до момента, в резултат на структурата на стопанствата и в резултат на анализа от прилагането до момента. Готови сме да продължим да работим в тази посока и да правим още допълнителни анализи, но пак казвам без абсолютни подробности в

делегирани актове, а само с основна рамка на регламента ни е много трудно да направим най-доброто, което най-вероятно вие очаквате.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Искам да попитам господин Костадинов, от тяхното становище и от изказването не съм сигурна дали правилно разбирам, вие сте категорично против таван какъвто и да било или просто 500 хектара, или просто сте против 500-те хектара, които сме предложили?

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ: Против сме 500-те хектара, против сме какъвто и да е таванът. Ще добавя още нещо. Преди години когато започна схемата за преразпределително плащане стопанствата нараснаха за една година с 15 хиляди, нали разбирате за какво става въпрос?

Така, че се опасявам, че при този вариант от 500 хектара, както е ще имаме едно лавинообразно нарастване на стопанствата – разделяне и всяко такова разделяне създава един хаос в самата система. Това е.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Ще си позволя да не се съглася съвсем, защото изкуствено разделяне на стопанства и в момента в текущия период съществува такава проверка и тя се прави, и в бъдещия период е предвидено да се прави такава проверка. Тоест, ако някой разсъждава изобщо в тази посока нека да има предвид, че проверка за изкуствено разделение се прави и дори ние работим върху Наредба за изкуствени условия, която съвсем скоро ще предложим преди да я качим за обществено обсъждане. Тоест ще я изкомуникираме първо, за да я видите, така че такъв контрол съществува и ще съществува.

Добре, разбрах въпроса. Вие сте против по принцип таван, това което и Аделина Стоянова каза във връзка с препоръките по отношение на Стратегическия план, които Комисията е направила, ние трябва да насочим по-ефективно тези средства, тоест ще трябва да сложим таван,

така че по-скоро според мен мислете в тази посока на какъв евентуално таван бихме могли да се спрем, ако категорично сте против тези 500, като казвам, че това е като предложение от Ваша страна може да дойде и ние в момента обсъждаме различни варианти

Благодаря.

Други коментари?

АДЕЛИНА СТОЯНОВА: Ако ми позволите госпожо Кръстева, да добавя няколко цифри във връзка с изкуственото разделяне на стопанствата.

Разбира се, когато предлагаме подобни решения ние предварително правим оценка на въздействието като това решение, как би се било отразило по отношение на това да бъдат включени допълнителни земеделски стопанства.

Схемата за преразпределително плащане при нас работи от началото на програмния период. Данните по отношение на заявяванията визирам в случая заявителите по схемата за единно плащане на площ всяка година намаляват, като от 2017 година имаме 63 хиляди заявителя по схемата за единно плащане на площ, а в 2020 година те са малко над 57 хиляди. Така, че като цяло това, което наблюдаваме като процес е увеличаване на заявените за подпомагане площи и същевременно прогресивно ежегодно намаляване на броя на заявителите.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря, госпожо Стоянова.

Други въпроси?

Заповядайте, госпожо Попова!

ЯНКА ПОПОВА: Дали колежката Милтенова не искаше думата, бих могла да я изчакам.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Не съм чула, ще и дадем думата и на нея.

ЯНКА ПОПОВА: Това, което исках да кажа е в потвърждение и на думите на госпожа Тарпанова. Ние водихме дълги разговори на тема преразпределително плащане и това, което Таня Георгиева даде като идея ние го коментирахме.

Първо, да останахме изненадани от предложението за 500 хектара, но това беше тема, която с години говорим, че не трябва да се прилага преразпределителното плащане по начина, по който се случва в настоящия програмен период. Зарадвахме се на тази ваша идея – 500 хектара към момента е ОК, макар че би могло да е дискуссионно. Със сигурност обаче ни се иска тези 300, да чух статистиката, която цитира Аделина Стоянова, но бихме могли, ако финансовия анализ го позволява евентуално да качим малко декарите и разбира се, това което и ние коментирахме помежду си възможни са и модуляции в крайна сметка хем да обхванем повече хора, хем от друга страна тези 300 да не падат под 15 лева, такива каквито се дават към момента.

Наистина възможни са много варианти да отворим максимално ножицата и така кой с повече, кой с по-малко да бъде подпомогнат по линия на преразпределителното плащане, което за нас отново ще повторя, съжалявам, но за нас приоритетните то е много важно точно защото по линия на таваните и намаленията, които там могат да се случат, може да се генерира бюджет, който да се насочи към тези преразпределения по първи стълб и другата идея, която и Аделина Стоянова вече спомена, ако остане и бюджет, който не можем да преразпределим той да бъде пренасочен по втори стълб целево за приоритетните сектори, които трябва да наваксваме. Нали всички признаваме, че ние просто трябва да наваксваме единия пропуснат програмен период.

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Госпожо Милтенова, искате ли думата?

МАРИАНА МИЛТЕНОВА: Само мога да кажа, че аз потвърждавам и нашата позиция е същата с тази, която каза Янка Попова.

Според мен, 500 хектара са достатъчни и предостатъчни. При всички случаи, тъй като България не постави въпроса за диференцирана ставка трябва да се направи нещо, което да даде възможност поне с преразпределителните плащания да се получат малко повече пари за малките и средните стопанства, които са всъщност в нашите т.нар. чувствителни сектори, които бяха потърпевши през последните два програмни периода откакто България влезе в Европейския съюз.

Задължително, тъй като е ясно, че така както са регламентите ние няма да можем да разпределим по-голяма сума от базисното стопанство. Тези пари, които останат от преразпределителното плащане от таваните би следвало да отидат в ПРСР като гарантиран бюджет за .....(поради накъсване на връзката няма ясна чуваемост за стенографския протокол) сектори.

Анализът показва и SWOT анализите показват, че ние сме много назад с модернизация на стопанствата, с техническо обезпечение и т.н. Говоря за двата сектори „Плодове и зеленчуци“ разбира се и животновъдните колеги.

Това е нашето становище. Потвърждавам това, което Янка Попова каза.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Други коментари?

ДИМИТЪР МИТЕВ: Госпожо Кръстева, като цяло ние след като получихме този модел на интервенция приемаме изцяло така направеното предложение да бъдат подпомагани именно първите 30 хектара. Ако колегите настояват евентуално за увеличение на тази площ според нас тя не би могла да бъде драстична, не повече от 30 – 35 хектара. Като също сме изключително приятно изненадани от наложения таван от 500 хектара и подкрепяме министерството в тази идея.

По отношение на коментара на господин Костадин Костадинов за роене на стопанства, които се очакват. Бихме могли да сложим като условие и допълнителна референтна година на регистрация на стопанствата, които имат право да получават подпомагане и това би могла да бъде съответно и последната година, която е сега 2020 година, за да се предотврати такова роене на стопанства.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Референтната година се предвижда по регламент по принцип, така че ние нямаме основание да слагаме допълнителни, нова референтна в смисъл, когато тя е предвидена по регламент.

Благодаря.

Приключихте ли, да не ви прекъснах, но според мен приключихте?

ДИМИТЪР МЕТЕВ: Да, приключих.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, други коментари?

В чата се получи питане във връзка с новата заповед – кога ще бъде готова, за НПО-тата в частна полза? До края на годината ще бъде готова заповедта просто участниците, голям брой от участниците, които са подали документи не са подали пълен пакет документи. И тъй като наистина е голям броят на тези желаещи да се включат неподали пълен

пакет ще им дадем възможност да предоставят исканите документи за това се бавим със заповедта.

Да се върнем на преразпределителното подпомагане.

Някой друг желае ли да вземе отношение? Не виждам.

Преминаваме на интервенция „Допълнително подпомагане на доходите на млади земеделски стопани“.

Тук също сме направили някои модификации, които считаме, че насочват по-прецизно средствата и Аделина Стоянова ще ги представи, след това ще ги обсъдим.

Заповядайте, госпожо Стоянова!

АДЕЛИНА СТОЯНОВА: Темата за младите земеделски стопани стана изключително атрактивна в рамките на настоящата преговорна рамка за Общата селскостопанска политика. Заедно с темата за подпомагането на малките и средните стопанства и разбира се темата за екологията, която така или иначе взема акцент от вниманието в рамките на този преговорен процес.

Това, което коментирахме в рамките на всички заседания на работните групи към Съвета до постигането на Общия подход, който в момента стои на масата на триалалога, е че младите земеделски стопани трябва да бъдат на първо място стимулирани да се включат в сектор „Земеделие“ по начин, по който да им създава едни финансови гаранции, за това че тази дейност, която упражняват в сектора, би могла да бъде тяхна основна икономическа дейност, от която да могат да гарантират едни доста добри доходи съчетано разбира се с другите финансови инструменти, за да могат да намерят своето място и да повишат икономическия стандарт, който те имат в качеството си на млади земеделски стопани спрямо останалите сектори в икономиката.

В предишния програмен период подпомагахме младите земеделски стопани по стълб 1 в рамките на допълнително подпомагане на доходите на земеделски стопани, които са заявили схемата за единно плащане на площ, като първоначално имахме възможност да подпомагаме не повече от 25 % от ставката за единно плащане на площ, като сума насочена към млади земеделски стопани.

Впоследствие с регламента Омнибус стана възможно да увеличим нивото на това подпомагане, което беше алтернативно за държавите членки и ние го възприехме като един добър подход за допълнително насочване на средства и увеличихме ставката до 50 % от ставката, която получават по схемата за единно плащане на площ.

В рамките на разработването на тази интервенция сме изхождали от няколко неща.

На първо място, от целта която трябва да бъде постигната чрез насочване на финансов пакет към млади земеделски стопани. Тук е мястото да кажа, че тази интервенция отговаря на цел 7 на регламента на стратегическите планове, привличане и задържане на млади фермери и улесняване на развитието на бизнеса в селските райони предимно от млади земеделски стопани.

В идеята, която вложихме в интервенцията, която сме ви предложили на първо място, имахме за цел да привлечем млади земеделски стопани в сектора, като им дадем възможност да участват в схема за млади земеделски стопани, по която ще има твърда фиксирана сума за подпомагане на хектар, която не е обвързана с процент от ставката по схемата за базовото плащане, а представлява твърда сума за плащане на хектар, която предвиждаме да бъде на едно доста атрактивно ниво на ставка, така че младите земеделски стопани да имат стремежа не само да се включат в подпомагането в рамките на периода, който е

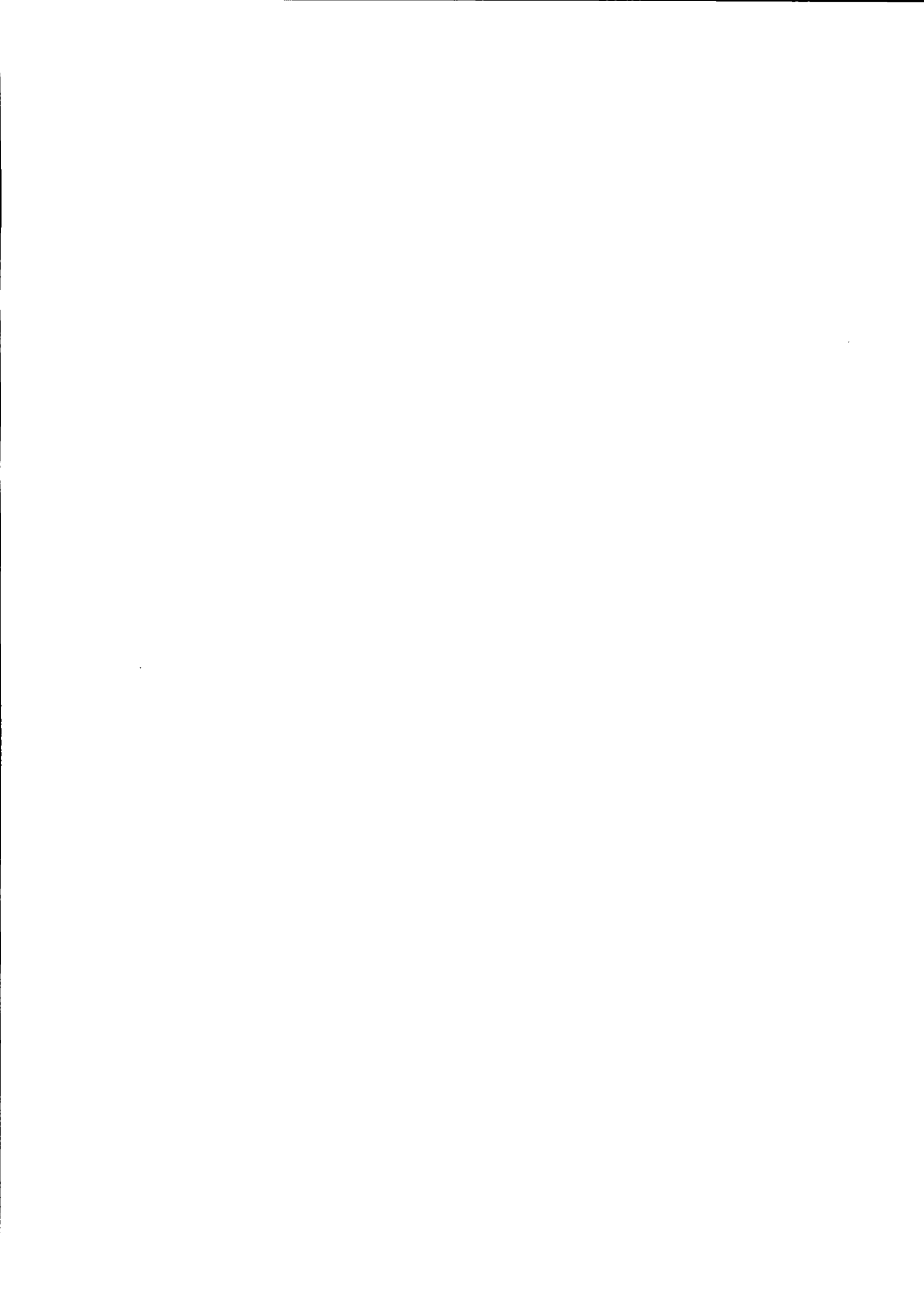
фиксиран от тяхната възраст, но в следствие да са натрупали един достатъчен икономически потенциал за развитие на стопанството и да продължат да работят в рамките на този сектор.

Нашият подход по отношение на схемата за младите земеделски стопани е да дадем твърда ставка, която да бъде фиксирана в рамките на първата година от прилагане на периода, която ставка да се увеличава с равна стъпка до 2027 година, разбирайте всяка година придвиждаме да добавяме към тази ставка един допълнителен финансов пакет насочен към млади земеделски стопани, така че не само да ги привлечем, а да ги направим по-устойчиви и да ги задържим в сектора.

В резултат на прилагането на мярката до момента това, което установихме, че създава проблем на младите земеделски стопани или по-скоро това, което създава от друга страна устойчивост на извършваната от тях дейност е изискването за професионален опит или за образование в съответната област. В момента съгласно изискванията на регламента младите земеделски стопани за да работят като такива и да развият добър и устойчив бизнес в сектор „Земеделие“ би трябвало да притежават опит и знания от съответната дейност, които обаче като рамка, като начин на прилагане и като начин на проверка се определят от самата държава членка като цяло.

Стои на дневен ред още една тема, която е многократно коментирана на срещи с млади земеделски стопани, която е свързана с този петгодишен период, който ние фиксирахме в сега действащия период за създаване на стопанства от млад земеделски стопанин, в който той не трябва да бъде на повече от 40 години.

Обмисляхме различни варианти дали този период не може да бъде променен по някакъв начин, така че повече млади хора да бъдат включени в сектора. Изхождахме от гледна точка на приемствеността

между поколенията и между това, че младите земеделски стопани могат да унаследят стопанствата на своите родители и така да могат да развият една своя бъдеща земеделска дейност, която да направят достатъчно устойчива, че да стане тяхна основна дейност.

Но в крайна сметка и в базовия акт на общия подход, който стои в момента за обсъждане стои текста стопанството на младия земеделски стопанин да е създадено наскоро.

Така, че ние не бихме могли да избягаме абсолютно от това да сложим някаква времева рамка за създаване на стопанство на млад земеделски стопанин, но в същото време считаме, че с интервенцията, която предлагаме създаваме едни доста добри условия по стълб 1 за развитие на млади земеделски стопани.

Разбира се, колегите от Програмата за развитие на селските райони ще продължат работата в тази посока така, че младите земеделски стопани, които ние ще привлечем в сектора да могат едновременно с това да се възползват за подходящи интервенции по втори стълб, за да могат да го изградят, да модернизират стопанствата си и в крайна сметка да получим едно обновяване на поколенията в сектор „Земеделие“.

Това е бил стремежът ни при разработване на тази интервенция.

За съжаление не можем да кажем конкретни цифри по отношение на ставката, която бихме могли да формираме като твърда ставка по схемата, тъй като както стана ясно още в самото начало в момента една от темите, които се дискутира между Комисията, между Парламента и Съвета е бюджетът за млади земеделски стопани.

Разбира се, ние имаме готовност при завишаване на бюджета за млади земеделски стопани да реагираме адекватно, да направим по-гъвкава схемата, ако разполагаме с повече пари разбира се и да

предложим наистина добри условия за влизане на млади земеделски стопани в сектора.

Това е като цяло нашата визия за подпомагането им по стълб 1. За нас ще бъде много полезно да чуем вашето мнение и по отношение на този вид интервенция на смята на подхода в подпомагането на младите земеделски стопани и ще ни помогне да станем малко по-гъвкави при разработването на тази схема, защото така или иначе бюджета, който е заделен за млади земеделски стопани е минимумът, който ние трябва да насочим към тях и ние искаме да го направим по възможно най-добрия начин.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря.

Заповядайте, за коментари?

ИЛИАС САРНУК: Имам един въпрос.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте?

ИЛИАС САРНУК: В случай, в който приветстваме нови стопанства на млади фермери, има ли риск за тях да нямат възможност да получат преразпределително плащане при положение, че има референтна година заложена по регламент?

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Други въпроси?

Ще отговоря на въпроса. Не съществува риск. Проверката за изкуствено разделяне и периода, който е заложен не означава, че всички след този период нямат достъп, напротив дава се възможност едно такова разделяне да се докаже защо е било? Тоест, ако бъде достатъчно добре мотивирано и се установи, че не е изкуствено създадено условие с цел облагодетелстване на по-висока ставка или на допълнителна ставка, каквато би била една такава по схемата за млади земеделски стопани, ако

има достатъчно надлежни доказателства няма мотив да не се получи и преразпределително и ставка за млад земеделски стопанин.

ИЛИАС САРНУК: Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Заповядайте, госпожо Митова!

СОНЯ МИКОВА: Едно запитване, тъй като целта ни е да допълваме подпомаганията по първи и втори стълб, ние тук работим с хектари до 30 хектара, а ще подпомагаме по втори стълб и говорим за СПО, как се съотнасят тези категории?

Мисля, че ако не греша в началото госпожа Благоева, казваше, че се обсъжда да въведем една и съща мерна единица, така че да се насочваме към една и съща група.

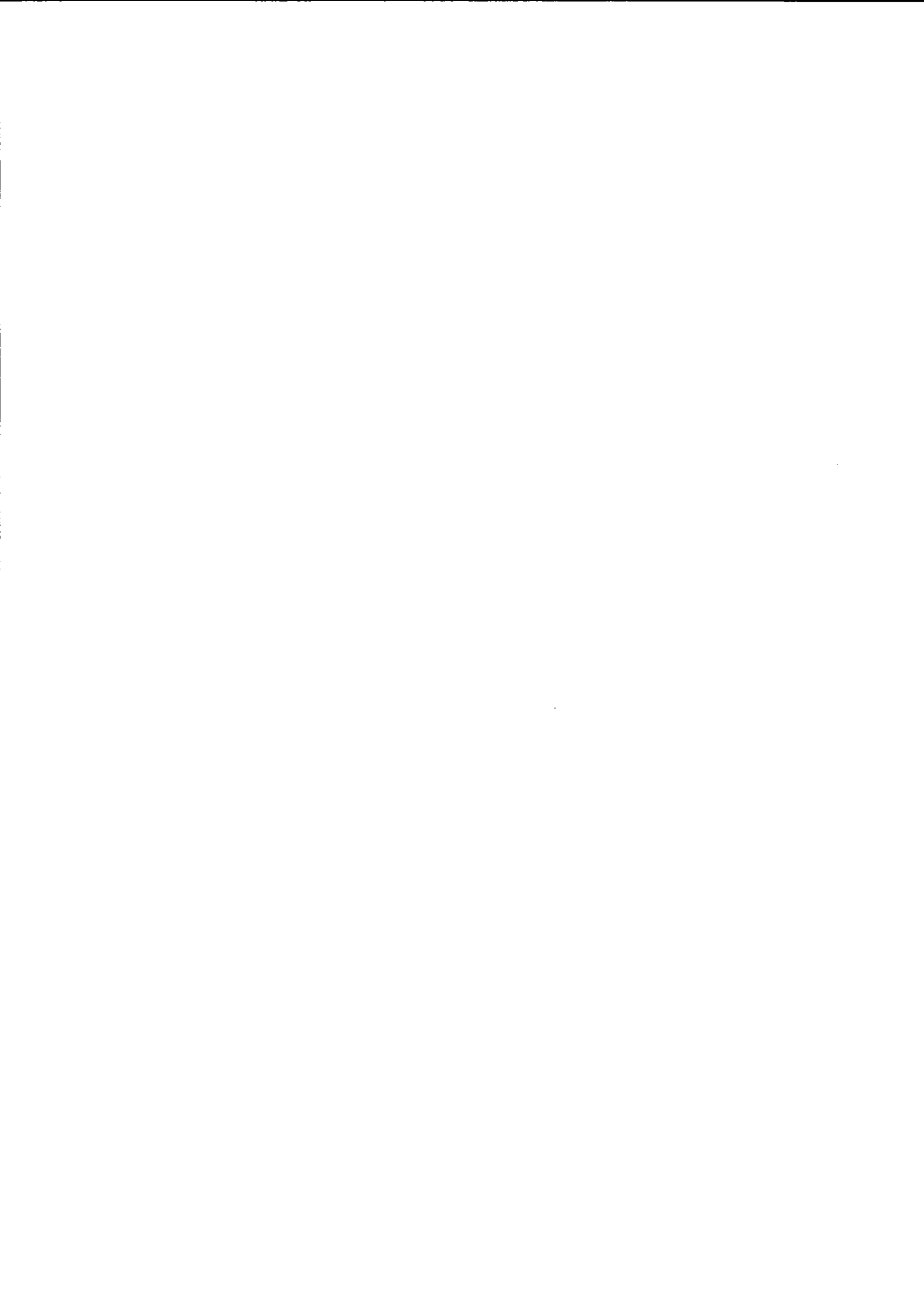
Работи ли се в тази посока или е гарантирано, че ние целим една и съща група по двете подпомагания, до 30 хектара ще са същите, които има до 20 СПО?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Не предвиждаме въвеждане на СПО в директните плащания. Там е плащане на хектар, а не на стопанство, каквото е СПО-то и какъвто е смисълът на СПО-то във втори стълб.

Не знам госпожа Благоева какво е имал предвид, но не се работи в такава посока. В момента се правят, госпожа Василева мисля, че беше казала и на предното ТРГ, че правим актуализация на СПО и когато тя бъде готова ще ви бъде представена за преглед и за обсъждане.

Други въпроси и коментари?

ИЛИАС САРНУК: При положение, че искаме да привличаме и задържаме млади фермери има ли смисъл да се помисли в посока увеличаване на тези първи 30 хектара само за млади фермери да кажем спрямо всички останали?

Не знам като бройка младите фермери, колко са в тези цифри, които първоначално госпожа Аделина Стоянова беше споменала²

Благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Аделина Стоянова ще каже каква е бройката, но въпроса е, че ако мислим за увеличаване на хектарите трябва да имаме предвид и бюджета, тоест там вече е въпрос на сметки. Можем да го направим. Правили сме всякакви разчети можем и в тази посока да помислим.

Въпросът е, че в момента схемата по първи стълб очевидно не е достатъчно атрактивна или това са всички земеделски стопани, които могат да участват. Няма такава информация. Тоест ние работим с едни данни от 2019 година и не знаем какво би се случило, не можем да предположим, тоест ние имаме база данни, от която да вземем колко са млади, които евентуално биха влезли в схемата, но не знаем какво би се случило и ако стане толкова интересна, че влязат например двойно повече млади земеделски стопани, тоест бюджета там няма да издържи и ще бъде надхвърлен.

Така, че въпрос на сметки е, за момента това ни е предложението, но както и Аделина Стоянова каза, в момента в който излезнат и делегираните актове можем да работим и като видим детайлите какви са можем да направим различни още анализи и изчисления.

ИЛИАС САРНУК: Благодаря.

Доколкото разбирам в такъв случай ние говорим за ставка на хектар и нея я съобразяваме с бюджета, а не толкова разпределяме бюджета по брой стопанства?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Съобразяваме броя земеделски производители с площите, с които те участват конкретно в

техния случай с точно тези, които са били в 2019 година по директни, площта която са завели по принцип по СЕП, площта, която се очертава до първите 30 и по този начин разпределяме бюджета, като разбира се оставяме и някакъв резерв за новопоявили се, защото всъщност целта ни е да стимулираме появата на влизането в сектора на нови млади земеделски стопани.

АДЕЛИНА СТОЯНОВА: Ако ми позволите госпожо Кръстева да добавя няколко цифри във връзка с анализа. Трябва да ви кажа, че около темата за млади земеделски стопани и конкретно тази интервенция екипа в „Директни плащания“ работихме доста събирайки и анализирайки най-различни данни и опитвайки се да намерим най-доброто сечение за това как да можем да реферираме към площ, към ставка и към това да привлечем стопани в сектора и същевременно бюджета да разпределим по начин, по който мерките по двата стълба да са взаимно допълващи се.

В отговор на вашия въпрос – анализите на каква база и колко земеделски стопани участват в момента? Ние в момента работим с около 3900 земеделски стопани, които в момента за Кампания 2019-та и по-късно и за 2020 година участват по схемата за млади земеделски стопани.

Изчислили сме средният размер на стопанството на младите земеделски стопани и това, което установихме е, че то е под тези 30 хектара, за които говори в момента. Нашата идея беше първо да запазим еднакъв подход по отношение не само на младите земеделски стопани като такива, а и на структурата на стопанствата като такива. И с граница от 30 хектара, която ние трябва да определим по регламент максимална граница на подпомагане на площите на млади земеделски стопани със сегашните данни и сегашните площи на млади земеделски стопани покриваме около 43 % от общата им площ, които те заявяват по СЕП като

цяло. Ако вдигнем тази граница нагоре прави ли сме такава екстраполация добавената стойност по отношение на нови земеделски стопани, които биха могли да се възползват от това увеличение не е твърде висока.

Така, че като средни 30 хектара в момента изглеждат еднакви с преразпределителното плащане, но целта ни не е била единствено да имаме еднакви хектари на подпомагане. Изхождали сме от структурата на стопанствата на младите земеделски стопани и съответно с размера на ставката, който бихме били дали за да можем да привлечем и да държим в сектора млади земеделски стопани.

ИЛИАС САРНУК: Благодаря и в този ред на мисли колко е средното стопанство за млад земеделски стопанин?

АДЕЛИНА СТОЯНОВА: Ще ми трябва само една минута време, за да мога да отворя таблицата с изчисленията за да ви кажа колко е средният размер на стопанството, за да съм абсолютно точна в това.

Средният размер на стопанството е 24 хектара.

ИЛИАС САРНУК: ОК, благодаря.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Излиза, че с този среден размер на стопанство на практика не е логично повишаването на 30-те хектара, така че отговаряме на този въпрос.

ИЛИАН САРНУК: За това попитах дали разпределяме бюджета по броя на стопанства или даваме ставка на хектар и вече на база на всички хектари, които са заявили разбираме дали изскачаме под или над бюджета и реално, ако се получат някакви неусвоени средства, какво би се случило с тях евентуално?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Могат да бъдат изпратени към втори стълб. Както знаете директните плащания са година за година.

Така, че ние имаме възможност всяка година да следим разходването на заделения бюджет и да реагираме при необходимост.

АДЕЛИНА СТОЯНОВА: В допълнение на това, което каза госпожа Кръстева, на този ежегоден мониторинг по отношение на разходваните средства сумите, които са определени за млади земеделски стопани в момента в базовия акт са минимални суми, които трябва да бъдат насочени към млади земеделски стопани.

Разбира се, ако в течение на годините и в резултат на прилагането на схемите ние установим, че има завишен интерес от това млади земеделски стопани да участват в сектора, бихме могли да направим преразглеждане на политиката и евентуално пренасочване или реструктуриране на самата смяха за подпомагане, но тъй като ние в момента не можем да прогнозираме точно колко млади земеделски стопани ще дойдат през 2023 година когато ще стартира схемата, за това в момента работим по един реалистичен вариант, като очакваме, че ще се запази тенденцията такава, каквато е била в предходните пет години.

И това, което трябва да уточним е, че тук не говорим за бюджети, а тук говорим за размер на подпомагане на хектар, на глава животно по останалите схеми, определен и такъв какъвто е необходим за да изпълни ролята на съответния финансов инструмент. И това, което казахте в заключение е съвършено правилната логика, тоест ние изхождаме от площите, които биха били подпомогнати, евентуално по тази схема с размер на подпомагането такъв какъвто смятаме, че ще бъде достатъчен за конкретната интервенция и по този начин формираме индикативен бюджет.

Досега в директните плащания логиката на формиране на ставката беше по обратния път. Имахме фиксирани бюджети, разделихме

ги на допустими за подпомагане площи и така определяхме размера на подпомагането.

Сега логиката на подпомагането е необходимият размер на подпомагането на хектар, на животинска единица, който на база на заявени площи и животни ще формира един индикативен бюджет.

ИЛИАС САРНУК: Благодаря Ви.

Имам още един последващ въпрос. При положение, че залагаме фиксирана ставка и не знаем колко нови млади фермери биха дошли и ако дойдат повече отколкото предвиждаме като бюджет едва ли не, това как би се отразило, ако ние искаме да увеличаваме ставката с всяка една изминала година?

АДЕЛИНА СТОЯНОВА: Този ефект ние ще отчетем още в рамките на първата година, когато имаме една фиксирана ставка. В регламента за Стратегическия план ние трябва да покажем минимална и максимална сума на отклонение от тази ставка. Ако в рамките на първата година имаме засилен интерес повече от толкова колкото сме предвидили, ние можем да дадем по-нисък размер на подпомагането до размера, който сме посочили в регламента по Стратегическия план.

Ако се случи обратната хипотеза, че той е по-малък от заявителите площи отколкото сме предвидили те ще могат да получат по-висок размер на подпомагането, но до фиксирания максимален размер в рамките на Стратегическия план.

Ако се случи така, че прогнозите ни не са били точни и не могат да се покрият разликите от това отклонение по-нагоре или по-надолу от тази ставка определена по схемата тогава след първата година на прилагане, както каза и госпожа Кръстева правим преглед на изпълнението и ако установим, че бюджетиранието по отношение на размера на ставката е неправилно и на следващата година на прилагане

имаме достатъчната възможност и гъвкавост да променим подхода и схемата на прилагане.

Така, че идеята ни за увеличаваща се ставка е абсолютно в синхрон с възможността, която ни дава регламента да бъдем гъвкави по отношение на управлението на средствата.

ИЛИАС САРНУК: Благодаря, това дава някаква предвидимост, което е много добре в случая.

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Благодаря, за коментарите и въпросите.

Други желаещи за думата?

Заповядайте?

ИЛИАС САРНУК: Последно да използвам случая да попитам страничен въпрос и въпрос на друг разговор, но ако имаме неусвоен бюджет от сегашния програмен период има ли смисъл да мислим за отваряне на още един млад фермер догодина например?

ПРЕДС. ВЕРГИНИЯ КРЪСТЕВА: Госпожа Василева, ще отговори, защото по директни плащания нямаме неусвоен бюджет, защото там се разпределя ежегодно. Бюджетът се разделя на база допустимото, така че там нямаме такъв риск. Ако има нещо тя ще каже при тях като бюджет.

Други въпроси има ли по схемата за млади земеделски стопани?

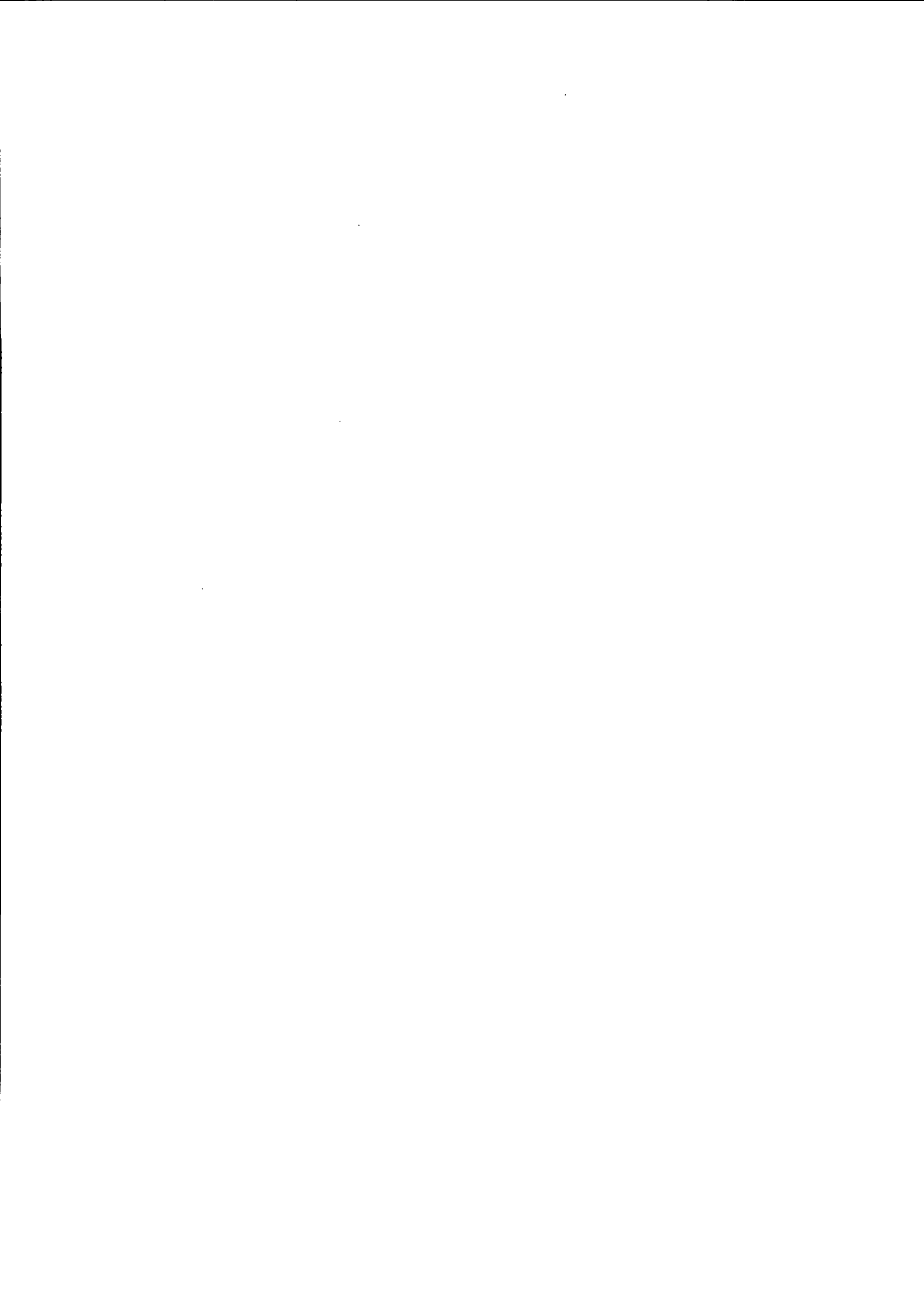
Няма.

Благодаря за дискусиата. Мисля, че беше доста ползотворна.

С това изчерпваме проектите на интервенции, които са предложени в рамките на директни плащания.

Давам думата на госпожа Василева, която ще продължи с останалите точки по дневния ред.

Заповядайте, госпожо Василева?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Добър ден и от мен, благодаря госпожо Кръстева.

Първо, да отговоря на въпроса на господин Сарнук, да предстои изпратили сме материали към членовете на Комитета по наблюдение, както знаете ще получим допълнителен финансов ресурс около 200 милиона евро по линия на „Следващо поколение“ и предлагаме за дискусия, не за гласуване на комитета, а за дискусия как да бъдат разпределени тези средства, като един от възможните начини за изразходване на тези средства е именно подпомагане на малки и на млади земеделски стопани.

Така, че ще предложим на обсъждане отваряне на прием през 2021 година за млади земеделски стопани. Но предстои дискусия в рамките на Комитета за наблюдение. Едва когато преходното законодателство вече е факт и е гласувано, можем да преминем към официална дискусия към Комитета за наблюдение и съответно изменение на Програмата за развитие на селските райони, но това ще стане факт едва след като имаме гласувано и влязло в сила преходно законодателство.

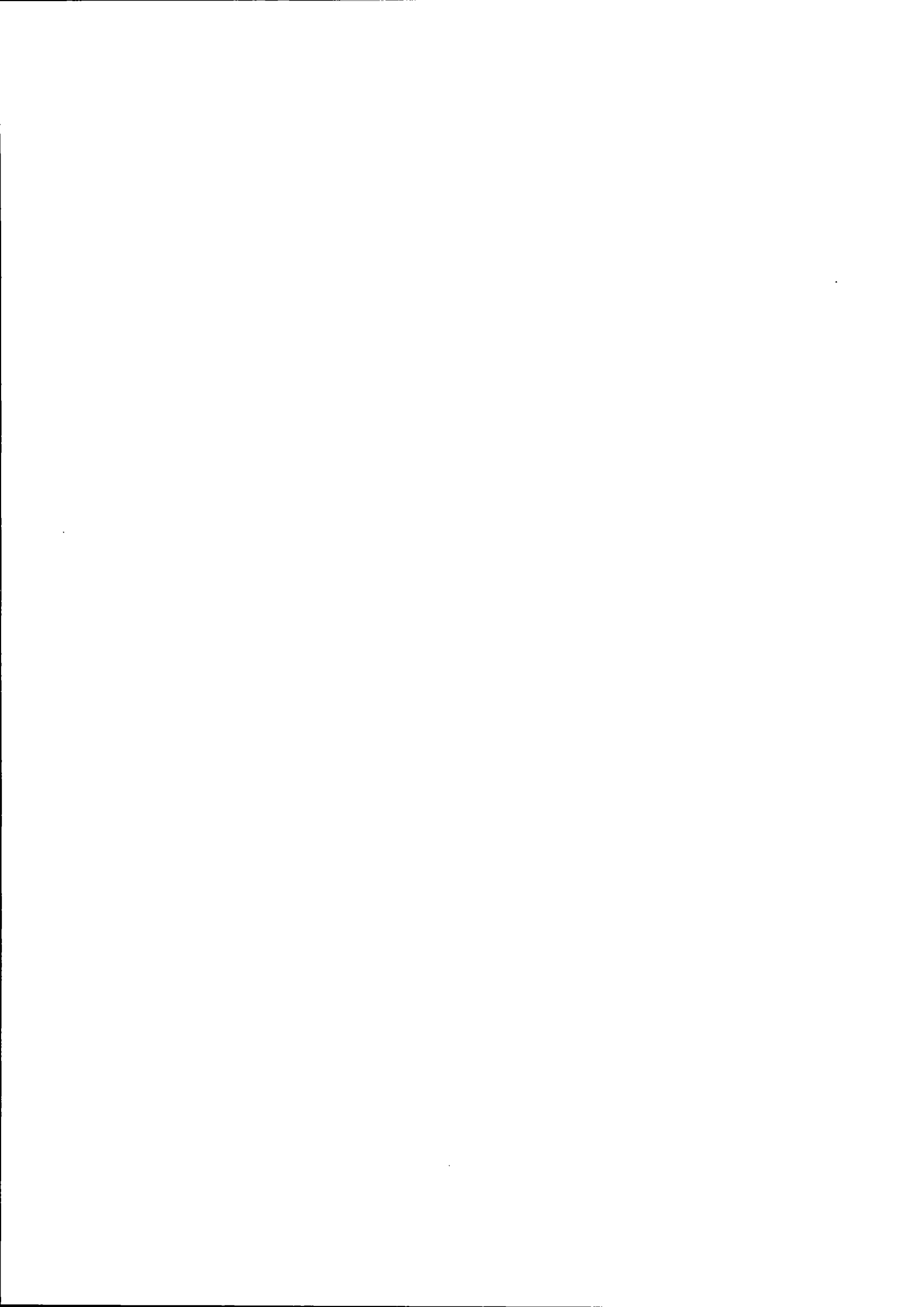
Преминаваме към точка 3 от дневния ред.

Точка 3

Представяне на проект на интервенции финансирани от ЕЗФРСР:

- **„Консултантски услуги“.**
- **„Обмен на знания и информация“.**

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: В точката представяме две от интервенциите финансирани от Европейския земеделски фонд за

развитие на селските райони, а именно „Консултантски услуги“ и „Обмен на знания и информация“.

Предлагам да започнем с „Консултантски услуги“ и повишаване на консултантския капацитет.

Давам думата на Милен Кръстев за кратко представяне.

МИЛЕН КРЪСТЕВ: Здравейте, първата интервенция, която ще ви представя е озаглавена „Консултантски услуги и повишаване на консултантския капацитет“.

Интервенцията е разработена във връзка с чл. 72 от проекта на регламент, като е разработена в съответствие с условията посочени в чл. 13. Интервенцията е насочена към специфична хоризонтална цел „Модернизирание на сектора чрез стимулиране и споделяне на знания, иновации, цифровизация в селското стопанство и селските райони“ и насърчаването използването ѝ в по-голяма степен, като по-конкретно адресира потребност 1 и потребност 2, като единствен допустим бенефициент в рамките на интервенцията е предвидена Национална служба за съвети в земеделието, като служба с 20 годишен опит, развита териториална мрежа и изграден капацитет и опит в прилагане на мерките от Програмата за развитие на селските райони във вече два програмни периода.

Накратко допустимите дейности, които са включени в интервенцията на база на проекта на регламент и липсата на делегирани актове и фишове, които да дават конкретика по отношение на възможните дейности предвиждат предоставяне на консултантски пакети, които са съобразени с чл. 13 от проекта на регламент насочени към земеделски стопани и горски стопани с акцент съответно насочени към млади и малки земеделски стопанства, което разбира се не изключва

възможността службата да консултира и земеделски стопани различни от малки и млади.

Тук са предвидени и допълнителни консултантски пакети насочени към нови теми, като дигитализация и участие на земеделски стопани в партньорства и сътрудничества в контекста на европейското партньорство за иновации.

Предвижда се също така като продължение на настоящата мярка 2 от Програмата за развитие на селските райони в настоящия програмен период възможност да се подпомогне дейността на общинско ниво във връзка с планирания прием за подпомагане до 50 нови общински мобилни центъра на службата, като по такъв начин се предвижда териториалният обхват на службата да бъде разширен и дейността да бъде подобрена. Това съвпада и с визията за системата за трансфер на знания и иновации в следващия програмен период, т.нар. „АКИС“ от гледна точка на това, че е единствен допустим бенефициент е Службата за съвети в земеделието интервенцията не предвижда максимален размер на разходите за един проект.

Предвидено е ограничение по отношение на максималния размер на допустимите разходи за един консултантски пакет, който е до 1500 евро. Разбира се, това е таванът на разходите. Предстои допустимите разходи да бъдат определени под формата на стандартни разходи по утвърдена методика и разработена от външен изпълнител.

Накратко това е първата интервенция, която представям на Вашето внимание.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря.

Заповядайте, за предложения и коментари?

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ: Ние сме входирали становище относно тази интервенция. В текста на интервенцията е подчертана

потребността от разширяване достъпа до знание чрез използване на повече образователни източници за придобиване на необходимите знания и практически опит в това число за разширяване на капацитета и възможността за предоставяне на допълнителни консултантски услуги.

В допълнение на тази обосновка на интервенцията се установява сериозен недостиг на кадри за обучения и консултации и подчертавам, че Национална служба съвети в земеделието може само частично да помогне и да посрещне потребностите от високо квалифицирани мениджърски кадри.

В тази връзка, следва да се включат и други допустими бенефициенти по интервенцията с цел предоставяне актуални и навременни консултантски услуги.

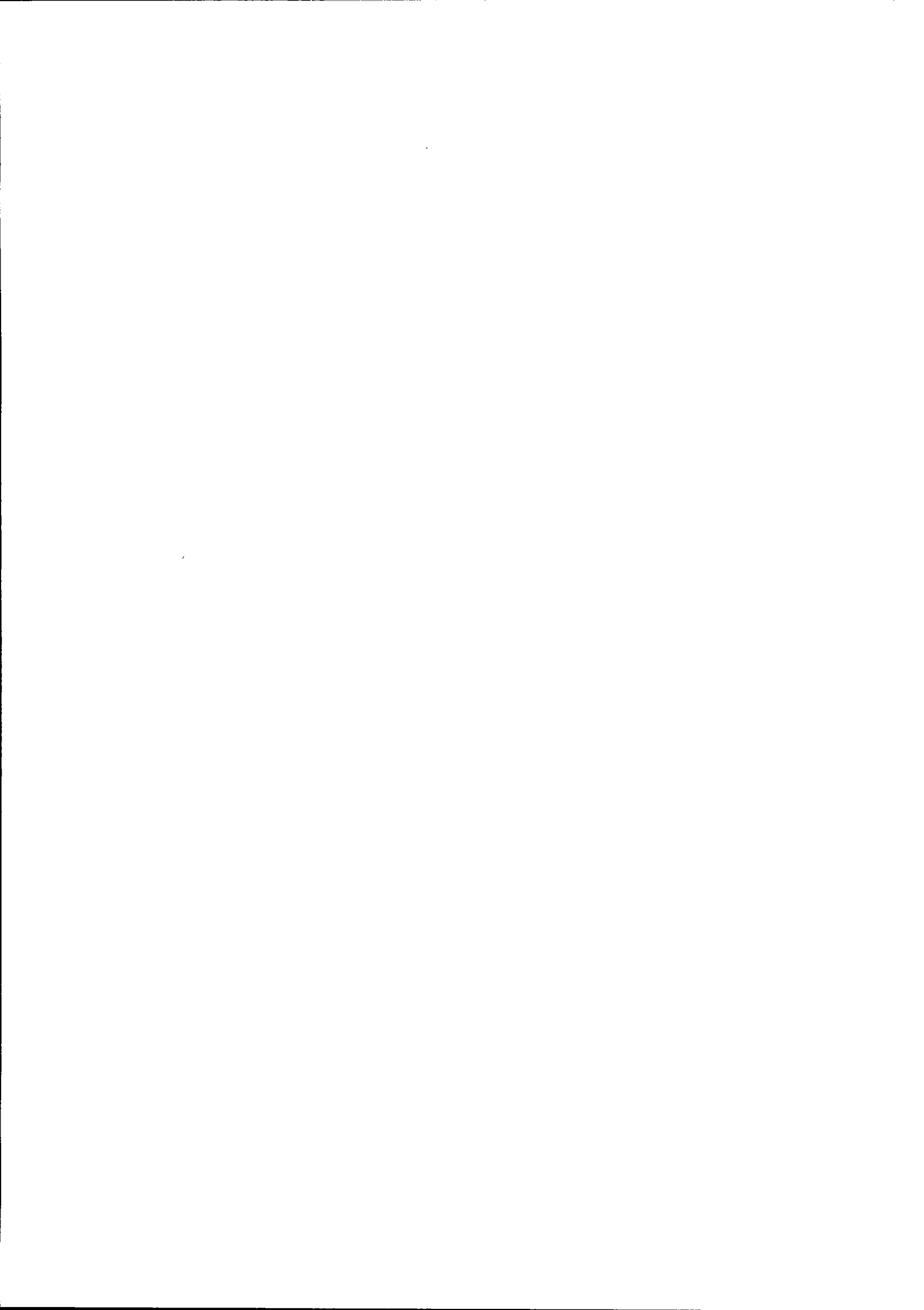
Предлагаме допустими бенефициенти по интервенцията, консултантски услуги и повишаване на консултантския капацитет да бъдат юридически лица с нестопанска цел с предмет на дейността в областта на селското стопанство.

Това е.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря.

Заповядайте!

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ: Категорично и ние сме запускането на браншови организации и юридически лица с нестопанска цел, като даже според нас това е най-редното, тъй като аз като гледам консултантските пакети в голяма част да не кажа в 100 %, но в над 50 % няма по-добри от нас експерти или от нашите служители или от нашите специалисти, които ние работим с тях толкова време. Това е категорично недопустимо и за сетен път браншовите организации да бъдат и то експертността да се подценява, да се експертността и възможността те също да обучават и да предоставят услуги на своите членове. Аз не знам за нас, предполагам, че

те също са с над хиляди членове и ние сме по същия начин, защо нашите членове ще ги лишаваме от възможността ние да ги консултираме, да им съдействаме и т.н.

Категорично сме и ние „за“ допускането на юридически лица с нестопанска цел работещи в областта на селското стопанство и по-специално дори, ако трябва посочени браншови организации.

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Заповядайте!

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Здравейте, госпожо Василева и госпожо Кръстева.

Тук се присъединявам към господин Караколев и към господин Костадинов, че браншовите организации са доста добър партньор в един такъв процес консултантски.

Ние знаем тематиката и от двете страни на бариерата, ако мога така да се изразя, както на практика на полето какво се случва и какви са нуждите и необходимостите на съответния бранш, на съответния сектор, така и в комуникацията, която имаме с вас като администрация по работни групи, нормативно изготвяне на различни видове наредби, правила, указания и работата ни с ДФ „Земеделие“ и смятам, че не само ще можем да подпомогнем, но и ще можем да улесним и да забързаме процеса.

Бих добавил само да се имат предвид нестопански организации, браншови организации не само в земеделския сектор, но и в преработвателната промишленост.

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Заповядайте!

ЯВОР ГЕЧЕВ: Искам и аз да подкрепя тази теза, защото това първо е добра практика, която е в целия Европейски съюз. Няма по-добро

място като притегателен център и по-заинтересовани организации от браншовите организации да предоставят услуги, включително и най-вече консултантски по отношение на собствените си членове, а и това ще реши един друг проблем, тоест държавата не може, а бих казал и не трябва да стига до всеки един земеделски производител сама пряко, това не е възможно. Но в партньорство с браншовите организации – национално представителните такива разбира се, е възможно най-доброто нещо.

Според мен, това трябва да се приложи не само в тази мярка, а и във всички други, включително „Иновации“, включително и обучителни пакети, които ще има във всяка една от мерките евентуално. Притегателен център на това цялото нещо да са национално представителните браншови организации, а те ако искат да работят с определени консултанти чудесно, но нека и ние този път като браншови организации да сме водещи, защото в изминалите периоди много честа практика беше да ни се предоставят услуги или да се финансират услуги за различни организации, обучителни и всякакви, които на практика не изпълняват нашите нужди и това на практика даваше много често неусвояване на средства, защото неточното планиране на нашите нужди, на нашите членове води до тези всички неща.

За това задължително национално представените браншови организации да бъдат включени като допустим бенефициент, включително...(няма ясна чуваемост за стенографския протокол, поради накъсване на връзката)

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Заповядайте, господин Петков!

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Искам да представя тази тематика по малко по-елегантен начин, просто да не се изхожда от позицията на монополизма, не искам да казвам кои са по-добри и кои са по-лоши, но

тъй като в България през последните години се наложиха практиките да има частни училища, частни болници, частни детски градини и т.н., наличието само на един консултантски орган така да го наречем първо, че поставя тази услуга под подпомаган монопол, държавно подпомаган монопол и второ ние искаме да дадем една изключителна възможност на избор на земеделските производители да направят своя избор съществуването на една Национална служба за съвети, с които в много случаи работим добре, ще бъде само една база, а всичко останало и специализирано, както в предходно изказалите се колеги, тесните специализации ще бъдат надстройката за членове от една или друга асоциация или както беше стартиран преди няколко години един такъв процес да се заявят частни консултантски фирми, които например трябваше да отговарят на няколко условия, да имат офис, да имат микроскоп и да имат еди какво си, смятам че този забравен процес може да се стартира и вече той да се направи във формата дали самата асоциация ще си локализира няколко специалисти като икономисти, като агрономи и други, но да бъдат тясно специализирани защото пак с помощта на Министерството на земеделието голяма част от асоциациите успяват да правят международни изложения и посещения. И бъдейки така в чужбина те получават знания за най-новите технологии и възможности, за съжаление от Националната служба за съвети не сме чули да правят такива посещения в чужбина и обучения на високо ниво и в този смисъл смятаме, че в браншовите асоциации има достатъчно хора с висок капацитет на знания и то най-вече актуални, не говорим кой е по, по-най. Но много пъти сме говорили, че иновациите и новостите трябва да се прилагат по най-бързия начин и смятаме, че асоциациите са един такъв проводник защото не могат всички членове на асоциациите да отидат някъде, но тези хора, които участват в такива национални или

международни мероприятия могат да бъдат един много добър проводник и пряко да достига информацията от изключителните световни новости до членовете на тези структури.

И тук ние предложихме една такава система, която се прилага в Германия, земеделските производители да имат определен лимит от ваучери или от средства, или както се казва пакети, и с помощта на тези средства да вземат решения сами при кого, за какво и колко често да ходят и да получават съответните консултации и да ги заплащат. Ние дадохме няколко примера, че един земеделски производител с един пакет от ваучери или например за 100 лева може да отиде да си направи консултация за 10 лева в Националната служба за земеделие и може да отиде да си направи консултация в Аграрния университет и може да даде част от този ваучер посещавайки мероприятия на асоциацията, която организира някакво обучение или семинар и по този начин имайки възможност от едно минимално количество средства, ако той надвиши този лимит, естествено може да ги заплати и на по-високо ниво, но ние сме установили и пак има една немска поговорка, че това, което нищо не струва, то нищо не струва. И не винаги безплатното е най-доброто.

Така, че да наистина рекламирайки, че се предоставят безплатни услуги това не означава, че са най-добрите.

Това исках да кажа. Може би в детайли да се разгледат схемите и начините на финансиране. Но съществувайки на няколко консултантски направления е в повече от полза и ще повиши качеството на услугите и вие знаете, че когато е конкурентна обстановката качеството на услугите винаги се повишават.

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря.

Заповядайте, господин Илиев!

СРЕБРИН ИЛИЕВ: Благодаря Ви, госпожо председател.

Ще разделя на две нещата, няма да повтарям колегите, които преди това говориха. Но само ще спомена, че има само „три“ хоризонтални организации от подобен тип в България и това е Националният браншови пчеларски съюз, Лозаро-винарската камара и Съюза на кооперациите.

Аз ще се концентрирам първо и само единствено за Националния браншови пчеларски съюз, а колегите мисля, че вече се изказаха по този въпрос.

Съгласно чл. 6 от Закона за пчеларството консултантската дейност е законово задължение на Националния браншови пчеларски съюз, тоест ако Националният браншови пчеларски съюз не е допустим бенефициент той не може да извърши тази негова законова делегация.

Второто, към което се обръщам, поради спецификата на интервенциите, които са предвидени по раздел III за пчеларство, да не занимавам колегите с това, реално целият пчеларски сектор е не толкова недопустим, а няма какво да бъде консултиран. И за това ние предложихме вчера и писмено, като ви се извинявам госпожо председател, наистина по обективни причини не успяхме писмено да ги дадем в срок, както знаете досега винаги сме подавали тези неща в срок.

Обещавам това да е за пръв и за последен път устно да предлагаме нещата, но отчитайки спецификата предлагаме на УО или на Вас и на екипа ви наистина да се направи нов пакет 12, тоест консултантски услуги по изпълнение на интервенциите по реда на чл. 49 от регламента.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Добре, благодаря!

Госпожо Боянова, заповядайте!

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Здравейте и от мен.

По-скоро бих искала да се изкажа когато разглеждаме и двете мерки заедно, защото поотделно очевидно не изглеждат добре. При положение, че както и Милен Кръстев каза, говорим в момента за една „АКИС“ система, и няма как в едната мярка да бъде отворено за стопанска цел да предлагат услуги, по другата мярка „Трансфер на знания“, а в мярката за консултантските услуги да не е възможно това.

Ако трябва да говорим за система тя не включва само и единствено един бенефициент, каквото е направено в случая с мярката за консултантските услуги.

Така, че това е само един довод в подкрепа на всички, които преди мен се изказаха. Ако ние искаме да имаме система, тоест хората и организациите помежду си да работят заедно за да могат най-накрая фермерите да имат така да се каже да са оборудвани със знанията, с уменията, с консултациите тогава ние трябва да работим върху тази система, а не всеки индивидуално да си прави каквото си иска с фермерите.

В тази връзка категорично трябва да се разшири обхватът на тази мярка, която в момента разглеждаме. Аз изобщо не поставям под съмнение капацитета на Службата за съвети в земеделието. Те в обема, в който в момента могат да го извършват, а и между другото има сериозна нужда от подкрепа на службата от гледна точка и на капацитет, и на инструменти, с които да си вършат работата, така че аз категорично съм „за“ засилване на техния капацитет, но от друга страна, ако ние трябва да правим система, а ние трябва да я направим в България, защото в момента няма такава система, има индивидуални играчи бих казала, тогава ние трябва да отворим вратата за повече организации, които да консултират фермерите.

Лично аз тук ще си позволя да кажа, че по отношение на записаното използването на дигитални инструменти и европейско партньорство за иновации, ако трябва да съм изключително обективна, може би всички видяхте, но аз съм посланик на „Еф Пи Агри“ и ако един фермер, който го е прочел и го е видял във Фейсбук като новина се обърне към мен и аз какво трябва да му кажа: „Не, трябва да отидеш към Службата за съвети в земеделието, защото това е твоята организация“.

При положение, че имаме признание на усилията, които се правят, тоест на европейско ниво аз не считам, че трябва да се ограничаваме до един бенефициент, същото е и с дигиталните инструменти.

При положение, че съществуват дигитални иновационни хъбове, не визирам този, който аз ръководя, а въобще на европейско ниво, няма кой по-добре да консултира специално за дигиталните инструменти от хора, които работят това. Това са цифровите компании в тези хъбове. Това са рисърч институтите. Това са фермерите, които участват в тези хъбове, защото те най-добре говорят помежду си, например когато се обсъжда един инструмент за прецизно земеделие дали ще бъде в животновъдство, дали ще бъде в растениевъдство, там е изворът на информацията, по която може да бъде консултиран един земеделец.

Така, че има изключително много аргументи в тази посока да се увеличи обхвата и за двете мерки говоря, но в момента тъй като само за тази е посочен един бенефициент по-късно ще се включат и в другата мярка и ще го повтори същото нещо.

Благодаря ви.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Заповядайте!

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Ще дам един пример в Хасково, Националната служба за съвети в земеделието двама души персонал, един

агроном и един икономист. Тези двама души отговарят за цяла област Хасково. Какъв им е капацитетът, надявам се, че са добри специалисти, но едва ли биха имали капацитета да извършват качествена и достатъчно добра по обем и по съдържание консултантска дейност за всички лица земеделци и преработватели в област Хасково, това е първото.

Второ, това са лица, които са бюджетни и те са на заплата. Пак като подкрепа на нашето предложение да се включат браншовите организации, вижте служителите вътре в асоциациите те по някакъв начин или ще се самофинансират за сметка на бюджета и няма да сме отделно на Фонд „Работна заплата“, така както са тези държавни служители, които са пак ви казвам само двама за една област като Хасково, която не е от най-малките в България.

Идеята е това нещо да е като държавна администрация и като персонал, който да е закачен да работи към Министерството на земеделието може би е добра, но капацитета е много малък. Те нямат опита, който имаме ние в съответните браншове. Те са по-обща специалисти.

От тази гледна точка, отново казвам помислете наистина добре в тази насока да се разшири обхвата и допустимите бенефициенти да бъдат наистина и национално представителните асоциации.

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря.

Госпожо Георгиева, заповядайте!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Благодаря за думата.

Искам да върнем разговора в неговата основа, защото всички, които се изказвате и предложението, което сте направили всеки е прав сам по себе си.

Въпросът е, че в бъдещия ни програмен период това, което е написано на няколко реда в проекта регламента малко го пропускаме и го negliжираме за тази система „АКИС“.

Да имаме анализ, казахме какво е „АКИС“ обаче Европейската комисия казва отворете и си вижте в държавите къде са всички тези участници на „АКИС“ и Европейската комисия използва единствената думичка „адвъйзър“ – съветник, тоест Европейската комисия казва, вие трябва да използвате всеки един носител на знания, практически, научно и теоретично за да може да става обмен между всички участници и в полза вече на земеделския производител, селските райони, горските стопани и т.н. Но това, което Комисията казва и тя ще го иска от всяка една страна членка, Комисията казва „как“ тоест комисията непрекъснато ще иска да види как ние сме достигнали всички тези участници в един „АКИС“, който ние трябва да изградим в нашата страна и как те си взаимодействат помежду си за да стигне знанието и обмена и консултацията и информацията в земеделския производител и до горския стопанин. Тоест ние тук скачаме на ниво под интервенция, като сме пропуснали много повече нива преди това като работа, която имаме да си свършим на национално ниво.

Да, казвам в анализа са посочени основно, кои ще са в този „АКИС“, но това не е съвсем работата, която ние имаме да направим, за да кажем нашия национален „АКИС“ от кого ще е структуриран и ако ние го дадем като структура и кажем, участници са тези, трябва да покажем как те ще работят и като кажем как те ще работят всички тези възможни опции като начин на работа от полза на земеделски стопанства ще бъдат покрити с интервенции. И вече тогава да мислим спрямо нуждите, които са изведени кои ще са тези интервенции.

Не случайно, ще върна разговорът, друга е темата, но те са свързани и няма как в настоящия етап на нашата съвместна работа да не кръстосаме темите с некст дженерейшън, дигитализация на земеделието и следващия програмен период. Не случайно зададох въпроса на дискусиата за дигитализацията в рамките на Плана за възстановяване на нашата държава, където е предложено да се обхванат всички тези съветници и консултанти. Ако ние ще ги обхванем в платформа – чудесно, но как ще работят те е друга вече задача, но Комисията просто ни кара всички държави членки да излезем от познатите обувки и действително тази съветническа дейност, не искам да използвам думата „консултантска“, защото тя е заредена с много негативен заряд, тази съветническа дейност действително да може да се осъществява обмен, а не от различни играчи.

И другото, което участвах в един много сериозен формат на ниво „Ди джи агри“ с мрежата „ЕФ Агри“ по отношение на изграждането на темите „АКИС“ един от ключовите въпроси, който е как ще си взаимодействат тези участници, които Комисията ще иска да види кого сме достъпнали.

Другият съществен въпрос, който се задава, но той вече ще е в ръцете на държавите членки да го изберат като подход е това, което загатна Божидар Петков и каза, че не е тема, но е съществена тема – кой е точно този съветник и на какъв критерий ще трябва да отговаря този съветник, който ще предоставя тази услуга?

Комисията казва 27 държави членки сме, няма ние да ви кажем как. Тоест някакви базови критерии, които да бъдат зададени към тези, които ще бъдат селектирани като участници в този наш национален „АКИС“ трябва неминуемо да минем през тази дискусиа и през този разговор преди да сме стигнали до тези интервенции, защото много

примери в момента мога да дам и всеки един може да даде, как една асоциация даже и без офис с домашен адрес, един телефон и с десет члена, се води юридическо лице с нестопанска цел.

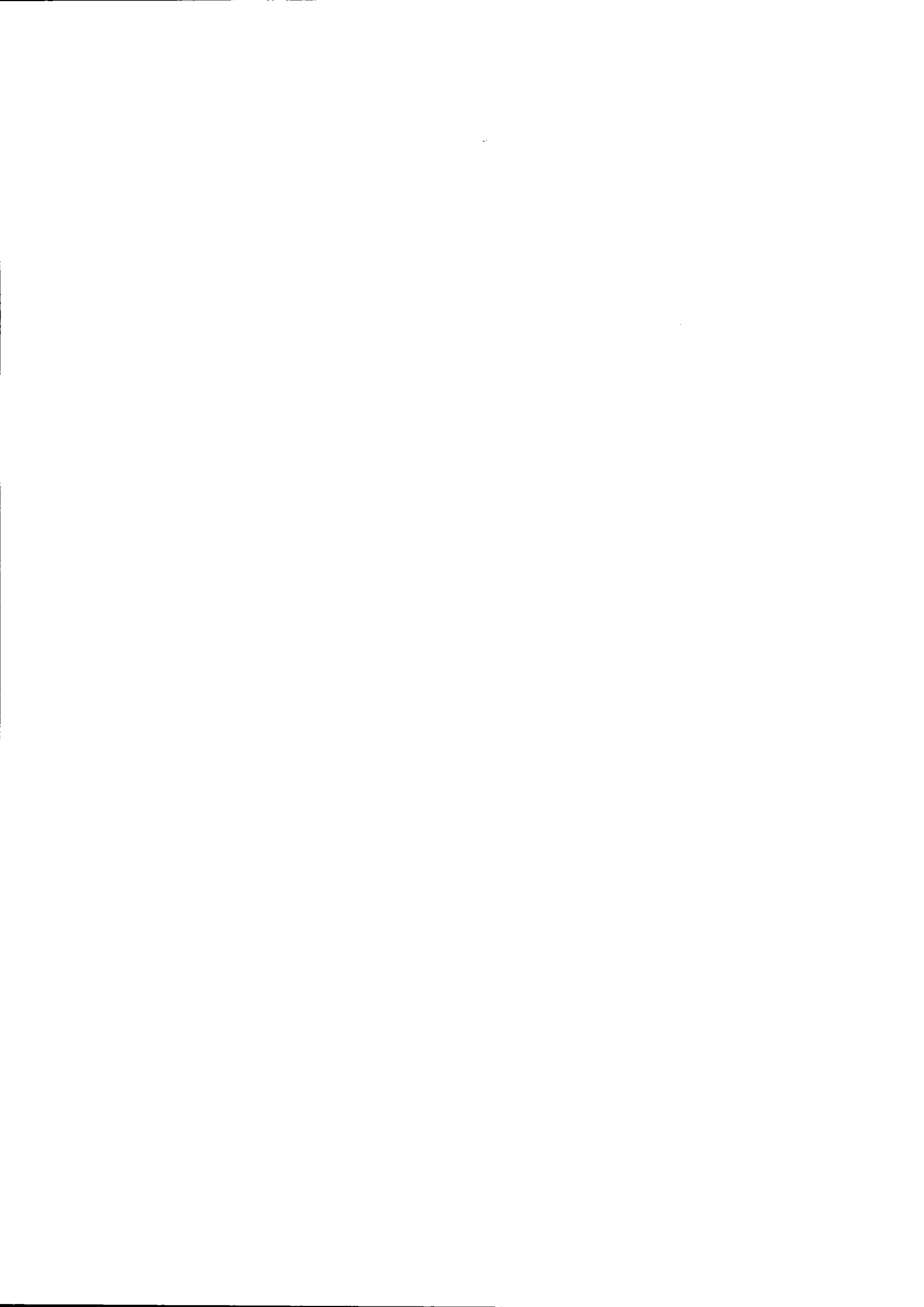
Не е това ролята. Има ли капацитет? Има ли опит? Това са неща, от които не можем да избягаме и трябва да си ги кажем. И действително ми се иска в един следващ разговор, а разговорите и обвиненията за капацитета и за ролята на Националната служба съвети в земеделието да се въздържаме като коментари, защото който няма контакти и поглед на работата на тези хора и на тази структура, може да си говори всякакви глупости, но не подценявайте тази структура и това, което правят те. Това ни е публичен консултант. Да, този е, но всичко друго извън него трябва да бъде събрано на едно място. Да бъде оценено и да са селектирани на база критерий и кои са тези, които могат да ги предоставят и действително да са предоставени инструменти за тях.

Благодаря.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ: Приемам извиненията ти, че говоря глупости Таня. Тоест ние не говорим глупости, ние изразяваме мнение и наблюдения, това категорично не е глупост.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Аз не казвам нищо персонално за тебе, но да кажеш, че Служба съвети в земеделието няма роля и принос в това, което се случва не е сериозно.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ: Коментираме ролята на Съвети в земеделието, а коментираме липсата на нашата в цялата тази интервенция. Аз не помня, хайде с изключение Владко, който се изказа малко скептично, но нито един от нас не е говорил за некомпетентност или въобще каквото и да е за колегите от Службите за съвети в земеделието. Коментираме нашата липса в тази интервенция.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Аз точно това казвам, че Комисията казва отворете широко вратата и намерете всички, които могат да предоставят знания и опит, нищо по-различно не съм казала.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Просто иска да добавя, действително не е тук важно кой точно ще бъде от тези всички останали и ще се включат в бенефициента. Много е важно действително да покрива определени изисквания, както каза Тая Георгиева, лично аз знам за кои изисквания се има предвид тук когато съветниците се избират. Участвам в работните групи на т.нар. скар акис, и там съветниците, които са включени има нещо като въпросник с определени изисквания, мога да ги взема и да ви ги покажа, за да можем да си направим и нашата дискусия вътре, но при всички положения дори да се включат външни организации те трябва да покриват изисквания и с това съм абсолютно съгласна. Дори напоследък Службата за съвети в земеделието прави едно проучване точно за съветниците какви трябва да бъдат. Имаше конкретни въпроси по различни теми все едно към съветниците и ние също трябва да си направим такава бих казала цедка, защото тук не е важно кой, а какво се дава като знания на съответно фермера.

За това според мен двете неща трябва да вървят едно за друго иначе просто правим безсмислени неща, според мен.

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Дайте ни тези критерии както се избират съветниците в Националната служба в съвети в земеделието по такива критерии ще си изберем и ние от нашите членове.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Добре, аз поемам ангажимент да ги намеря, ако искате, не да ги намеря, а да ги предоставя на който трябва.

Мисля, че и в министерството ги има и почти съм сигурна, че ги има, но няма проблем и аз мога да се ангажирам, както кажете.

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Смятаме, че първата единица трябва да бъде еднаква за всички, защото ние можем да измерваме, че някой е много добър според нашата гледна точка, но след като има такива критерии и анкетни карти давайте ги както се избират съветниците в националната служба, така ще ги изберем и ние и ще ги представим когато трябва и на когото трябва.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Първо, да кажа че не съм се изказвал негативно по отношение на националните служби за консултантските, а просто казах, че те са крайно малко като капацитет – двама души за една област като Хасково. Това е едно.

Второ, агроном и икономист, къде е ветеринарният специалист, къде е инженер технолога, който евентуално да консултира по изготвяне на технологични проекти, машинно оборудване и т.н. Не се изказвам негативно към хората и към специалистите, а по-скоро че тези структури са крайно малки и с крайно малък капацитет за да бъдат единствен бенефициент за цели области по двама или по трима човека.

Относно критериите. Дайте да не усложняваме и да направим копи пейст на нещо, което може би работи добре в държавната администрация, но няма да работи добре, при нас може и да работи. Два критерия бих ви предложил – образователен ценз това задължително да го има било то икономически, било то технологичен – методолог и икономист, съответно допълнително да има и опит в дейността например, в която той ще консултира. Конкретно в млекопреработката мога да дам пример, да има образователен ценз висше образование например или икономист или инженер технолог, или ветеринар завършил в Стара Загора, или технолог завършил в УХТ, като ценз по отношение на професионалния опит да има например минимум пет години опит в дейността, като технолог, като инженер, като собственик, който е

ръководил някое предприятие или като член в управителен, контролен или изпълнителен орган в дадена национална асоциация, която да е строго профилирана в даден бранш.

Пак ви казвам, образователен ценз и опит. Смятам, че това е напълно достатъчно.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Само да поясня, че тези изисквания или препоръки по-скоро те не ги делят на публични и на частни консултанти, а съветници. Така, че просто към съветник, който може да бъде съветник без значение от коя организация и каква организация – публична или частна, това имах предвид.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Не знам на какви изисквания отговарят хората, които трябва да бъдат назначени в националните съвети, но ви казвам образователен ценз и професионален опит, смятам че това е напълно достатъчно. Все пак и там стандартните неща – проверка, да има чисто досие, и да няма злоупотреби в миналото. Това са вече стандартни неща, но образователен ценз и професионален опит са напълно достатъчни без да усложняваме много критериите.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря.

Има ли други изказвания?

Всъщност приемам коментара на госпожа Боянова, може би щеше да протече по-добре дискусиата, ако бяхме обединили разглеждането на двете мерки, тъй като те са взаимосвързани и както казвате те ще бъдат част от инструментите за подпомагане на системата „АКИС“.

Системата „АКИС“ и нейната структура ще бъде представена много скоро, може би в началото на месец януари на членовете на тематичната работна група, но това което със сигурност можем да кажем е, че Националната служба за съвети в земеделието планираме и

предлагаме като визия на министерството да заема ключова роля в тази система за знания и иновации в селското стопанство, но не и единствена част от тази система, като също отреждаме и важно място и наистина ще разчитаме на браншовите асоциации, както в сектор „Земеделие“ така и в преработвателния сектор да участват в системата и да подпомагат обмяната на опит, знания и информация за сектор „Земеделие“, но все пак знаете разполагаме с ограничен бюджет в Стратегическия план и страшно много потребности.

С ограничения бюджет, с който разполагаме нашето предложение е и визията на министерството е да продължим да подпомагаме Националната служба съвети в земеделието, като единствен бенефициент по мярката с оглед на това първо, да запазим създадения и съществуващ капацитет на службата.

И от друга страна да продължи надграждането, както каза Милен Кръстев, много скоро ще стартира мярка 2.2, която ще даде възможност да създадем още 50 мобилни офиса и всички вие и всички ние сме убедени, че капацитетът наистина е недостатъчен, за това трябва да се инвестира във вече създадена с 20 годишен опит служба.

Така, че да – ОК, ако вие предложите да увеличим допустимите кандидати по тази мярка това означава, че ще трябва да намалим бюджета, който и към настоящия момент е недостатъчен за да финансира Националната служба съвети в земеделието, водейки се от този най-вече финансов момент предлагаме Националната служба да бъде единствен бенефициент за да може да продължим да запазим капацитета, да надградим и все пак да не забравяме фокуса на Националната служба съвети в земеделието е към малките, към младите, тоест тези, които са най-уязвими и имат най-голяма нужда от безплатни съвети в земеделието.

От пчеларството имаше питане. Със сигурност пчеларството не е изключено от набор от консултантски пакети, а на следващото заседание на Тематичната работна група ще разглеждаме интервенциите, които са част от специалната пчеларска програма – Националната програма за пчеларство също ще се включи в Стратегическия план и там ще ви представим разработена интервенция по чл. 49, т. 1, буква „а“ точно консултантски услуги за сектор „Пчеларство“ така, че ще има такава разработена специална интервенция за сектор „Пчеларство“ и с оглед демаркацията не бихме могли да приемем коментара, в случая да заделяме специален пакет за пчеларството.

Искам да дам думата на и на господин Ванев от Националната служба за съвети в земеделието за коментар.

Заповядайте!

От Съвети в земеделието на линия ли сте?

ДИМИТЪР ВАНЕВ: Здравейте, но имаше технически проблем.

Искам да допълня думите на доктор Василева, че очаква се с включването на общинските офиси значително да се засили нашият капацитет и смятаме, че прилагането на тази мярка, ако тази интервенция продължи по този начин и по принцип досега нашата работа винаги е била да работим в тясно сътрудничество с всички неправителствени организации, както и с институти. Виждам тук господин Божидар Петков, който се изказа, но който също така доста дейно работи със службата.

Смятаме, че и за в бъдеще може да ползваме като външни експерти към нашата служба всички тези добри специалисти и експерти.

Опитът, който имахме от по-предишния програмен период с мярка 114, при която знаете, че службата не беше допустим кандидат, а бяха само други консултантски организации, показва, че този начин на прилагане може би да не е толкова подходящ тъй като само около 114

човека, ако не се лъжа заявиха желание за участие, но едновременно с това през същия програмен период службата обслужи 17 хиляди малки и млади фермери по агроекологичните плащания.

Така, че може би най-добрият подход е този, който в момента е избран да бъде службата единствен бенефициент с подкрепата на всички и научни институти и браншови организации и да приложим спешно и бързо тази мярка, за да не се налага както в Румъния бяха направили със сложни тръжни процедури, които в крайна сметка не можаха да си изберат съветнически организации и ние от наша страна подкрепяме изцяло начина, по който е предложена интервенцията.

Считаме, че ако трябва да се ползва и подкрепата на всички експерти, които в момента са извън службата и службата ще си поеме този ангажимент и ще намери начин, при който фермера да получи най-добрата консултация от най-добрия експерт и едновременно с това да се спази изискването на новия регламент, който казва, че съветниците трябва да нямат конфликт на интереси и да дават безпристрастни съвети, включително ще разчитаме на помощ разбира се и за всички дигитални инструменти, които в бъдеще трябва да се прилагат.

Виждате, че вече може би от няколко месеца ние много активно прилагаме някои от тях свързани с онлайн семинари, обучителни филми, които публикуваме. В момента с всички браншови организации извършваме и анкета на предложения от тях какви семинари да организираме през следващата година.

Надявам се, колегите да попълнят тези анкети, за да можем да направим наистина такива неща, които да са полезни за фермерите, защото всички, които тук работим основното, което искаме е фермерите да получат добри и качествени съвет и да имат лесен достъп до тях.-

В момента службата с областните си офиси, с общинските офиси, които скоро се надявам да бъдат изградени ще имаме достъп до всички фермери. Браншовите организации също имат този достъп. В крайна сметка те имат някакво ограничение от това, че все пак работи само в определен сектор и с една част от фермерите.

Има много добри специалисти при тях, но чрез нас те ще могат да получат достъп до всички фермери, с които ние работим и смятам, че интервенцията трябва така да се засили и да се направи, за да се гарантират тези добри съвети на фермерите, а от страна на службата ние ще ползваме най-добрите експерти – външни и вътрешни.

Това, е което исках да кажа.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря Ви.

Заповядайте, господин Гечев!

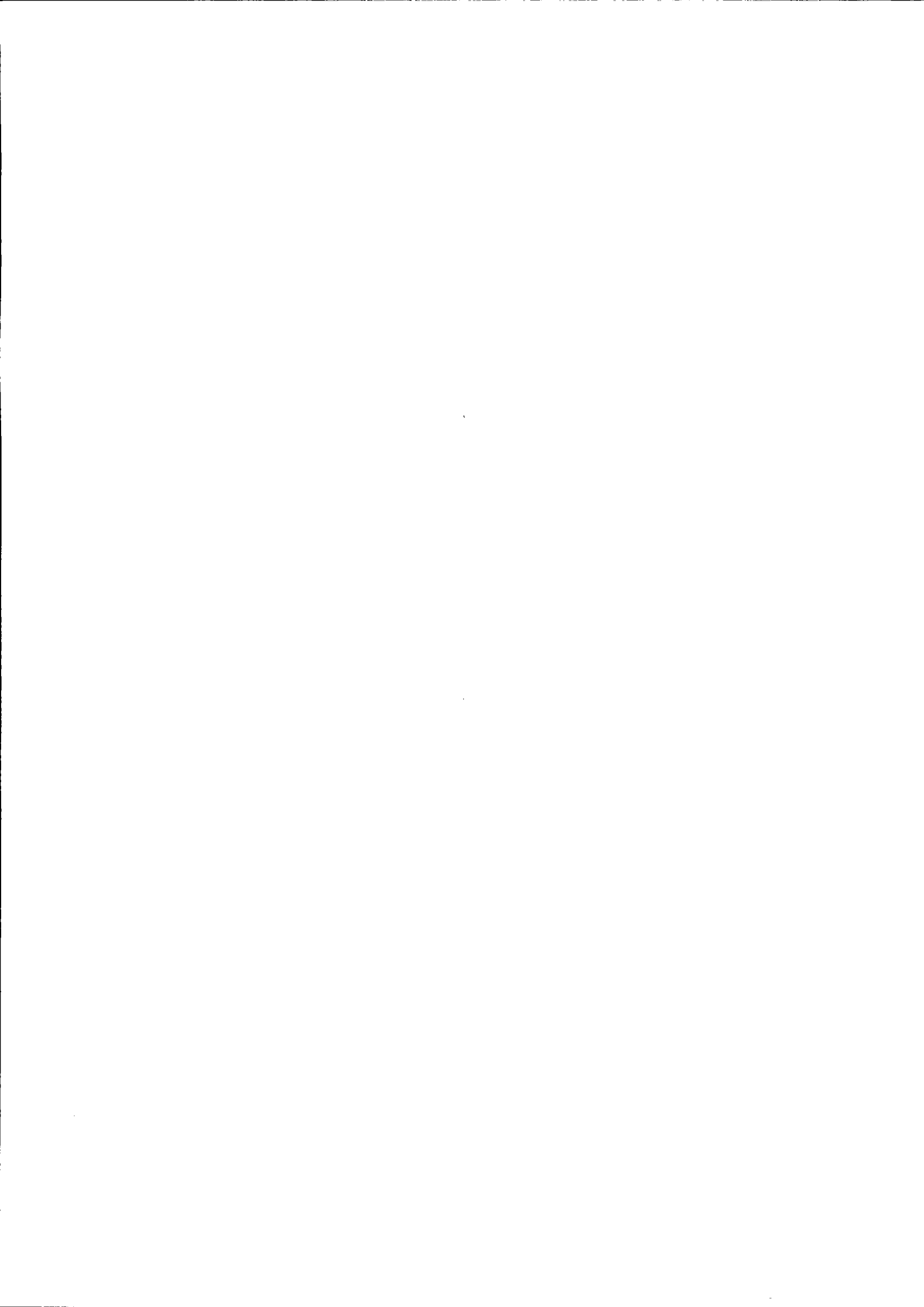
ЯВОР ГЕЧЕВ: Господин Ванев, вие смятате така, но аз не смятам така.

Първо, ние сме огромна браншова организация и нямаме вашата анкета.

Второ, аз бих предпочел ние да ви ползваме като добри експерти, а не вие нас, защото не ни ползвате.

Трето, аз си спомням нуждата изобщо от създаването на вашата организация и тя беше защото нямаше капацитет при съответните браншови организации да изпълняват тези консултантски дейности във времето – да, така е. Но както службата е натрупала на практика добър опит, аз бих казал, че опитът в браншовите организации вече е подобаващо огромен. И той дори не е съизмерим с капацитета на служба „Съвети в земеделието“ много е по-голям от тази гледна точка.

За това си мисля, че е абсурдно да остане същият вариант.

Плюс това, кой е казал, че трябва да се избират консултантските организации с тръжни пакети. Ако си национална браншова организация би трябвало да си приоритизиран. Проблемът при Службата за съвети в земеделието е, че тя не е достъпна и няма контакти освен традиционните контакти, които ако някой я потърси. Браншовите организации са близко до земеделските производители и нямат конфликт на интереси при тяхното консултиране, защото това им е основната работа. Ние съществуваме само и единствено заради членовете, които на практика също членуват в съответната браншова организация.

Лично аз не смятам, че това е правилно и не смятам, да спра до тук по отношение на споренето на тази мярка, ако браншовите организации пак останат извън борда, защото това противоречи на всякакво европейско изисквания и всякакви европейски приоритети за работата близко с браншовите организации.

След това нека после да не се чудим защо браншовите организации не представлявали всички. Когато министерството на практика не приоритизира тяхната дейност и прави всичко възможно да не се членува в браншови организации, защото всичко да се изпълнява от държавата, това не е правилно. Изконно не разбираме по отношение на това, че това не е правилно. Не знам дали го разбираме всички, но цялата тенденция в Европа е по отношение на аутсорсване на определени услуги от Министерството на земеделието към съответните браншови организации – първо, защото това струва много евтино на държавата и тя спестява пари за администрация.

Второ, защото браншовите организации най-точно знаят собствените нужди. Нашата организация, втората е по големина в България браншова организация и нито един път не е ползвала нещо, което на практика е финансирано по програмата като консултантски

дейности, в която и да е мярка, защото то не отразява нашите специфични нужди. Разберете го, няма логика в това.

За това молбата ми е, нека да пуснем браншовите организации в тази мярка и да си партнираме с министерството така, както на практика е в цяла Европа.

Другото ми се струва не ефективно от тази гледна точка. Така, че молбата ми е нека да има здрав разум и нека да променим това, защото условията са силно променени заради редица на брой неща. Но според мен това не трябва да остава така, това ми е скромното разбиране и мисля, че е такава и на голяма част от колегите браншови организации.

РЕПЛИКА: На всички.

ЯВОР ГЕЧЕВ: Иначе защо да правим всички тези дискусии? Защо ни каните да участваме като всички мислят така, а само министерството мисли по различен начин и съответно оставаме на практика държавната администрация да не отразява нуждите на браншовите организации. Това е проблем. Може да е много малък бюджета, но това за всички нас е голям проблем и не знам дали се разбира правилно, но това е важно. Ние за това съществуваме, за да сме полезни на нашите членове да ги консултираме. Това е цялата изконна нужда. А когато нашите интереси не се отразяват при всички консултантски пакети, извинявайте, но човек с четиридесет годишен стаж като агроном какво да го уча на 120 часа земеделие? Не е адекватно.

Благодаря Ви, това ми е молбата и тя е много искрена и много настоятелна по отношение на тази мярка. Другото не е правилно.

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Аз не мога да се съглася с това, че не е правилно да подкрепим и да запазим създадения административен капацитет в Националната служба за съвети в земеделието, казах ви и

още веднъж го повтарям, това е основният мотив. Не ви изключваме от системата „АКИС“ напротив ще разчитаме на Вас, но може би в следващата мярка ще коментираме и там допускаме за различни дейности и НПО-та в сектор „Селско стопанство“ да бъдат допустими кандидати.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Госпожо Василева, може ли по това, което казвате да направя коментар. Според мен е неправилно да възприемаме тази мярка като възможност за повишаване капацитета на която и да е организация, било частна, била публична.

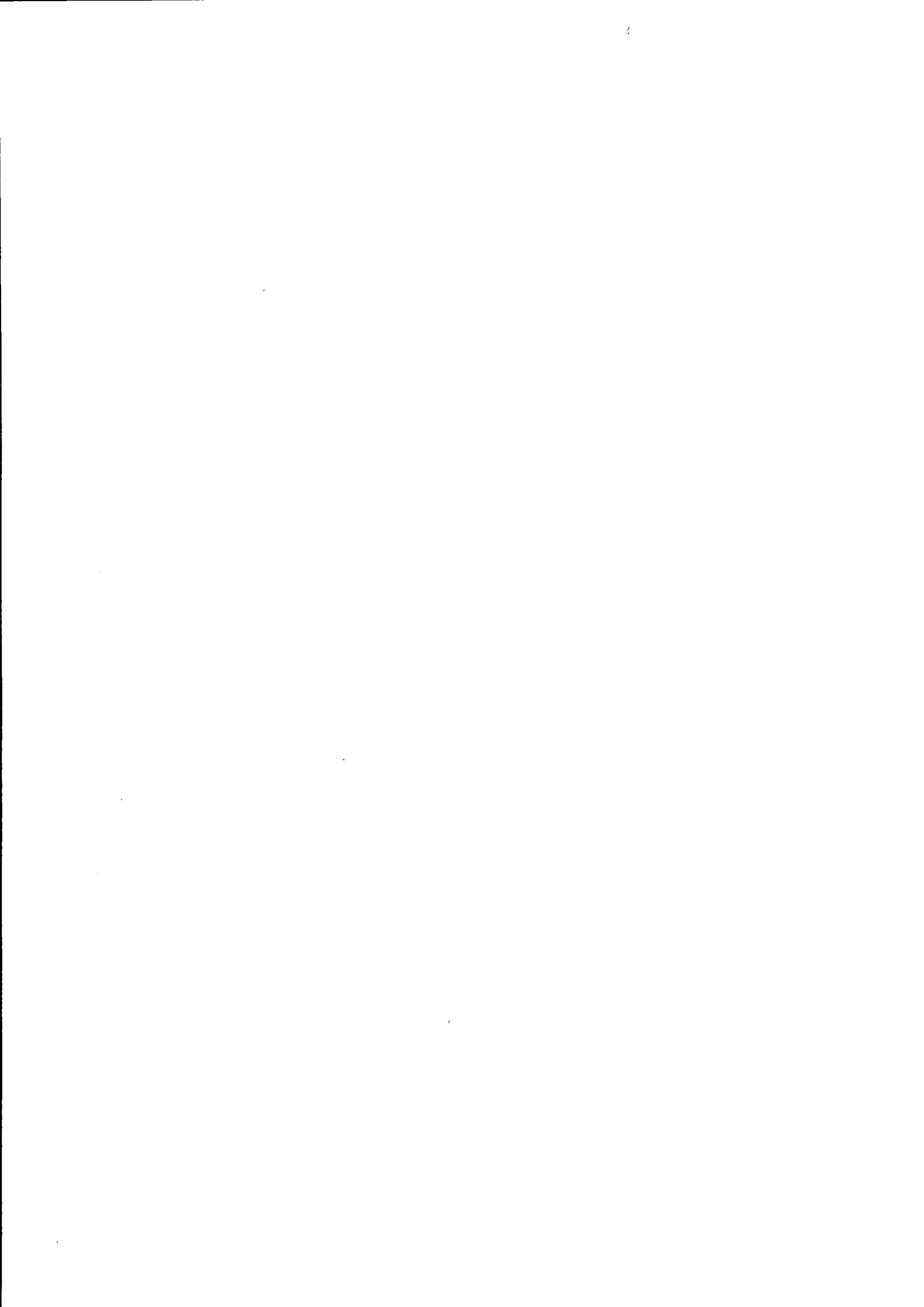
Тук изобщо не съм съгласна, че финансовото измерение на мярката трябва да бъде водещо, защото, ако вие много искате да надградите капацитета на Службата за съвети в земеделието можете да го направите с държавни пари на бюджета, а не с Програмата за развитие на селските райони. Защото за една публична организация поне има откъде да бъде подкрепен бюджета докато за една частна организация не стои така въпроса.

Според мен, точно с пари по Програмата за развитие на селските райони трябва по всякакъв начин да стане включването на частните организации, защото публичната организация е ясна. Тя получава пари през министерството от държавния бюджет. Засилете там бюджета, защо трябва да е с пари по програмата?

Така, че според мен не трябва да ни е водещ капацитета на организациите и виждате ли тези пари да ги ползваме за да укрепим или да доразвием или не знам още какво?

Не, тук трябва да дадем точната консултация на фермера. Това трябва да гоним. Няма как да се получи само с една организация. Ясно е, че не може да се случи.

В повечето от страните членки преминават към частни съветници. Например, за Германия сега се сещам. Да, не всички

провинции, но ОК. Тоест нека да не фокусираме темата върху финансите много ви моля, защото ще изгубим край и целта за какво са тези мерки?

Благодаря.

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ: Искам и аз нещо да допълня. Искам да попитам господин Ванев, дали е бил скоро на среща или вие от министерството сте били на среща организирана от Националната служба по съвети в земеделието?

Трима фермери и другото е пълнеж от областни служби и Общински служби „Земеделие“ да пълнят залата и ако продължаваме в следващия период да имитираме такива срещи и обучения просто няма смисъл сега да говорим за такива неща.

Открай време ние, които сме на практика долу на полето и виждаме нещата как са искаме едно – нека браншовите организации да бъдат бенефициенти по тази програма и пазара тогава ще покаже за какво става въпрос. Това е.

Благодаря Ви.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Добре.

Благодаря, може би срещите, които визирате са с оглед пандемичната ситуация. Навсякъде има по-нисък интерес към обществени мероприятия.

Заповядайте, господин Михайлов!

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Каквото и да говорим, както и да го говорим на финала става въпрос за пари. Много години вече сме в т.нар. демокрация ще станат 30 години, доказано е, че частният сектор, частната инициатива е по-ефективна и по-добра от държавната подобна.

Недейте да правите програма, мярка и интервенция, която да е насочена само към един държавен орган, който както и госпожа Боянова каза, ако толкова ви е важен този орган финансирайте го от бюджета. Не е

нужно да харчите европейски пари, пари които са насочени за повишаване на ефективността, а в случая за повишаване на консултантската услуга към земеделци и към преработватели. Ако бюджета е малък увеличете го.

Цялата структура, цялата идея на т.нар. програмно бюджетиране или Програма за развитие на селските райони определен бюджет, определени критерии, по определени стратегически цели да бъде разпределен и да бъде ползван най-ефективно като достигне до максимален брой реални бенефициенти, които да извлекат максимална ефективност от тези средства. Това не може да стане без качествена и консултантска услуга.

Първото нещо в пирамидата, като се започне от бюджет, министерство, УО и се стигне до бенефициент реален земеделец или преработвател звеното след Управляващия орган задължителното звено това е консултанта, качествения консултант, който да направи качествена консултантска услуга на възможно по-евтина цена.

Един бенефициент монополист без никакво състезание. Това е безумие.

Отделно госпожо Василева ще кажа, ако ни оставите пак извън борда всички асоциации ще ни накарате да се консолидираме и тук въпросът ще бъде много сериозно повдигнат.

Подкрепям изключително много Явор Гечев, който каза, в момента капацитета консултантският, който има на база на натрупания опит, който има в браншовите организации. Сигурно е в пъти по-висок от този, който има в областните служби където са с по двама и по трима човека.

Недейте да ни оставяте извън борда, а дайте да работим партньорски.

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Добре, благодаря.

Във Вашата асоциация колко консултанта имате назначени в момента, какъв е вашият капацитет?

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Към мен ли е въпросът?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, към вас е въпросът.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: В момента назначен на трудов договор консултант към нашата организация нямам нито един, тъй като няма бюджет за това нещо. И както каза и Явор Гечев...

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Тоест вие предлагате да изградите консултантски капацитет, който да предоставяте на ваши членове и това искате да бъде финансирано от програмата, правилно ли разбирам?

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Работим с много консултанти. Нашите предприятия и членове също работят с консултанти. Повярвайте ми говоря за много, говоря за десетки, но назначен на работна заплата към Национална асоциация на млекопреработвателите няма.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Как го виждате на практика?

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Хайде да помислим как да го направим.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Вашата асоциация да стане бенефициент и вие да назначите консултанти, няма ли да изместите фокуса на вашата асоциация в превръщането ви в консултантска фирма предоставяща пакет и то само на ваши членове?

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Не, напротив ще си консолидирам членовете и с тези членове ще мога да работя по-ефективно и по-добре. Ще увеличи заслугата това, което асоциацията прави за членовете. Защо

това нещо да става през един единствен бенефициент – Национални съвети по земеделието и т.н.?

Не го ограничавайте до един монополист. Нека и други хора да се изкажат.

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ: Госпожо Василева, само да кажа, че при мен например специалистите са 45, тесни специалисти експерти – 45. Покриваме може би 80 % от цялата страна. И категорично ви казах, още в началото, че от тези консултантски пакети може би за половината имаме подготвени хора. Повече от тях дори и в момента го правят с курсове и т.н. Ние сега в момента едва ли не за фермера за да изкара хуманно отношение например един курс за хуманно отношение ние трябва да му вземем пари, като тук има ето консултантски пакет – хуманно отношение, здравеопазване на животни.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Добре, предлагам да насочим дискусиата към следващата мярка където смятам, че съвсем спокойно браншовите организации могат да се включат точно в краткосрочни курсове, информационни семинари, демонстрационни дейности.

Нашата визия е, че в тези дейности би могло НПО-тата да вземат участие.

Заповядайте!

ЯНКА ПОПОВА: Искам да взема думата по този проект, който в момента коментираме.

Добре, ако говорим както вие предлагате, браншовите асоциации да си партнират с Националната служба за съвети в земеделието – как виждате това партньорство?

Защото това партньорство, ако не е икономически обосновано и за двете страни за какво партньорство тогава говорим? Тогава отново става въпрос за абсолютния монопол на Националната служба за съвети в

земеделието по тази интервенция и няма ли икономическа подплатеност за всички участници тук няма как да има необходимото партньорство. И в крайна сметка от опита, който до момента имаме, какво се случва.

Ние сме в непрекъснат контакт с нашите членове, дори и без да са наши членове, непрекъснато телефони, разговори, консултации и срещи. Вие си спомняте, как много хора така и не успяхме да им помогнем, но тук ако няма реално партньорство връзката ще се скъса и хората търсят нас, когато нещо се случи и вие си спомняте миналата година как на никого не можахме да помогнем защото едно съветничество е успешно тогава, когато то стартира от началото и завърши докрай.

Много често в службата се случва следното - подаде се проект и ангажимента на службата свършва дотам, а успешния проект е този, който мине мониторинговия период.

Знаете имахме колко случаи с 6.1 и 6.3 заради не добра съветническа дейност хората реални животновъди със създадени стопанства върнаха пари и никой не можа да им помогне, включително и вие, никой. Просто съветничеството към момента стига до там да подадеш един проект, да вземеш едни пари, а какво ще се случи с този проект до неговия край вече никой не го интересува. Тогава всички хора идват при нас и къде е нашето партньорство? И ние започваме да звъним на Вас и да търсим съдействие, обаче вече мандалото е хлопнало и тези хора са спасяеми със създадени стопанства. Млади фермери по 6.3 и стигат дотам, че те трябва да върнат първия транш, който са получили.

Това не е добра калоборация.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря за направеното предложение и мисля, че точно в тази посока трябва да работим.

Господин Ванев, също каза, разписвайки системата „АКИС“ трябва много конкретно да разпишем как ще уредим това партньорство между браншовите асоциации и Националната служба за съвети в земеделието, къде ще е вашата роля и как ще бъдете включени в този процес. Съвети в земеделието могат да наемат с договор външни експерти в това число биха могли в различните мероприятия да наемат ваши представители в различните мероприятия и съответно това да бъде заплащано.

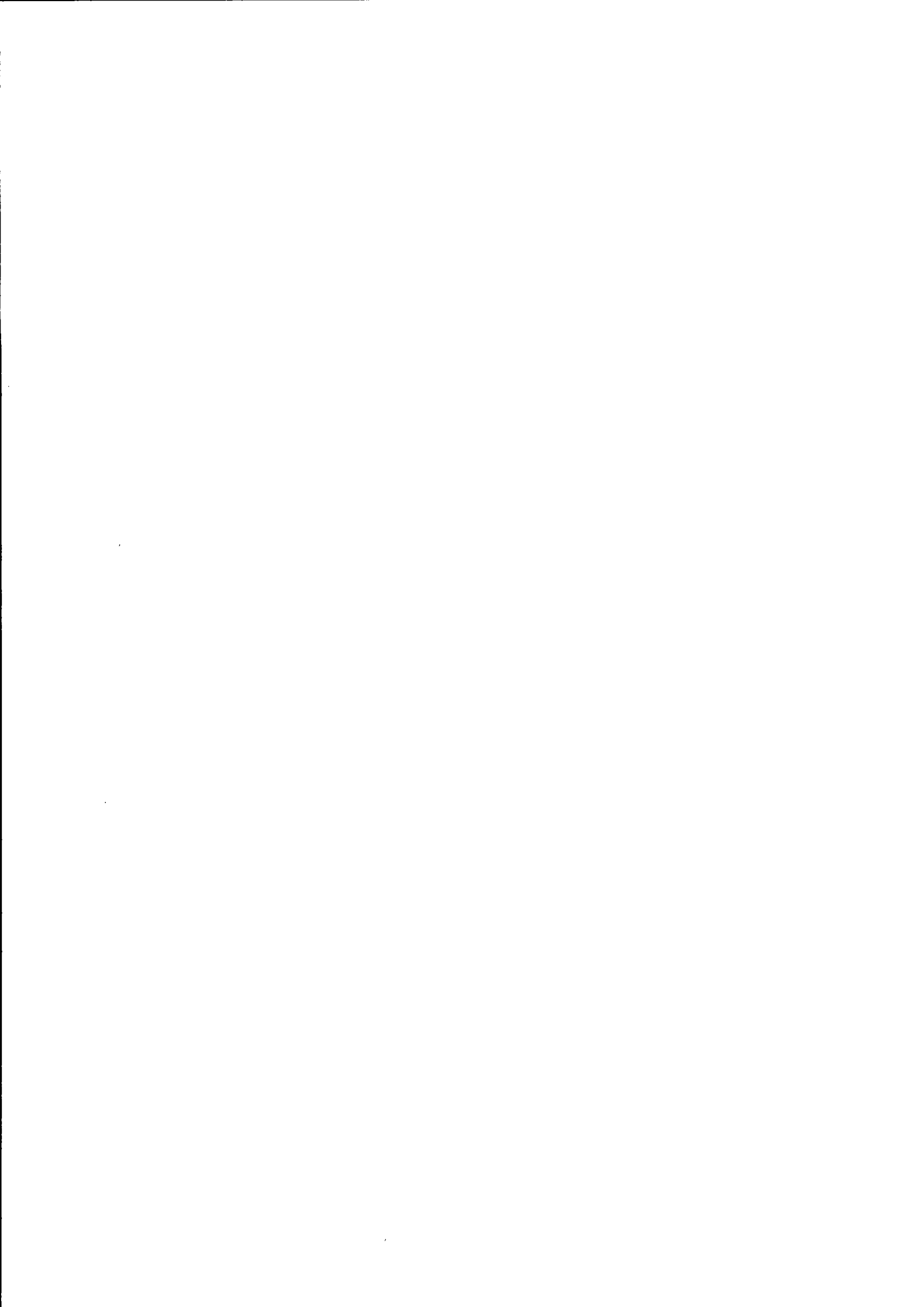
Заповядайте, господин Илиев!

СРЕБРИН ИЛИЕВ: Госпожо председател, благодаря Ви.

С риск да се засегнете, но искам да изясним пред колегите, че съзнателно и несъзнателно ги въвеждате в заблуждение, когато казвате, че трябва да има демаркация и че ще има специална интервенция „Консултантски услуги“ за раздел III за пчеларството.

Първо, буквалния текст няма нищо общо на чл. 48, т. 1, буква „а“, а става въпрос за техническа помощ на пчелари и пчеларски организации. Не случайно по аналогия и на всички останали пакети, които подпомагат действия, тоест за подпомагане, да се подготвят проекти за изпълнение на интервенциите предлагаме по аналогичен начин да се разпише, че това е за подпомагане на действия по изпълнение на интервенции в чл. 49.

Техническата помощ интервенция за пчелари и пчеларски организации няма нищо общо с предоставяне на консултантски услуги. Пак се обръщаме коректно към Вас. Прегледайте ги нещата, предлагаме ги най-добронамерено. Тоест можем да ви направим поне десет листа обосновка, че в момента пчеларите не могат да получават консултантски услуги, така както са разписани. Там е казано: „Консултантска услуга по специфична цел интервенция“ и т.н., тоест ние предлагаме тъй като има

специфика на интервенциите, които са само и единствено, тоест да има един пакет, без да спорим кой ще го изпълнява или как?

Тоест пак предлагам прегледайте го, разгледайте го, ние сме го обмисляли когато сме го предлагали, включително спецификата на пчеларството. Не е вярно това, което казахте. Няма консултантски услуги по тази интервенция. Дословно цитирам: „Техническа помощ за пчелари и пчеларски организации“. Има ясна дефиниция какво е техническа помощ. Това е, за което ние се обръщаме. Не казваме, че експлицитно трябва да се приеме, но не е вярно, че има експлицитно демаркация, за която вие говорите.

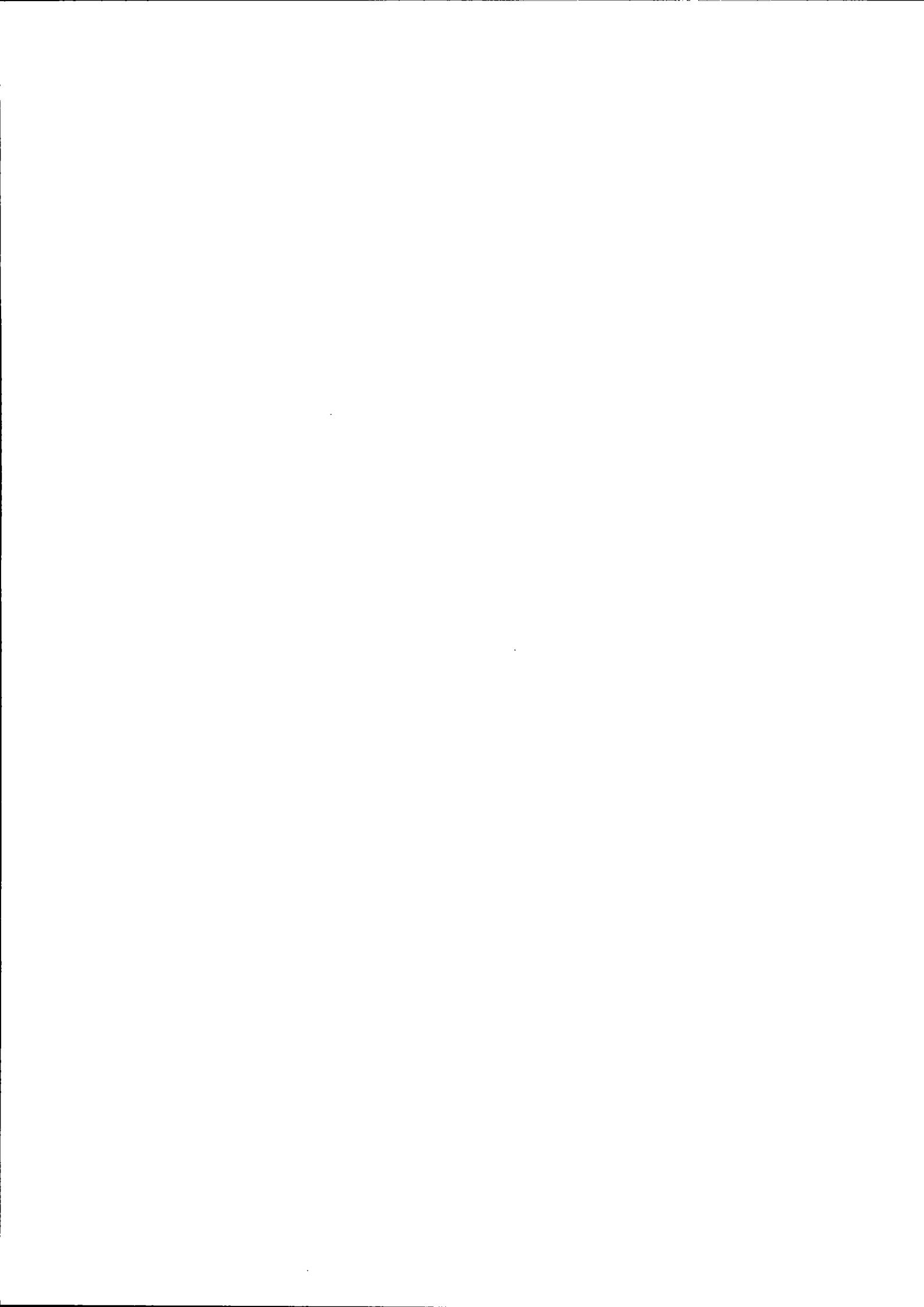
Да, преди това, когато имаше Национална пчеларска програма имаше поне някаква визия, че има демаркация, нищо че тя формално не съществуваше, но сега вече няма Национална пчеларска програма. Пчеларският сектор е вътре в Стратегическия план и да говорим за демаркация мисля, че е малко излишно.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Добре, благодаря.

Ще разгледаме още веднъж вашето предложение. Нашата идея е да има демаркация. Ако с колегите които работят по пчеларските интервенции, ако установим, че със сигурност няма такива допустими дейности ще ги включим тук, но информацията, която имам е, че ще бъдат допустими по интервенцията по пчеларската програма.

Но още веднъж благодаря за предложението ще го дискутираме още веднъж и на следващото ТРГ, когато обсъждаме пчеларските мерки ще го изясним този въпрос.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Госпожо Василева, за мое съжаление в нашата дискусия по предложената интервенция се получи противопоставяне между публични и други съветници по тази мярка и действително да не е това общото впечатление. Общото впечатление е, че

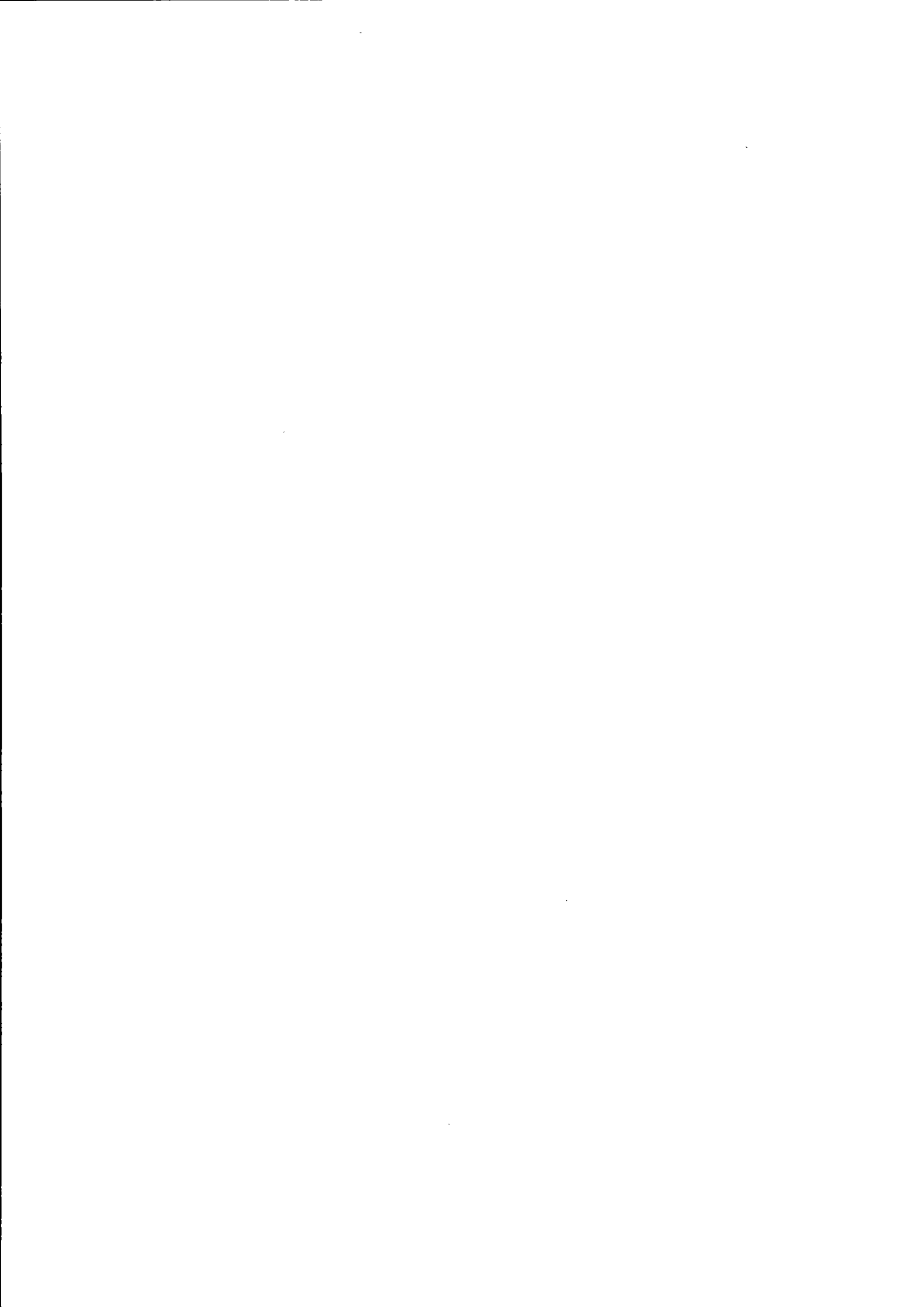

неправителственият сектор за пореден програмен период заявява своята готовност и желание да бъде част от тази „АКИС“ система, която я е имало и преди, ние не се събуждам сега с нейното изграждане, просто комисията вече ни кара ние физически да я създадем. Но действително след всички коментари, на всички колеги, които чухме в настоящата дискусия, моят апел към вас като Управляващ орган е да помислите дори и с допълнителните 50 офиса, дай боже да е успешно кандидатстването на службата и да имаме след година или колкото е казано още 50 офиса на Службата по съвети в земеделието, това в никакъв случай няма да покрие териториално нашата страна. И в никакъв случай няма да кореспондира с нуждите от получаване на съвети в сектора, към който е насочена тази мярка, от една страна.

И от друга страна, ако този инструмент, който в момента обсъждаме и тази интервенция наистина не е отворена и за други, които да се включат да предоставят съветнически услуги, защото между другото всичко от пакет 4 надолу могат да го покрият съвсем и много по-ефективно дори неправителствените организации, които могат да споделят личен опит, дори и да няма назначен консултант в юридическото лице, тяхната членска маса неминуемо има и ветеринар специалист, технолог и т.н., да не допълвам изобщо възможния вариант.

Но ако този инструмент не се използва за да могат да бъдат те привлечени и мотивирани ние няма реално да използваме бъдещия програмен период, този тип организации със знанието, което имат и с опита, който имат те да се включват в този „АКИС“ и действително да се осъществи този обмен.

Целта е по-различна и за това поставям тези два последни коментара, които да ви провокират наистина в по-нататъшното разглеждане и в дизайна на самия „АКИС“ и мерките, по които ще бъдат

привлечени съветниците да предоставят знания към по-голямата част на фермерите и да покрият териториално страната.

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Господин Костадинов, заповядайте!

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ: Дали Европейската комисия допуска само един държавен орган да е единствен бенефициент по тази програма, като имате предвид, че всички останали както чувате в бранша желаят да се включат?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Добре, дайте предложения за критерий.

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ: Сега на момента ли?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Не, можем да помислим.

Хубаво е, да ги изпратите, но бих искала сега да чуя вашето мнение, защото ако ги включим трябва да имаме много добри прозрачни критерии за избор. Знаете какво е многообразието от браншови асоциации.

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Аз вече направих едно предложение за критерий. Нека критерия да бъде това, което казахме да бъде на такава ваучерна система, а не някой да слага критерии какви да бъдат организациите, а да дадем избора да бъде направен от самите бенефициенти. Имайки един ваучер от 100 лева.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Трябва да има изисквания към съветниците, как така, не може...?

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Съветниците ще бъдат самите организации те си имат вътрешен ресурс да извадят специализирани хора по един или друг проблем, който е специфичен за тяхната асоциация.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: И какви да бъдат изискванията към НПО-то, нали се обединяваме, че искате НПО с опит в селското стопанство и преработката да бъде допустим бенефициент, така ли да разбирам?

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ: Да така, но лесно може да бъде това нещо проверено – първо с история, после с покритие териториално в страната, с офиси и в смисъл, че не са толкова нещата недоказуеми, членски внос.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Критериите, по които избирахте кой да влезе тук от организациите очевидно след като сте го допуснали да участва в Стратегически план най-вероятно има умения, знания и квалификация могат да бъдат абсолютно същите. Никакъв проблем.

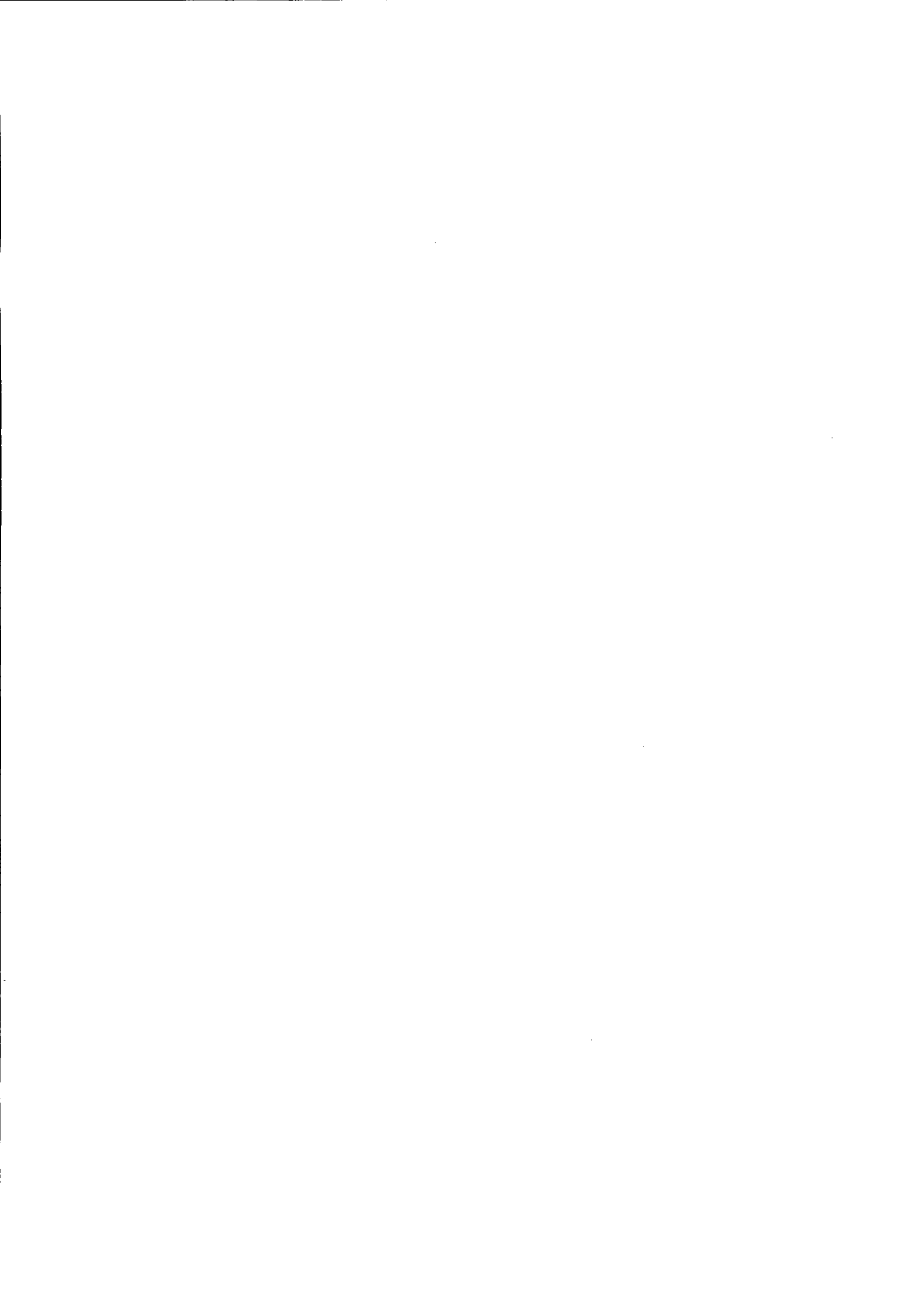
ЯВОР ГЕЧЕВ: Госпожо заместник-министър само една отметка, моля ви нека да не говорим за НПО.

Националният съюз на земеделските кооперации е призната от държавата национално представителна организация и закона ни задължава да не сме НПО.

От друга гледна точка, има много голяма разлика между НПО и браншова организация. Тоест тук всички хора, които са събрани огромна част от тях са НПО, защото така е казал законът да се регистрират, но те не са точно от НПО-та...

Аз съм „за“ и за използване на критерии, както бяха изработени критерии за участие в ТРГ. Дайте да седнем и да кажем кой е национално представителна организация, плюс това на нас ни го пише в закона защо сме национално представителна организация.

Предлагам, конкретно нека да направим една допълнителна среща, в която на практика да кажем какво е Национално представителна организация и го прилагаме навсякъде. Сходни критерии с избора, които

да участваме в ... (няма чуваемост за стенографския протокол, поради прекъсване на връзката)....

Според мен, този подход трябва да се приложи хоризонтално към всички мерки, които да направим неправителствените организации партньори. Разберете не се заяждаме просто това е практика и това е нашата нужда, защото много пъти се е случвало когато определени неща ги консултира министерството или някоя организация ние така или иначе участваме в тях и няма как да не участваме. ... (няма чуваемост за стенографския протокол, поради прекъсване на връзката).... на практика за партньорство и за читава консултантска услуга, защото се е случвало..... (няма чуваемост за стенографския протокол, поради прекъсване на връзката)....

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря.

В тази връзка освен да ви дадем един кратък срок, в който всички вие да изпратите мотивирани предложения на какви критерии да отговарят кандидатите.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Какво разбирате под кратък срок, защото напоследък направо препускаме в този Стратегически план без да ми е ясно защо го правим?

Нещо много бързаеме, но под кратък срок какво разбирате наистина, защото сега идват и празници и има и други неща да се вършат, а това е сериозна тема?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, една седмица.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Моля ви помислете, толкова тежък комитет.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Днес има още едно заседание моля ви.

МАРИАНА МИЛТЕНОВА: Може ли и аз да взема думата?

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: За да не правим работата на парче, тези критерии, които искате като предложение би следвало да се помисли първо друго нещо и единни критерии би следвало да бъдат поставени към всички, които ще бъдат включени в този „АКИС“ това е като основна рамка.

Оттам нататък тези, които отговарят на някакви базови критерии да бъдат включени към този „АКИС“ от тях ние казваме юридическите лица регистрирани с нестопанска цел или сдружението организацията на Явор Гечев те могат да са бенефициент по настоящата интервенция. Но това са скачени съдове и сега, ако тръгнем да кажем ние какви да са критериите само към юридическите лица, които ще са потенциални кандидати по тази интервенция, какво правим с останалите съветници, които искаме да включим за да създадем този „АКИС“ в страната?

И за това, това бързане, че една седмица никой няма да го подкрепи и аз съм почти сигурна, лично аз не го подкрепям, но е въпросът на самото бързане, а въпроса е ние да сложим някаква рамка, в която работим и тя да има някаква логика.

Първо, да видим изискванията към тези и към целия „АКИС“ а после да видим вече от този целия „АКИС“ кои юридически и други ще ги пуснем да са бенефициенти в тази подмярка, но малко да си подредим логически мисълта, защото наистина е безсмислено да правим излишни упражнения.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, добре това беше и моето предложение. Сега да съберем вашите предложения, да ги обсъдим и на следващото заседание, когато разглеждаме „АКИС“ да обсъдим и тях.

Госпожо Милтенова, заповядайте!

МАРИАНА МИЛТЕНОВА: Благодаря.

Няма да се повтарям с колегите, а само искам да кажа нашата позиция, че ние сме категорично „за“ предложенията, които направиха всички колеги с аргументите, които изказаха всеки един отделен от неправителствените организации, и не мога да разбера защо наистина вие в лицето на Министерството на земеделието категорично не желаете да го приемете и с този срок, който поставяте от една седмица искате наистина да елиминирате това предложение, защото това бързане е необосновано за нас. Наистина след като тук се изказаха и колегите преди това бързаме за Стратегическия план, ние закъсняваме наистина. Няма да коментирам, че някои други оперативни програми имат вече трети вариант, а ние сме още на никъде, но така или иначе след две години ще влезнат новите правила, така или иначе имаме преходен период. Не би трябвало да ни притискате със срок от една седмица за нещо, което може да се реши впоследствие и не е наложително точно сега да се реши този въпрос.

Категорична е нашата позиция, че неправителствените организации трябва да се включат в тази интервенция.

Няма да повтарям аргументите, които казаха колегите, защото всички бяха достатъчно изчерпателни.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Добре, благодаря.

Искам да кажа, че не сме категорично отказали, след като отварям дискусиата за предложения очевидно ще обмислим вашето предложение за включването им, но за това е необходимо да чуем и вашето мнение на какви изисквания трябва да отговарят тези браншови асоциации

Относно закъсняването не съм съгласна, че закъсняваме, защото другите оперативни програми там законодателството е на доста по-напреднал етап и те няма да имат този двугодишен преходен период, който ние имаме, но нашата идея е до края на януари да сме минали

всички интервенции и в момента, в който излезнат и финансовите параметри да можем да разглеждаме и финансовата рамка по Стратегическия план.

За това бързае и работим в кратки срокове. Добре, ще уточним срокът може би десет дни, ако сте ОК?

Идеята ни е когато разглеждаме „АКИС“ тогава да се върнем и на тези критерии и до тогава да имаме и вашите предложения.

Заповядайте, госпожо Христова!

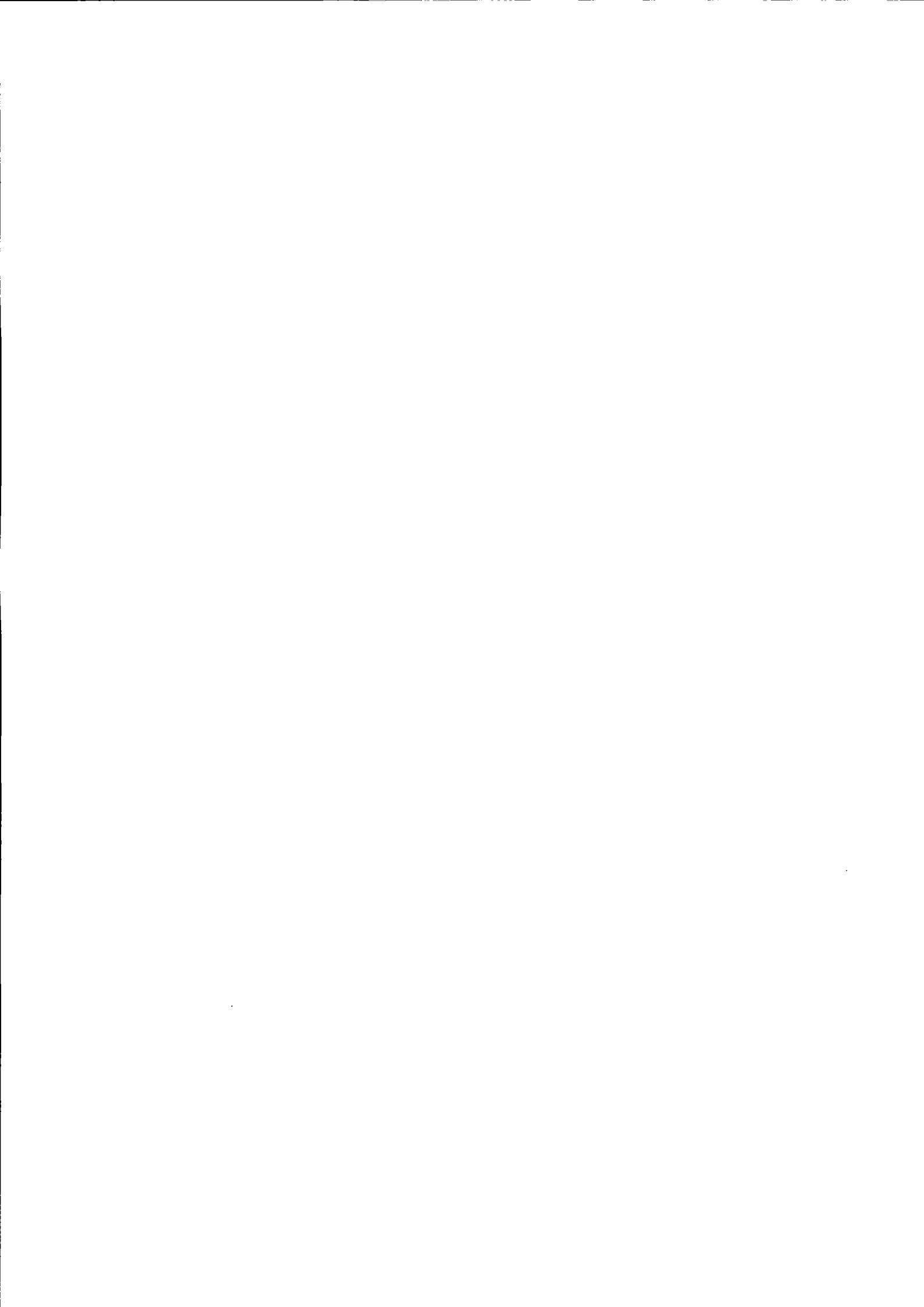
МАРИЯ ХРИСТОВА: Здравейте и от мен, заместник председател съм на Координационното звено.

Радвам се, за дискусиата, която се провежда и съответно бих искала да поставя въпроса при обмислянето на предложенията, които ще предоставите за един основен проблем, който идентифицираме след като разгледахме анализите, след като изведохме потребностите и те бяха обсъдени.

Когато става въпрос за изготвяне на следващите интервенции Министерството на земеделието като част от публичната администрация вижда, че в браншовите организации и в различни участници в „АКИС“, който не функционира, както в други европейски държави се наблюдава липсата на информация, чисто координационно на това какви са знанията, как се споделят и на какво ниво е иновацията. В отделните сектори и браншове има много различни нива и различни примери.

В тази връзка добре е да се обмисли по какъв начин обратно може да стига информацията централизирано, за да може все пак не само членовете на браншовите организации, а изобщо всички заинтересовани страни да могат да имат достъп до тази информация.

Разбира се, предстои представянето на Концепцията за „АКИС“ и има доста време до тогава, но ще е добре да се съобрази и този фактор,

за да може в крайна сметка да се постигне целта на идеята на Европейската комисия за функционирането на „АКИС“.

Благодаря.

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Нашето предложение както винаги е много прагматично. Много молим единствено да извадите критериите, по които е създавана Националната служба за съвети в земеделието преди двадесет години и ние просто да ги адаптираме към условията, които са настанали и са в момента двадесет години по-късно и така мисля, че можем да се справим в един много по-кратък период за да бъдем на равно основание с вече съществуващата Служба за съвети, а не да измисляме нови критерии.

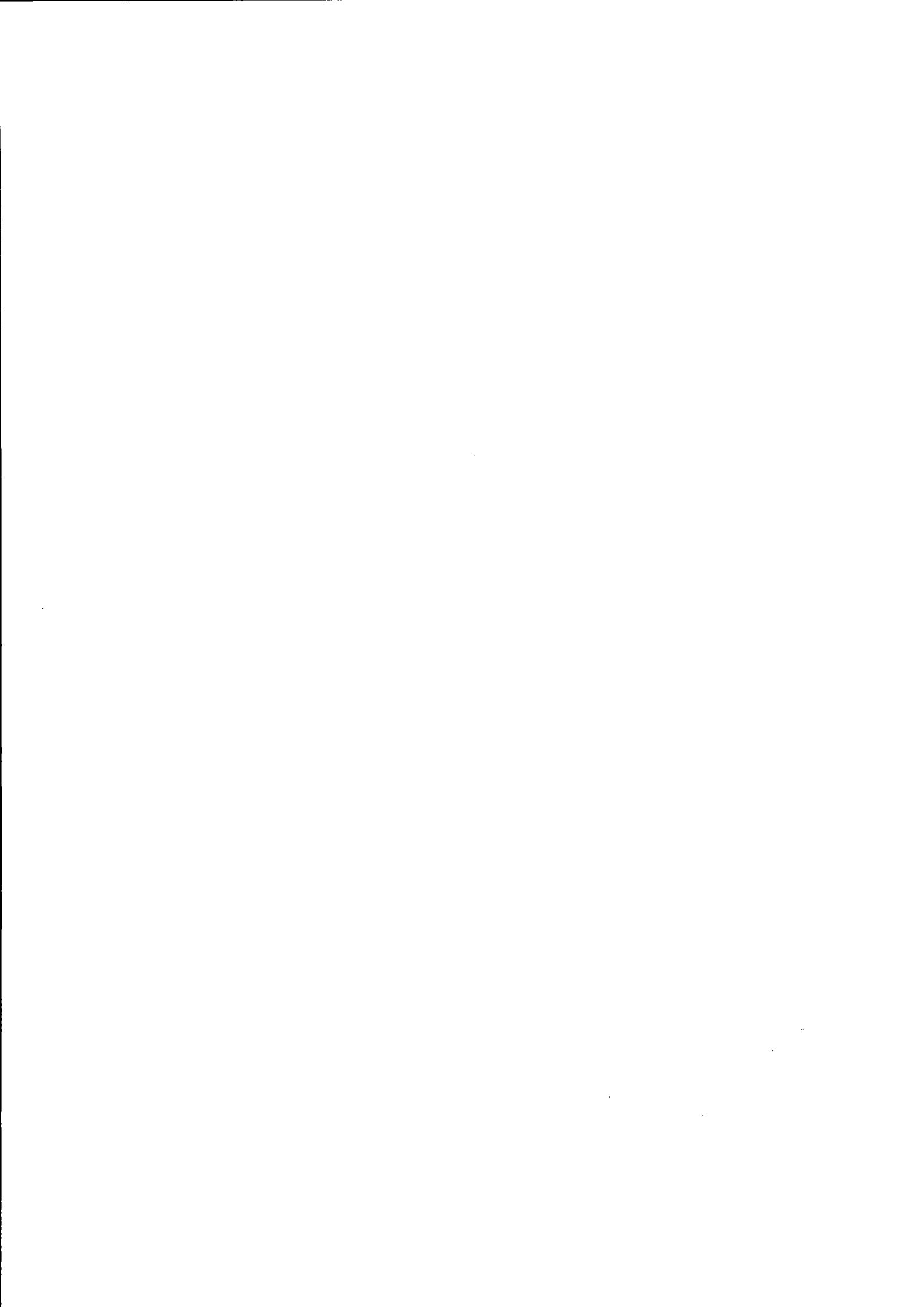
Смятам, че ако легнем на критериите, които са били направени за създаването на тази служба ще ни бъде много по-лесно, просто да ги изчистим и да ги адаптираме към новите условия и новите технически и дигитални възможности и т.н.

Също така смятам, че наистина в един кратък срок ще се справим, само ни извадете критериите, тези които са били преди двадесет години за Националната служба.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Аз категорично не го подкрепям този подход. Нека да ползваме времето, което ще ни се даде и да си предложи всеки, защото изобщо аз по времето когато бях заместник-министър много добре знам структурата на Службата на съвети в земеделието, критерии и т.н. и не бих казала, че могат да се прехвърлят дори адаптират към нашата ...

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Ние ще ги изчистим от лошите неща.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Добре, ОК ако ще чистим много трябва да чистим, но както и да е.

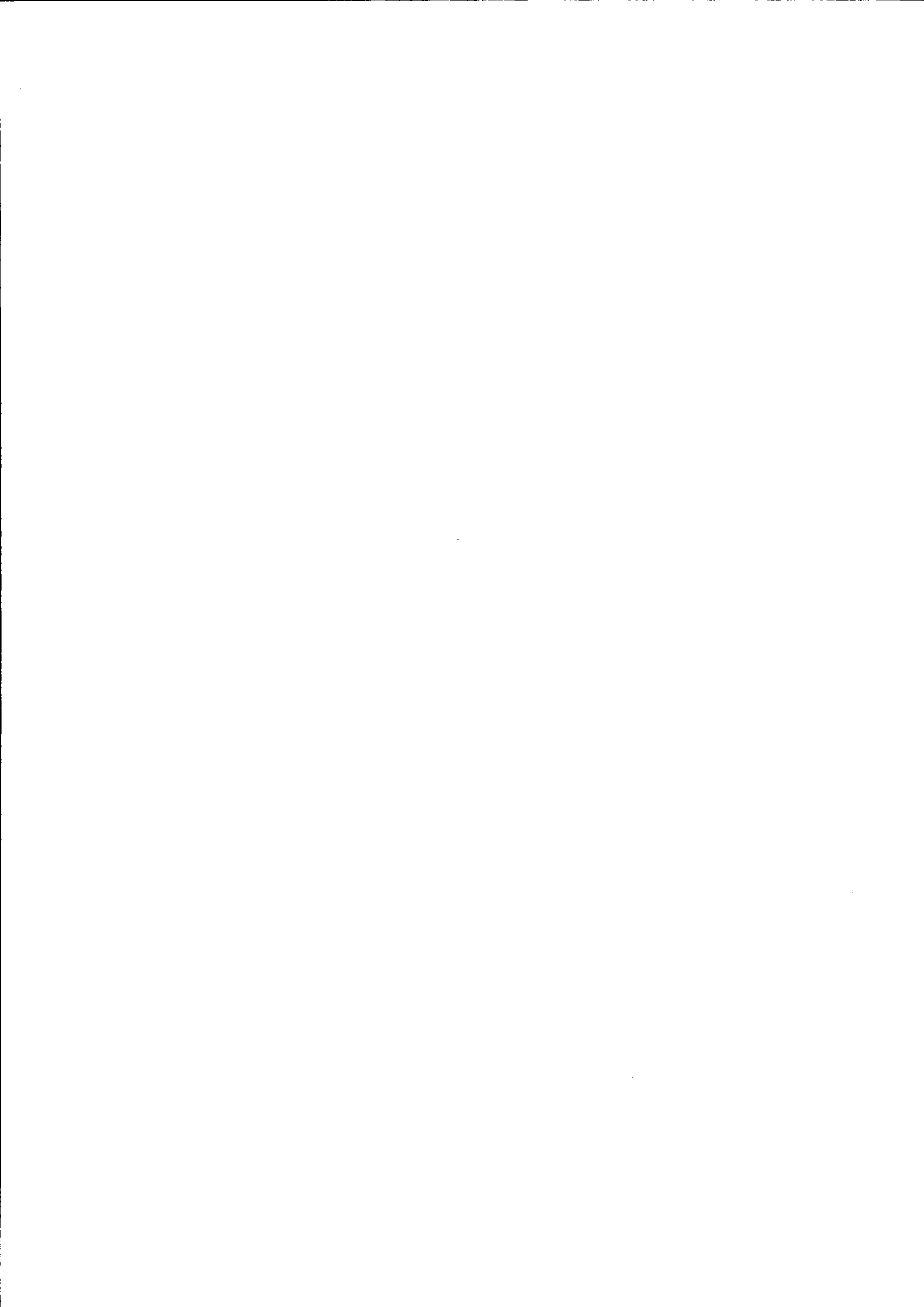
ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Съгласна съм с госпожа Боянова и смятам, че не е уместно предложението да се връщаме двадесет години назад, а по-скоро нека да отразим спецификата на браншовите асоциации към настоящия момент и съобразно настоящия им капацитет за такива консултантски услуги.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Може ли да едно уточнение, което е по-скоро в контекста на това, което Мария Христова каза за какво да мислим като се дават предложения.

Пак ще се върна на по-предния разговор.

Разбираме, че по Плана за възстановяване от дигитално земеделие там в една от точките по заданието на тази платформа, ще бъдат достъпни и идеята е доколкото разбрах от дискусиата до момента по темата за дигиталното земеделие е именно да се създаде такава платформа. Тоест ние чисто технически като инструмент може би остава да го потвърдите разбира се, чисто технически като инструмент ще имаме разработена една платформа или се предвижда да се разработи такава платформа. Тук вече въпросите са критериите, по които се искат предложения от нас да дадем би следвало да касаят абсолютно всеки един, който би добре дошъл да е част от тази система „АКИС“ ли е или само от неправителствения сектор в момента ли ще искате предложения?

Другото, което е срокът, ако може да е някакъв по-реалистичен, защото до 15-ти всички работят с двата срока, които сте ни дали, а след това на 22-ри е Комитет по наблюдение и между празниците просто няма да използвам епитет, но може би е добре да уважим най-малко най-християнския свят празник и поне в началото на януари ние да се съберем и да говорим сериозно за „АКИС“ кой участва в „АКИС“ и т.н., защото ако тръгнем да говорим на темата, кой би следвало да се включи в този

„АКИС“ тук поне още пет заинтересовани сериозни страни има на които не сме обърнали внимание и не говорим за тях-

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря.

Предлагам, срока да бъде до края на годината и наистина в началото на януари да се съберем отново и да го обсъдим.

Така, че вашите предложения ще ги очакваме до 30 декември 2020 година.

СТЕФАН АСЕНОВ: Мога ли да се включа?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, заповядайте!

СТЕФАН АСЕНОВ: Подкрепям колегите, темата е изключително важна. Нека по някакъв начин да я систематизираме и дали не е по-добре да изпратите един имейл до всички членове с тези неща, които обсъждаме в срокове и да посочите как да се процедира, защото темата е важна и да не остава само във въздуха с това, което сме казали.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, ще го изпратим и писмено това наше запитване.

СТЕФАН АСЕНОВ: За да знаем и ние да го съгласуваме с нашите членове и официално да излезем с позиция.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Всички да го имате, точно така. Да, ще го изпратим.

Благодаря за предложението.

СТЕФАН АСЕНОВ: Много ви благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Предлагам, да преминем и към следващата мярка „Обмен на знания и информация“.

Господин Кръстев, заповядайте за кратко представяне!

МИЛЕН КРЪСТЕВА: Следващата интервенция, която адресира специфична цел 10 е озаглавена „Професионално обучение и

придобиване на умения“. Тя по-конкретно адресира потребност повишаване на професионалната квалификация на предприемачите и заетите лица в селскостопанския отрасъл чрез адаптиране на формите за трансфер на знания към специфични секторни особености.

Накратко като паралел с настоящия програмен период интервенцията предвижда възможност, тоест обединява допустими дейности, които са в настоящите подмярка 1.1. и подмярка 1.2.

Новото, което на практика се предлага е възможност за предоставяне от страна на обучаващите организации на дългосрочни курсове, които да предоставят възможност за земеделските производители да придобият свидетелство за професионална квалификация.

Това ще предостави възможност да се окаже ефект по отношение на статистиката за образоваността на управители на земеделски стопанства, които се изтъкват като негативна част от структурата на селското стопанство.

Освен дългосрочните курсове, които са предвидени се предвиждат също така краткосрочни курсове, които ще предоставят възможност за придобиване, тоест семинари за повишаване на знанията по конкретни теми, както и курсове за придобиване на професионална квалификация по част от професия.

Предвидени са също така и демонстрационни дейности, които да бъдат изпълнявани от страна на кандидатите. Допустимите бенефициенти съгласно представената интервенция са висши училища, професионални гимназии и Центрове за професионални обучения, научни институти и опитни станции. Това нещо касае обученията предоставени под формата на курсове и семинари.

По отношение на допустимата дейност за провеждане на демонстрационни дейности освен изброените допустими участници за курсовете, като допустими участници са предвидени и юридически лица с нестопанска цел с предмет на дейност в областта на селското стопанство, или горското стопанство или опазване на околната среда и водите, които да могат да провеждат демонстрационни дейности.

Интервенцията е разработена в съответствие с чл. 72, като заложените финансови параметри накратко предвиждат максимален размер на допустимите разходи за провеждане на обучения под формата на курсове и обучения в размер на 500 хиляди лева за един кандидат за периода на прилагане, а по отношение на допустимите демонстрационни дейности един кандидат за периода на прилагане може да получи максимален размер на финансовата помощ от 200 хиляди лева.

Интензитетът на помощта е в размер до 100 % от одобрените разходи, като се предвижда интервенцията да се прилага под формата на опростени разходи.

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Заповядайте, господин Гечев!

ЯВОР ГЕЧЕВ: Имам конкретно предложение, няма да се обосновавам подробно, защото го направих в предишната мярка.

За мен на практика хоризонталния приоритет на браншовите организации трябва да е навсякъде. Аз предлагам конкретно тази мярка да бъде прилагана с бенефициенти само и единствено браншовите организации в земеделието и ще ви кажа защо? Защото университетите, самите консултанти, които извършват такъв тип дейности, или научните заведения нито един проект нашата организация, която се състои от двадесет областни съюза обединени в Национален съюз и от това по-представително не знам какво може да има, но не се възползвахме нито от

едно предложение на организациите, защото те не отразяваха нашите нужди и интереси.

Аз не виждам нищо лошо в конкуренцията, но научните звена, както и другите образователни и обучително центрове, където ние да формулираме дейностите, ние браншовите организации да сме бенефициенти и нека най-добрият който отразява нуждите на нашите членове да изберем него да ги провежда, но конкретното ми предложение е, тази несправедливост, която между другото в Мониторинговия комитет я обсъждахме на предишното заседание, когато се обсъждаше тази мярка в старата програма, тогава обещахте, че ще разгледаме нещата в новата и аз не съм го забравил, за това конкретното ми предложение тук е, тя да бъде с бенефициенти само браншовите организации, които на практика обединяват интересите.

И още една отметка, моля ви да не го казвам всеки път, нека Министерството на земеделието да предвиди във всички мерки отгук нататък в интервенции, където става въпрос за браншови организации и организациите, които са регистрирани по специализирани закони, защото на практика нашата организация, тъй като закона ни задължава да сме кооперация, досега беше изключена на практика от всичко в предишната програма.

Така, че това са ми конкретните предложения.

Подлагам ги на дискусия, защото според мен това е справедливата част.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Госпожо Боянова, заповядайте?

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Благодаря Ви.

Лично смятам, че тази мярка към момента е добре разписана и включва според мен всички бенефициенти, които могат да допринесат за придобиване на умения и трансфер на знания, така че аз лично не съм

съгласна с Явор Гечев да изключваме всички организации, които са по Законите за професионалното, за висшето образование, поне аз така ви разбрах. Но тук при всички положения не виждам акцента върху уменията за цифровите технологии, въпреки че още в обосновката отпред е записано, че 14 % от стопанствата са посочили, че нямат такива цифрови умения в тази анкета, която се направи по писането на Стратегията за цифровизация на земеделието и за това ви предлагам и в трите вида дейности курсове за придобиване на професионална квалификация, курсове за информационни семинари и демонстрационни дейности да се включат цифровите умения, защото тук например един Технически университет може да помогне много, да не говорим, че това е и връзката, която трябва да направим с хората, които работят в дигитализацията и IT компаниите, доставчиците и университетите. Те трябва по всякакъв начин да помогнат на земеделците, но за да им помогнат те трябва да разберат какво е това земеделие? И тук тази връзка ще бъде много ключова.

За това според мен, навсякъде трябва да има специален акцент, така както е сложено „селско стопанство“, „хранителни технологии“, „биотехнологии“, „хидрология и климатология“ и т.н., трябва със сигурност да се добавят цифровите технологии, защото и участниците по Закона за висше образование и т.н., БАН те просто трябва да могат да предоставят тези умения и образование на земеделците, които искат цифрово да се ъпгрейдват.

Благодаря ви.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Заповядайте, господин Костадинов!

КОСТАДИН КОСТАДИНОВ: По отношение на интервенцията „Професионално обучение и придобиване на умения“, нашето мнение е,

че трябва ясно да се разграничат информационните семинари с продължителност 8 и 18 часа от обученията за професионална квалификация и краткосрочните обучения.

Заложеното определение за информационни семинари е много конкретно и точно. Това са тематични срещи, на които се разглеждат и обсъждат конкретни приоритетни теми, конкретизирани в обхвата на специфичните цели за Стратегическия план.

В тази връзка, не би следвало информационните семинари да се разглеждат като краткосрочни обучени и обучителни курсове.

Ние предлагаме към бенефициентите предоставящи трансфер на знания чрез информационни семинари да бъдат включени и юридически лица с нестопанска цел с предмет на дейност в областта на селското стопанство.

Именно тези организации познават в най-голяма степен информационните нужди и потребности на земеделските стопани, както и актуалната тематика в дадения бранш. Заложено е изискване бенефициентите представляващи трансфер и знания чрез демонстрационни дейности да разполагат със собствени демонстрационни обекти от типа учебни опитни полета, изследователски опитни полета, учебни и изследователски лаборатории.

При демонстрационни дейности са допустими юридическите лица с нестопанска цел с предмет на дейността селско стопанство; ние предлагаме като демонстрационни обекти да бъдат посочени реални земеделски полета от сеитбооборота на стопанствата, където да се провеждат реално практическите занятия по определена тема и цел и придобиване на информация и запознаване с реалните практически условия. Именно тези полета в земеделските стопанства отговарят на реалните практически условия и работата на самите земеделски стопани.

Благодаря Ви

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Добре, благодаря.

Последното предложение ще го обмислим, а с първото категорично се съгласяваме и приемаме вашето предложение, но то не е само ваше, ние получихме доста писмени предложения за информационните семинари с продължителност 8 и 18 часа да разширим обхвата и браншовите асоциации с опит в земеделието също да бъдат допустими, така, че това ще го отразим.

Господин Караколев, заповядайте!

СИМЕОН КАРАКОЛЕВ: Искам нещо да допълня, тъй като така както е направено специално за демонстрационните дейности, едва ли не се приоритизират научните звена, които наистина разполагат с учебни опитни полета, съответно и с лаборатории. Държейки нали без какъвто и да е източник на създаване на такива в един момент би ги изкарало от допустимост, така че по същия начин, както каза и Костадинов бихме желали демонстрационните ферми да бъдат реални такива, а не да бъдат собственост на юридическите лица с нестопанска цел, за да могат в тях наистина да бъдат провеждани, тоест и запознаване най-вече с реалните практически условия.

Благодаря.

ЯВОР ГЕЧЕВ: Господин Караколев, може ли една реплика?

Аз мисля, че водещите организации трябва да са неправителствените и браншови организации регистрирани по други закони, които ако трябва да имат лаборатории – да, нека да сключват партньорства с научните звена. Но според мен, пак повтарям тази мярка трябва да бъде насочена директно към водещите бенефициенти и да са само неправителствените организации и другите браншови организации

от сектор „Земеделие“, които в партньорства с научните звена, би трябвало да реализират дадените проекти.

Това е моето мнение и това е как да кажа е репликата по повод на това, че не е задължително евентуално да имаш собствени такива лаборатории, а партньорите ти по проект да могат съответно да ги .....(няма чуваемост за стенографския протокол, поради прекъсване на връзката)....

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Заповядайте!

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Реплика към Явор Гечев, тук действително трябва сериозно да се помисли специално за професионалните квалификации, които дават висшите. Също мисля, че трябва да се осмисли тяхната роля и тяхната значимост в тази подмярка. Иначе по отношение на засегнатите теми, които Костадин Костадинов и Симеон Караколев казаха също няма да ги преповтарям, действително удачно е при допустимите дейности те да се обособят в четири отделни дейности – курсове за квалификация, краткосрочни курсове, информационни семинари и демонстрационни дейности и вече в информационните семинари и демонстрационните дейности категорично неправителствените организации да са допустим бенефициент.

Освен това, което са го забелязали всички колеги с какво трябва да разполага организацията, която е висше училище или професионално и т.н., които са научни и обучаващите – да, за тях може да важи изискването за опитни полета и лаборатории, но за кандидата неправителствена организация или създадена по закона, който Явор Гечев посочва не е необходимо най-малкото защото самите членове разполагат. Да, има такива, имат дори и лаборатории зависи в кой сектор си, или тяхната търговска структура я има, но всички те или имат животновъдна ферма членската маса, или всички членове растениевъди, каквито и да са,

така че напълно да си остане като изискване към обучаващите организации.

Важно е да имаме дефиниция какво е демонстрационен обект, което също би доста прецизирало самата подмярка. Имаме го опита от сегашната програма така, че може би с осъвременяване е рефрешване на дефиницията това ще е готово.

Другото, което е съществено, тъй като пак ще се върнем на темата с „АКИС“ и това, което Комисията насърчава обмена да върви от всички възможни посоки и носители на знания, а не само в рамките на една държава страна, но и между самите държави особено що се касае за опита на иновативните оперативни групи, които имат много други държави, а ние сега го изграждаме, но ще го имаме в някакъв момент.

Виждането ни е, че като допустими в информационните семинари и в демонстрационните дейности е удачно да се допусне и да се подпомага привличането, при калкулацията вече на тези стандартни разходи. Привличането на международни партньори било сродни и неправителствени организации на браншови организации, било научни организации, било оперативни и иновативни групи от други държави членки, от екипи които работят по Хоризонт 2020 и изобщо да можем да привличаме и да ползваме вече готово знание и опит и без друго имаме да догонваме много.

Така, че може би идеята при калкулациите на тези разходи е да се включи и опцията за привличане на международни лектори към семинари и демонстрационни дейности.

Това е за момента.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, благодаря.

Наистина фокуса трябва да бъде в партньорството, именно партньорството между неправителствените организации и науката,

земеделските производители така че трябва да продължим да работим в тази посока.

Обединихме се, че разширяваме допустимите кандидати не само за демонстрациите, както сме написали, но и за информационните семинари.

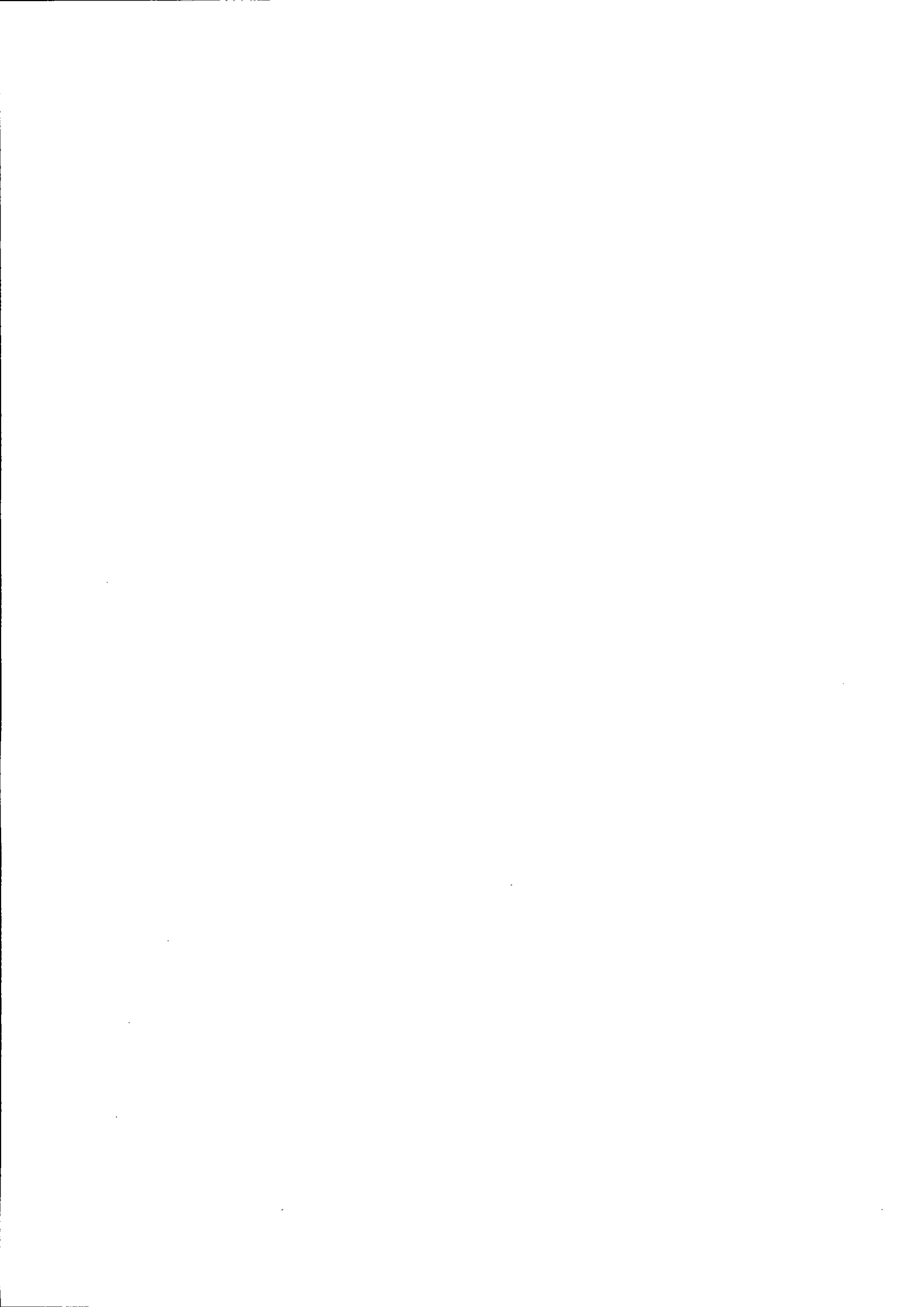
Заповядайте!

СРЕБРИН ИЛИЕВ: Госпожо председател, ще си позволя в качеството на два мандата председател на Комисия в НАПОО и през мен са минали над 300 центрове, които са получили т.нар. лицензи мога да кажа откровено и шеговито, че всичко тук написано е пълна каша.

Само ще дам един пример и после ще влезна в другото амплоа на госпожа Боянова правното, но в крайна сметка всеки съгласно закона той все пак е изчерпателен казва се и за обучение и образование и все пак не го разбирайте в крив смисъл, но всеки така наречен Професионален учебен център кандидатства с предварително обекти, през които са минали експерти, оценили са ги и той няма право нищо повече от това да прави в нито един обект, който е извън лиценза му, този който е получил лиценз за извършване на обучени, но това е друга тема и по-скоро трябва да се консултирате с НАПОО.

Искам да влезна в това, което говореше и Костадин Костадинов, което загатна и госпожа Боянова и госпожа Георгиева. Това, което тук е разписано е флагрантно, както се казва флагрантна еминация на въвеждане на понятие извъд вътрешното ни право. Прескачане от едно изречени в друго, в трето и зад всичко, пак може някой да се засегни, прозира насочеността само и единствено към едни бенефициенти.

В този смисъл госпожа Боянова бихте ли коментирала точка 3, която вие знаете как се използва и в правото, тоест кумулативно. Този,

който ще извършва тази дейност демонстрационни й, тоест трябва да бъде кумулативно, много дефекти има.

Вече мога да започна да говоря по същество, че категорично трите дейности, както са разписани трябва да се промени точка 3, но и по трите дейности категорично трябва да се разграничат три вида бенефициенти. Безспорно по точка 1 като дейност там безспорно са специализирани институции по закона, тъй като говорим за професионална квалификация и обучение. Тогава нямаме алтернатива там бенефициентите са категорично те, но по отношение на точка 2 и точка 3, категорично бенефициентите са различни от т.нар. субекти по Закона за професионално обучение.

Ще ви дам и един друг текст, ако искате, „Бенефициенти включващи семинари за обучения с организациите, които предоставят трансфер на знания и демонстрационни дейности в това висши“.

Кой определи какво са организации, които предоставят трансфер на знания и демонстрационни дейности освен в техните цели?

Да наистина няма легална дефиниция за това нещо. Нямаме формално тълкуване, тоест след това ще се наложи в наредбата да въвеждаме понятие, каквото предложи госпожа Георгиева, да въвеждаме някакво понятие какво е демонстрационна дейност. Хайде моля ви, тоест трябва безспорно след трите дейности изобщо целият текст в условия за допустимо да бъде пренаписан.

„Обучаващите организации трябва да имат право да провеждат обучение в областта на селското стопанство“. Какво означава да се използва право? Какво означа право да провеждат обучения“ Пълен nonsens е това изречение, а да не говорим, че ще извършва подбор на обучителни организации. Да тук чух за част от професията, да наистина е така. В първа точка наистина имаме ....(няма ясна чуваемост за

протокола, поради накъсване на връзката) ... за първа, втора и трета степен и разбира се, че там единствено се среща понятието „обучение за част от професията“, но обучение за част от професията няма нищо с краткосрочен курс.

Краткосрочният курс и информационните семинари са извън приложното поле на обхвата на обществените отношения, които са от Закона за професионално обучение и образование, тоест точка 2 и 3 нямат нищо общо с точка 1.

Категорично трябва да се разграничат тези дейности и бенефициентите по тях. И други неща може, но моето предложение е изобщо да се преразгледа целия текст след точка 3 – дейности до разписването, като някои тук споменаха за информационни семинари и т.н.

Ще се върна, към това за което ме подсети госпожа Георгиева за демонстрационните дейности и демонстрационните обекти, за които говори господин Костадинов, тъй като наистина нямаме легална дефиниция а демонстрационни обекти – да, господин Костадинов аз казвам, че се извежда подобхвателен път и вашите т.нар. работни полета безспорно могат да бъдат демонстрационни.

Що се отнася до сектор „Пчеларство“, ако приемем някаква дефиниция какво е „демонстрационен обект“ такова нещо е недопустимо в областта на пчеларството и не могат да се извършват никакви дейности на такъв демонстрационен обект, защото това е един специализиран обект, който дори в определени отношения, когато се отглеждат пчелни майки е забранен достъпа на външни лица.

И в този смисъл трябва много внимателно, както например е дадено в Закона за ветеринарномедицинската дейност забранява достъпа на външни лица до подобни особено животновъдни обекти. Тоест на тях

не може да се извършва обучение, квалификация и тази трудност сме я разглеждали дори на Управителен съвет на НАПОО по отношение обектите на Центровете за професионална квалификация, които обучават в областта на животновъдството. Това е, както се казва, един пръст в раната, който още от самото създаване на Закона за професионално обучение е разглеждан.

Ние наистина няма да ставаме по-католици от Папата, трябва да внимаваме и аз не съм чак толкова да се хваля язонт, както се казва формалист в правото и да се хвана за всяка буква, трябва наистина, но не и чак да заобикаляме закона.

И за това, както се казва, ние предлагаме в някаква степен, там където не може да се направи обучение на пчелин поне по сега действащото законодателство, поне тук да се опитаме да въведем и да добавим, както има учебни и изследователски лаборатории и учебни опитни пчелини, тоест ако ние допуснем такава възможност за демонстрационни обекти без да влагаме някакво качество юридическо в това понятие да се добавят и учебно опитни пчелини за да можем и ние по-нататък да се концентрираме и да видим какво можем да направим.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Знам, че сме може би далеч от процеса, в който ще се възлага изготвянето и определянето на стандартните опростени разходи, но в контекста на това, което Мария Христова каза, че да мислим в посока как това знание и този опит, който се обменя между различните участници във връзка с всички тези инструменти, които се използват за това, като се възлага тази методика на екипи, които ще го правят и ще го оценяват може би е удачно да се предвиди определен вид материали, включително и някакво видео, или онлайн ръководства или каквото и да било, които да могат да разработват във връзка с демонстрациите и семинарите различните бенефициенти, които да могат

да бъдат качвани в тази въпросна бъдеща дигитална платформа, защото това е най-лесният и най-бързия начин след това като създаден продукт на обмен на знания между различни страни да се разпространи.

Това, което в момента прочитам във фиша на мярката казва, че при изчисляването на единична ставка могат да бъдат включени следните разходи: възнаграждение за преподаватели, учебни материали за обучаеми лица, осигуряване на материална база и теоретично и практическо обучение, непреки разходи за организирането и провеждането на обучението, но тук стигаме дотам, че продуктът от този семинар или от тази демонстрация стига до тези, които са били там – 100 човека, 200 човека дори и да са 500 човека, и това знание и този продукт, който би могъл да бъде създаден си остава заключен там на добрата воля на тези, които го изпълняват е дали да го популяризират или не.

Така, че според мен може би е удачно да се помисли в тази насока.

Благодаря.

СРЕБРИН ИЛИЕВ: Госпожо председател, само едно изречение, което не успях да кажа, може ли?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, заповядайте!

СРЕБРИН ИЛИЕВ: Извиних се в началото, че не успяхме да дадем писмени предложения и обещавам, че повече няма да се повтори.

Имате ли виждане и ще ни дадете ли възможност направо върху фиша имаме готови предложения по отношение на това, което говорих да ви го изпратим?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, изпратете го.

СРЕБРИН ИЛИЕВ: Благодаря ви. Ще ви го изпратим утре в рамките до обяд.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Мога ли да получа отговор на моя коментар, защото на другите отговаряте. Ще бъдат ли включени цифровите умения, защото това е ключово във всички документи, които има специално на Европейския съюз?

МИЛЕН КРЪСТЕВ: Такъв текст ще бъде предвиден. Наистина предложението е релевантно и много подходящо.

Така, че ние обсъдихме и използвахме възможността докато част от участниците разговаряха да обсъдим това предложение и ще го включим като задължителен компонент от всички форми за предоставяне на обучение.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: И в демонстрациите, защото има една дейност, която е тествай преди да инвестираш, където всъщност трябва на земеделците да им се направи демонстрация на тези цифрови технологии, както и да събираш известно време данни в някакво демо поле или оранжерия или каквото е, за да можеш да направиш след това някакъв извод, който да послужи като решение на земеделеца да се справи с конкретен проблем, без да влизам в детайли, тоест във всички дейности ми беше идеята да бъде включено.

МИЛЕН КРЪСТЕВ: Да, благодаря ви. Ще вземем предвид предложението.

БОЖИДАР ПЕТКОВ: Искам да обърна внимание на цялата група във връзка с новата програма, която е към Министерството на образованието и науката за 9 милиона лева, която е свързана с тези дигитални разработки и вече тъй като са определени бенефициентите, тоест към научните институти към които ще бъдат отправени тези средства, за съжаление те не са в пряка връзка с бъдещите бенефициенти получателите на тези знания и аз мисля, че сега е моментът всички да потърсим начин да се свържем и ние да дадем заданието.

Имам предвид браншовите организации на Министерството на образованието и науката, заедно с Министерството на земеделието да се направи тази корелация, защото 9 милиона лева, девет научни институти за дигитализация без да се съобразят с браншовите организации ще бъде само пари в пясъка.

Това е допълнението към това, което каза госпожа Боянова.

МИЛЕН КРЪСТЕВ: Благодаря Ви.

Бих искал да взема отношение във връзка с това, което господин Илиев каза, наистина част от текстовете, които са представени в интервенцията имат нужда от прецизиране, за да бъдат разграничени ясно допустимите кандидати в рамките на дългосрочните и краткосрочните курсове предвидени в интервенцията и информационните семинари с продължителност 8 и 18 часа и демонстрационните дейности.

Ние ще очакваме, както споменахме, неговите коментари и конкретни предложения по текстовете, за да запознаем Тематичната работна група с актуализирания вариант.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Други предложения или коментари?

Не виждам.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Бих искала, ако може да ми отговорите на коментара, който направих, които са два.

Единият е да могат към информационните семинари и към демонстрационните дейности да бъдат привлечени външни партньори еквивалентни на целите, които се преследват и темите, в които да бъдат включени, за да ползваме външно ноу-хау знания и опит. И второто, което е, за да може да се популяризира продукта от тези информационни семинари или демонстрации, тоест било то някакви материали или видео, или някакви аудио визуални продукти, като продукт да могат след това в

тази дигитална платформа да бъдат популяризирани за да може да стане по-голям обмен през интернет пространството на продукта от този обмен на знания и на опит – как ви се струва, тъй като това би следвало да залегне вече в предвиденото и какво биха включвали стандартните опростени разходи?

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Всъщност това е темата как ще изчислим стандартните опростени разходи, и всъщност нашата идея е да се прилагат такива разходи и при самата методика на определянето на тези разходи може би трябва да се прецени да има различни цени за такива с национално участие и такива с чуждо участие, но това е тема, която предстои.

Други коментари?

Заповядайте, госпожо Христова!

МАРИЯ ХРИСТОВА: Здравейте, госпожо Василева.

Уважаеми членове, предложението на госпожа Георгиева е релевантно, аз бих искала да помоля да го изпрати писмено, тъй като посочих няколко примера, които ние имаме когато сме предприемали различни инициативи за събиране на информация и в университетите съществуват доста проекти в момента, които се изпълняват по Хоризонт 2020 и различни инициативи, които са директно към Европейската комисия. Отделно от това има инициативата „Камон“, отделно всички земеделски стопани и браншови организации провеждат частни обучения и инициативи.

Според мен, е важно тази информация по някакъв начин да може да бъде централизирана и достъпна.

В тази връзка е и самата концепция за „АКИС“ и отделно създаването на възможност чрез определен инструмент тази информация да бъде споделяна. Така, че това исках да добавя в тази връзка.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Благодаря.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Може ли да отговоря на Мария Христова?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАИСИЛЕВА: Да.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Ще изпратя предложението, което касае демонстрационните и информационните семинари.

По отношение на това, което казвате вие, да много знания и много опит има по най-различни проекти в страната в които наистина няма обмен за тях, но тук говорейки в контекста на това, че ние ще имаме срок до края на годината всеки да даде виждания какви биха били най-удачните критерии, по които всеки един съветник без да го категоризирам е добре дошъл в изграждането на тази наша национална „АКИС“ система и това вие в момента подсказвате на всички, които са в момента в настоящото заседание, че би могло да бъде един от критериите. Като напишеш, че си участвал в пет проекта или в пет демонстрации, или десет инициативи просто да могат да предоставят продукта от това нещо, било то дигитални помагала, видеа, допълнителен сайт, брошури и т.н., което след това изграждайки се тази част от дигиталното земеделие, точка 3 или 5 беше за съветниците, вече не помня, това да бъде събрано и обобщено, след което регулярно да бъде качвано.

Сега ще имаме оперативни групи, те ще генерират друг продукт и ще бъдат обхванати и сега лека полека ще стартира процеса и ще върви неговото надграждане.

Така, че това ми беше коментарът. Благодаря.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Много ви моля с думата „централизиране“ да внимаваме. Никой нищо не трябва да централизира.

Всяка организация е длъжна да си разпространява резултат, дали ще е от проект, дали ще е от инициатива. Ако искате за университети и за институти го правете, но за частни организации това просто не е много според мен правилно, а оперативните групи те и сега са публични и на сайта „Ей Пи Агри“, но са на английски, това е проблемът и там, който може да чете ги вижда и вижда каквото го интересува, има дори как да търсиш, да селектираш и т.н.

Според мен, по-скоро знаете, че всеки един проект по Хоризонт 2020 има последен панел така да се каже, който се казва „Разпространение на информацията“. Това така или иначе всички сме длъжни да го правим, по който и да е проект. Но да се централизира нещо в министерството много ви моля, няма как да стане.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Ако може един коментар, логиката тук, която разбирам аз централизиране по-скоро е, като си представиш на мрежата на „Ей Пи Агри“ тяхната платформа, нали се сещаме, че все пак някой администрира на централно ниво и е дал опция ти да се регистрираш, за изпратиш и да споделиш.

По-скоро така разбирам аз идеята от онова въпросно дигитално земеделие по Плана за възстановяване и онази платформа, която ще събира съветници и консултанти и по-скоро аз така разбирам. Разбира се могат да дадат детайли колегите от министерството, но аз по-скоро това го разбирам, самото техническо администриране е това, но като опция всеки да може да има определен достъп и да качва.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Не, аз не го разбирам така и не мисля, че има логика да бъде така, но нека те да ни кажат, няма какво да гадаем. По-добре от министерството, както са го планирали да ни го разкажат и тогава да се изказваме.

Лично аз не го разбирам по този начин. „Ей Пи Агри“ е така защото те дават парите за оперативните групи идват от ПРСР и там има мрежа, там има сървиз пойнт и там са по съвсем друг начин нещата, а тук не е точно така. Тук не е точно така и аз не виждам защо да го правят, чисто конкурентно бих казала не виждам смисъл да го правят.

Да не гадаем, според мен в момента говорим за различни неща. Лично аз не разбирам точно за какво говорим.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Ако няма един, който да събира, да мотивира и да координира този поток на информация, която наистина да имаш някъде едно гише, в което всеки да може да бръкне и да вземе знания и да се промотира няма как да се случи.

СВЕТЛАНА БОЯНОВА: Едното гише и много важно кой го прави това гише и как го прави това гише, за това говорим в момента.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, точно така и за това ще говорим на нарочно следващо заседание на Тематичната работна група, когато ще обсъдим цялата система „АКИС“.

Така, че нека да оставим тази дискусия за заседанието следващото, на което ще го обсъждаме.

Добре, други изказвания по предложената интервенция?

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Може ли един въпрос?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, заповядайте!

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Доколкото чета това, което е изпратено като някаква основа, като тикет, тук изобщо нещо за преработвателна промишленост, за технологии свързани с преработка на първична земеделска продукция има ли или говорим само строго и единствено за земеделски и животновъден сектор?

Ако е предвидено само това предложение да се разшири обхвата все пак да се има предвид и хранително-вкусовата и преработвателната промишленост.

Вторият въпрос е, бенефициентите както са посочени тук е по-широк обхватът, нямаме го този конфликт, за който говорихме по предходната интервенция.

Допустимо ли ще е да се правят сдружения между висше учебно заведение и някоя ферма или някое предприятие, където да бъдат прилагани и да бъдат реализирани практически занимания, както се казва на поле?

Това, което се учи теоретично съответно да бъде закрепено с някакъв хорариум часове като практики, било то земеделски, било то преработвателни. За целта това ще бъде организирано самостоятелно от дадения бенефициент, който е по дадената интервенция например учебно заведение или НПО, или да са някакъв вид сдружения между висше учебно заведение, НПО и конкретни земеделци, фермери или преработвателни предприятия.

Това като предложение да го обмислите дали не е добре да се предвиди и да има някакъв вид по-комплексно сдружаване между различни нива – теория говорим за учебно заведение, НПО и браншова организация, която да има опит в практиката по-скоро, а не в теорията и някакъв вид полево закрепване на знанията. Тоест трите нива да работят заедно под някакъв вид консорциум, Сдружение по ЗЗД или нещо подобно.

Благодаря.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Антоанета Бонева, ще се включите ли?

АНТОАНЕТА БОНЕВА: Да, здравейте.

Във връзка с обученията в сферата на хранително-вкусовата промишленост в предходния програмен период някои от специалностите бяха допустими за обучения с ваучери по „Аз мога повече“, но все още нямаме демаркация с новия програмен период, тоест не сме направили разграничението кои професии ще бъдат допустими в „Развитие на човешките ресурси“ и кои да останат при нас. Говорим за професионалната квалификация.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: В какви срокове ще стане това, в смисъл докато върви нашата работа тук работните групи ще имаме или някаква демаркация и ще имаме ли някаква яснота?

Кадровият проблем особено, ако говорим за кадри, които са с висше образование е огромен излишно е да го коментираме навсякъде. И специалистите, които са особено за хранително-вкусовата промишленост да не останем някъде между Министерството на труда и социалната политика и Министерството на земеделието, тоест никъде?

АНТОАНЕТА БОНЕВА: Това в момента не е говорено все още с Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Те все още са в начален етап на разработване на програмата. Не са правени в детайли техните интервенции.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Едно предложение, ако не противоречи молбата ми е и предложението ми е дайте да си изтеглим нещата в нашето министерство, мисля че ще е по-добре и съответно там за да не се получават дублажи и конфликти в Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ това да бъде изключено.

Знам, че става въпрос за бюджет и тук не съм специалист, а по-скоро вие трябва да кажете, но по-добре цялото нещо да се прави вътре при нас в Министерството на земеделието, ако е възможно.

АНТОАНЕТА БОНЕВА: Това трябва да се вземе като решение от ръководството и да се направи среща на ниво ръководни органи.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Госпожо Василева, ако трябва.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да, ще направим среща с „Развитие на човешките ресурси“ за да си уточним демаркацията.

Ще ви помоля още веднъж как точно си представяте това обединение и какво да е това обучение в преработвателния сектор?

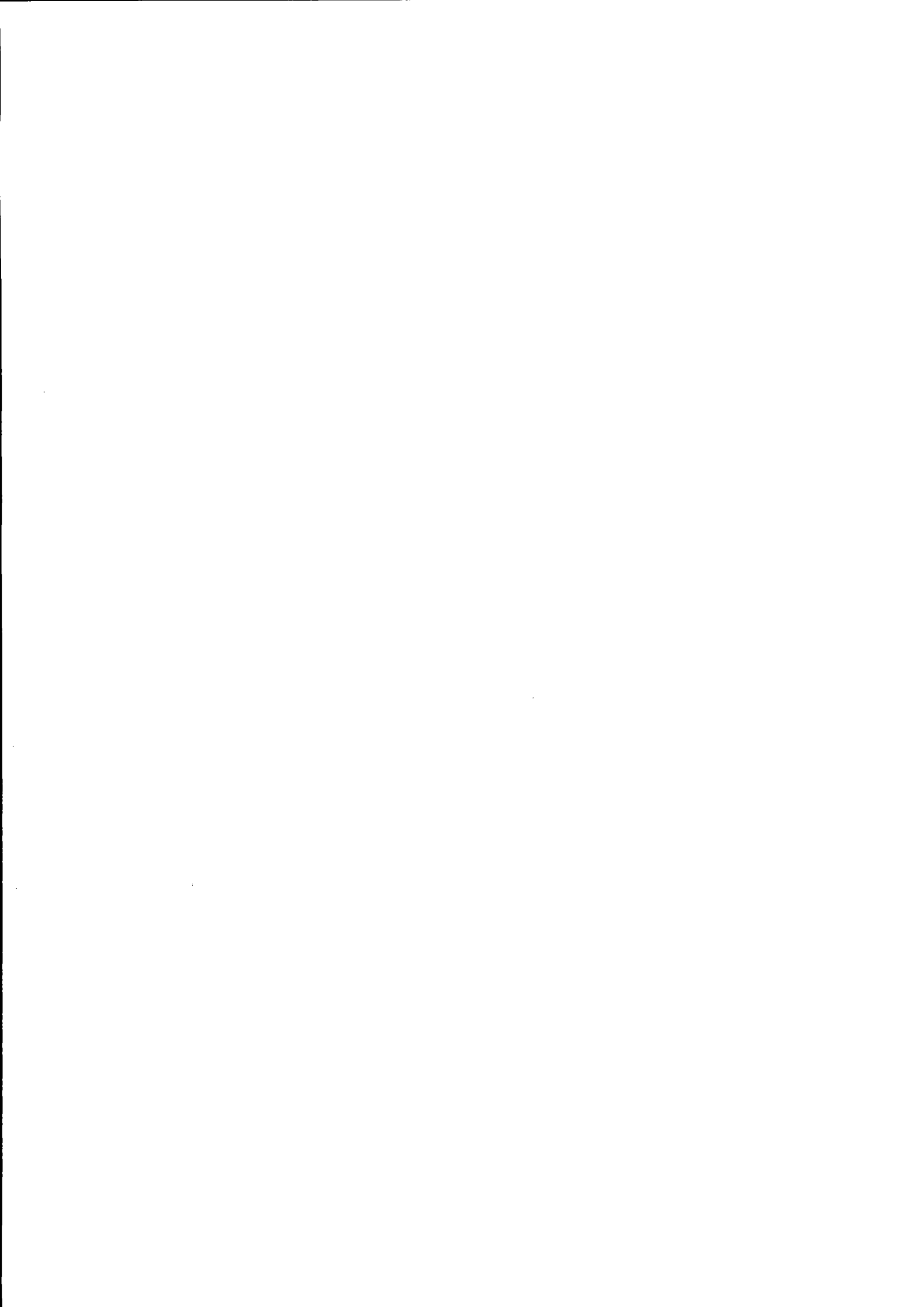
ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Нека да го кажа по-накратко.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Кой ще обучаваме?

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Ще обучаваме хора, които вече работят, имат професионален опит, но нямат теоретични познания. Нямат съответното образование като ценз. Това е едното, тоест човек, който има тесни практически познания, но яма теоретични познания. Нека това да е едната група.

Другата група това могат да са студенти или новозавършили специалисти, които нямат практически опит и тук да е втората група и целта да е задълбочаване с цел придобиване на практически занятия, защото единия проблем е, че няма кадри, а другия проблем е, че има кадри, които имат диплома, имат тапия, но идва и той нищо не знае, разбирате ли, а иска да взема една заплата от 2500 лева.

В повечето случаи в предприятията като дойде такъв човек как да му обясниш, че той трябва да поработи една, две и три години на едно по-ниско възнаграждение, защото той не дава този продукт, за да заслужи тази заплата. Хората са обезверяват и проблема с кадрите се задълбочава допълнително, защото хора които са завършили и имат някаква, дори има случаи с добра теоретична подготовка, но нямат добра практическа подготовка и те разчитат на някакво добро заплащане. Не могат да го получат или поне не получават това, което те смята за правилно и тези

хора ги губим, след една, след две години той се преориентира в друг сектор и отиват на хаос и държавните пари, които са отделени за неговото обречение и образование и бранша допълнително се оголва откъм липса на кадри.

Накратко, едната група са хора, които са например по-възрастни хора, които нямат образование и нямат образователен ценз, но имат опит те да получат по-широки теоретични познания, тоест да получат образователен ценз.

Другата група са хора, които имат образователен ценз, но нямат практически опит. Тук е както ви казах преди малко, да се направят като пример ще ви дам бригадите от едно време, в смисъл полево в преработвателно предприятие, във ферма за животни, в полева дейност където тези хора да бъдат съответно заведени и на база на теоретичната подготовка, която те имат да придобият и някакъв практически опит и когато такъв човек вече отида да кандидатства за работа в CV да пише, завършил съм например Университет по хранителни технологии, бакалавър или магистър например мляко и млекопреработка и съм изкарал два курса например в мандра 1 и в мандра 2 и съм учил например един месец или 300 часа хорариум съм учил да правя кисело мляко, 300 часа съм имал хорариум да правя кашкавал.

Това нещо при наемането на този човек ще е в плюс и той ще може да заеме едно по-добро възнаграждение, да е по-доволен и да остане да работи в системата, в сектора и в бранша.

Мисля, че мотат да се измислят и трети, и четвърти варианти, но тези двата варианта ми идват така на прима виста.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Ще ви помоля писмено да ни изпратите вашето предложение и ще го обсъдим с колегите от „Развитие

на човешки ресурси“ за видим къде ще е демаркационната линия между двете програми.

ТАНЯ ГЕОРГИЕВА: Искам нещо да напомня, все пак към МОН една програма за студентски и ученически стаж и това се случва, но тук като научим в някакъв момент колко ще е бюджета на тази мярка и при това, че тя е насочена или към фермера, или горския, или хората които работят при него действително може би фокуса да се надгражда капацитет, знания и професионални умения на този, който работи при теб и е нает, а на някой хипотетичен, който не е добре трябва да се прецени.

СРЕБРИН ИЛИЕВ: Малко ще отрезвя колегите налага се, но искам да ви благодаря, че вие сте първият оперативен ръководител на високо ниво в министерството, който обърна внимание, че трябва наистина да се говори с Министерството на труда и социалната политика. Като един от авторите на Закона за насърчаване на заетостта и два пъти мандат на заместник-председател на Националния съвет за насърчаване на заетостта не виждам тук госпожа Мая Нинова, тя тогава беше директор, ако не се лъжа точно за професионалните училища, които бяха в министерството, тя ще ви каже, че поне два или три пъти съм се обръщал към нея да обърне внимание на министъра наистина да се провеждат такива неща, защото нивото на демаркация госпожо Кръстева, вие го знаете е на ниво Европейския социален фонд и какви дейности финансира и какво се финансира от Европейския фонд за гарантиране на земеделieto. Да, наистина трябва да има такива разговори, но в крайна сметка това обществено отношение заетост е регламентирано в Закона за насърчаване на заетостта. Тук ние на някакво ниво трябва да дефинираме какво е „насърчаване на заетостта“ по смисъла на това обществено отношение и какво ние разбираме под „придобиване на професионална

квалификация и умения“ в областта на сектора, в който в момента работим.

Този дебат наистина е хубав и трябва да се въведе, защото тук по-скоро повишаваме уменията, а не толкова буквалното придобиване на професионална квалификация.

Благодаря Ви, за това което казахте и ако наистина провеждате нещо подобно на мен можете да разчитате и мога да дам някакво становище. Откровено от десетина години съм излязъл от активна дейност, поради заболяване, но не отказвам помощ.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Много благодаря.

Има ли други изказвания? Не виждам.

Искам да благодаря на всички за активното участие и конструктивния диалог на днешното заседание.

Благодаря Ви.

СТЕФАН АСЕНОВ: Може ли един организационен въпрос?

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Да.

СТЕФАН АСЕНОВ: В началото на тематичните работни групи участниците получаваха поканите си и материалите на подадените индивидуални имейли, някъде след втората и третата тематична група това се промени незнайно защо и започнаха да се изпращат на един общ имейл за сдружението.

Получиха се няколко пъти напрежение например получаваме в събота или в неделя поканата с линк извън работно време за срещите и те се препредават и в един момент се закъснява за срещи и дори има невъзможност за участие, защото променят тези неща.

Другото, което е ние сме пуснали писмо още в началото на годината за промяна на участниците в тази Тематична работна група, титуляра и резерва са подменени с други имена, аз съм едно от тях. До

ден днешен старите имена продължават да фигурират, те се изчитат и всеки път аз трябва да вземам думата и да казвам, че съм на мястото на еди кой си при положение, че е пуснато официално писмо преди повече от половин година.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Ще проверим специално за това ваше писмо.

ВЛАДИСЛАВ МИХАЙЛОВ: Господин Асенов, имах подобен проблем на вашия с едно обаждане на господин Севгин Ахмед за пет минути го решихме въпроса, той включва съответните имейли индивидуалните в общия списък и се решава.

С едно телефонно обаждане в рамките на пет минути решихме един куп такива въпроси, от страна на Министерството на земеделието доста експедитивно и доста добре работят в тази насока.

СТЕФАН АСЕНОВ: Благодаря Ви, тук въпроса е принципен, защото се започна да се работи по един начин и след второто, третото заседание се промени начина на работа и питам дали е за всички или е индивидуален случая.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Каквито имейли сте ни изпратили на такива изпращаме материалите. Не си избираме ние, а вие сте ни подали тези имейли и ние сме ги включили.

СТЕФАН АСЕНОВ: Казвам, че има промяна, която се случи в процеса на работа.

ПРЕДС. ЛОЗАНА ВАСИЛЕВА: Добре, ако искате да сменим имейла напишете един имейл до нас и ще коригираме.

Благодаря още веднъж на всички.

Хубав ден и пазете се!

Бъдете здрави!

(Заседанието на Тематичната работна група завърши в 13.30
часа)

Протоколчик:

